

הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ

דוח ביניים ליום

31 במרץ 2023

תוכן העניינים

1.....	תיאור החברה	1
1	כללי	1.1
2	בעלי המניות בחברה	1.2
2.....	מצב כספי ותוצאות הפעולות, הון עצמי ותזרים המזומנים	2
2	שינויים מהותיים בעסקי הקבוצה ואירועים בתקופת הדוח	2.1
3	שינויים מהותיים בעסקי הקבוצה ואירועים לאחר תקופת הדוח	2.2
4	התפתחויות בסביבה המקרו כלכלית של הקבוצה	2.3
5	תמצית ההסדרים החוקיים והוראות הדין בתחומי פעילות הקבוצה	2.4
9	תמצית נתונים מהדוחות הכספיים המאוחדים של הראל השקעות	2.5
14	פרטים עיקריים נוספים והשפעות עיקריות נוספות לפי מגזרים	2.6
19	נזילות ומקורות מימון	2.7
19.....	חשיפה לסיכוני שוק ודרכי ניהולם	3
19.....	גילוי בנושא יחס כושר פירעון כלכלי	4

דוח הדירקטוריון

הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ

דוח הדירקטוריון

לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2023

דוח הדירקטוריון לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2023 ("תקופת הדוח"), מבטא את השינויים העיקריים במצב עסקי הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ ("הראל השקעות" או "החברה") בתקופה זו, והוא נערך בהתחשב בכך שבידי הקורא גם הדוח התקופתי המלא של החברה לשנת 2022, אשר פורסם ביום 30 במרץ 2023 ("הדוח התקופתי").

דוח הדירקטוריון כולל גם מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. מידע צופה פני עתיד הינו מידע בלתי וודאי לגבי העתיד, המבוסס על אינפורמציה שקיימת בחברה במועד הדוח וכולל הערכות של החברה או כוונות שלה, נכון למועד הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או המשתמעות ממידע זה. במקרים מסוימים, ניתן לזהות קטעים המכילים מידע צופה פני עתיד על-ידי הופעת מילים כגון: "החברה/הקבוצה מעריכה", "החברה/הקבוצה סבורה", "צפוי/ה" וכדו', אך ייתכן, כי הופעת מידע צופה פני עתיד יופיע גם בניסוחים אחרים.

1 תיאור החברה

1.1 כללי

הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ הינה חברה ציבורית, שמניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב, החל משנת 1982. החברה יחד עם החברות הבנות שלה ("הקבוצה") פעילה, בעיקר, בתחומים הבאים:

א. בתחומי הביטוח השונים פועלת החברה באמצעות החברות הבנות: הראל חברה לביטוח בע"מ (בשליטה מלאה) ("הראל ביטוח"); Interasco Societe Anonyme General Insurance Company S.A.G.I; הפועלת ביוון בתחום הביטוח הכללי; Turk Nippon (בשליטה של 94%) ("Interasco"), הפועלת בטורקיה; אי.אם.אי - עזר חברה לביטוח Sigorta A.S (בשליטה מלאה) ("Turk Nippon"), הפועלת בטורקיה; אי.אם.אי - עזר חברה לביטוח משכנתאות בע"מ (בשליטה מלאה) ("EMI"); ובססח - החברה הישראלית לביטוח אשראי בע"מ (מוחזקת בשיעור של 50%) ("בססח").

ב. בתחום חיסכון ארוך הטווח פועלת החברה באמצעות חברות בנות, שהינן חברות מנהלות של קופות גמל וקרנות פנסיה, כדלקמן: הראל פנסיה וגמל בע"מ (בשליטה מלאה) ("הראל פנסיה וגמל"), שהינה חברה מנהלת של קרנות פנסיה וקופות גמל; קרן החיסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ (בשליטה מלאה) ("קחצ"ק") המנהלת קרן השתלמות המיועדת למשרתי קבע וגמלאי צה"ל; לעתיד חברה לניהול קרנות פנסיה בע"מ (בשליטה בשיעור 79%), המנהלת קרן פנסיה ותיקה ("לעתיד").

ג. בתחום השירותים הפיננסיים ושוק ההון - באמצעות החברה הבת הראל פיננסיים אחזקות בע"מ ("הראל פיננסיים") (בשליטה מלאה) והחברות הבנות העיקריות שלה: הראל קרנות נאמנות בע"מ ("הראל קרנות נאמנות") - חברה לניהול קרנות נאמנות; הראל פיננסיים ניהול השקעות בע"מ ("הראל פיננסיים השקעות") - בעלת רישיון ניהול תיקים ומבצעת פעילות ניהול תיקי השקעות; הראל מסחר מדדים בע"מ - חברה שתפקידה עשיית שוק לקרנות הסל המנוהלות בהראל קרנות נאמנות; אלפא טק ניהול השקעות בע"מ, בעלת רישיון ניהול תיקים, המנהלת השקעות לקרנות המונפקות על ידי הראל קרנות נאמנות, באמצעות מודלים ממוחשבים; הראל פיננסיים אלטרנטיב בע"מ, שהינה חברה המשמשת

כשותף כללי וכמשקיעה בשותפויות הראל אלטרנטיב נדל"ן והראל פיננסיים אלטרנטיב המגן, שותפויות מוגבלות הרשומות בארצות הברית והראל פיננסיים אלטרנטיב המגן אירופה, שותפות מוגבלת הרשומה בלוקסמבורג; הראל פיקדון סחיר בע"מ, שהינה חברה שהנפיקה אגרות חוב המגובות בפיקדונות.

ד. בתחום האשראי - באמצעות החברה הבת, המצפן - שותפים לדרך בע"מ (בשליטה בשיעור 70%) ("המצפן") העוסקת ביצירת פתרונות מימון חדשניים ליזמים איכותיים בתחום מתן אשראי לעסקים הקטנים והבינוניים, לרבות הענקת הלוואות מזונין; באמצעות חברה בבעלות מלאה של הראל ביטוח, הראל +60 בע"מ ("הראל +60") העוסקת במתן הלוואות מסוג משכנתא, לרבות "משכנתא הפוכה" שהינה הלוואה הניתנת ללווים בני 60 ומעלה, בשעבוד דירת מגורים; במסגרת פעילות מימון נדל"ן יזמי לרבות ערבות מכר בהראל ביטוח; וכן במסגרת מתן ערבות פיננסית ושירותי תפעול לתיקי משכנתאות המבוטחים על ידי צדדים שלישיים באמצעות הראל ביטוח ו-EMI.

נכון ליום 31 במרץ 2023, תחום האשראי לא מהווה מגזר פעילות בדוחות הכספיים. בהתאם, הנכסים, ההתחייבויות ותוצאות פעילות תחום האשראי נכללים במגזרי הפעילות השונים של החברה כדלהלן: פעילות הראל +60 נכללת במסגרת מגזר "ביטוח בריאות"; פעילות מתן ערבות חוק מכר נכללת במסגרת מגזר "ביטוח כללי"; ואילו יתר הפעילויות של תחום האשראי, לרבות מימון נדל"ן יזמי, נכללות במסגרת מגזר "לא מיוחס למגזרי פעילות ואחר".

פעילותה של החברה עצמה הינה בניהול, פיקוח ובקרה על החברות הבנות, תכנון שוטף של פעולות הקבוצה ויזום מהלכים והשקעות הן במישרין והן באמצעות חברות הקבוצה.

1.2 בעלי המניות בחברה

יאיר המבורגר, גדעון המבורגר ונורית מנור הינם בעלי המניות העיקריים בחברה (בסעיף זה: "בעלי המניות"), המחזיקים בכ- 47.78% מזכויות ההצבעה ומהון המניות המונפק של החברה.

ההחזקה של בעלי המניות בחברה הינה בעיקר באמצעות ג.י.ן ייעוץ כלכלי וניהול השקעות 2017 שותפות מוגבלת בשליטתם ובעלותם המלאה של בעלי המניות, בה הם מחזיקים כשותפים מוגבלים, באמצעות חברות פרטיות בבעלותם המלאה ("השותפות ג.י.ן") וכן מחזיקים בשותף הכללי בשותפות ג.י.ן.

2 מצב כספי ותוצאות הפעולות, הון עצמי ותזרים המזומנים

2.1 שינויים מהותיים בעסקי הקבוצה ואירועים בתקופת הדוח

- 2.1.1 הנפקת אגרות חוב (סדרה יט') באמצעות החברה הנכדה - הראל הנפקות לעניין הנפקת אגרות חוב (סדרה יט') באמצעות החברה הנכדה - הראל הנפקות, ראו באור 6 בדוחות הכספיים.
- 2.1.2 אשרור דירוג הראל ביטוח ע"י חברת הדירוג "מדרוג" לעניין אשרור דירוג הראל ביטוח ע"י חברת הדירוג "מדרוג", ראו באור 6 בדוחות הכספיים.
- 2.1.3 אשרור דירוג החברה ע"י חברת הדירוג "מדרוג" לעניין אשרור דירוג החברה ע"י חברת הדירוג "מדרוג", ראו באור 6 בדוחות הכספיים.
- 2.1.4 דירוגים ע"י חברת הדירוג "מדרוג" של אגרות חוב לעניין דירוגים של אגרות חוב שהונפקו על ידי החברה הנכדה - הראל הנפקות, ושל אגרות חוב שהונפקו על ידי החברה, ראו באור 6 בדוחות הכספיים.

- 2.1.5 התקשרות בהסכם לרכישת ישראלכרט בע"מ
לפרטים אודות התקשרות בהסכם לרכישת מלוא (100%) הון המניות המונפק של ישראלכרט בע"מ, ראו
ביאור 9 בדוחות הכספיים.
- 2.1.6 תכנית אסטרטגית רב שנתית
בחודש אוגוסט 2022 התקשרה החברה עם תאגיד יעוץ אסטרטגי בינלאומי מוביל. על בסיס בחינה
ועבודה משותפת של החברה ותאגיד הייעוץ כאמור, דירקטוריון החברה החליט בחודש פברואר 2023
על אימוץ תכנית אסטרטגית רב שנתית בשם "הראל 2030". אסטרטגיית "הראל 2030" מתמקדת
בשלושה נדבכים מרכזיים בפעילות הקבוצה: 1. דיוק ביצועי ליבת העסק בתחום הביטוח; 2. זיקה
ללקוח - חיזוק ושיפור מנועי ההפצה בתחום הביטוח; ו-3. גיוון מקורות הרווח של הקבוצה.
לפרטים נוספים ראו סעיף 8 בפרק 2 "דוח הדירקטוריון" לדוח התקופתי של החברה ליום 31 בדצמבר
2022.

2.2 שינויים מהותיים בעסקי הקבוצה ואירועים לאחר תקופת הדוח

- 2.2.1 אסיפה כללית מיוחדת
ביום 8 במאי 2023 התקיימה אסיפה כללית מיוחדת של החברה שעל סדר יומה חידוש כהונה של מר
נעים ג'איר כדירקטור חיצוני בחברה לתקופת כהונה בת שלוש שנים החל מיום 1 ביוני 2023. האסיפה
אשרה את הנושא שהיה על סדר יומה.
- 2.2.2 עדכון תנאי העסקתו של עידן טמיר, קרובו של בעל שליטה
ביום 22 במאי 2023 וביום 29 במאי 2023 אישרו ועדות התגמול והדירקטוריונים של החברה ושל הראל
ביטוח, בהתאמה את עדכון תנאי העסקתו של עידן טמיר, קרובו של מר יאיר המבורגר, מבעלי השליטה
בחברה. עדכון תנאי העסקה כאמור כפוף לאישור האסיפה הכללית של החברה, המזומנת ליום 5 ביולי
2023. לפרטים נוספים אודות ההתקשרות ראו דיווח מיידי של החברה בעניין זימון אסיפה כללית,
המפורסם בד בבד עם דוח זה.
- 2.2.3 זימון אסיפה כללית שנתית ומיוחדת
ביום 29 במאי 2023 הוחלט על זימון אסיפה כללית שנתית ומיוחדת של החברה שעל סדר יומה הנושאים
הבאים: (1) דיון בדוח התקופתי לשנת 2022; (2) מינוי מחדש של רואה חשבון מבקר והסמכת
דירקטוריון החברה לקבוע את שכרו; (3) מינוי מחדש של הדירקטורים המכהנים בחברה, אשר אינם
דירקטורים חיצוניים, להמשך כהונה כדירקטורים בחברה (יאיר המבורגר, גדעון המבורגר, בן
המבורגר, יואב מנור, דורון כהן, יוסף צ'חנובר ואלי דפס); (4) עדכון תנאי העסקתו של עידן טמיר, קרובו
של בעל השליטה. האסיפה מזומנת ליום 5 ביולי 2023.
- 2.2.4 פדיון מוקדם מלא של אגרות חוב (סדרה ו') של הראל הנפקות
לעניין החלטה על פדיון מוקדם מלא לאגרות החוב (סדרה ו') שהונפקו על ידי הראל הנפקות - ראו באור
6 בדוחות הכספיים.
- 2.2.5 בחינת אפשרות הנפקת אגרות חוב (סדרה א') של החברה על דרך של הרחבת סדרה
לעניין בחינת אפשרות הנפקת אגרות חוב (סדרה א') של החברה על דרך של הרחבת סדרה - ראו באור
6 בדוחות הכספיים.
- 2.2.6 אישור נטילת אשראי בנקאי נוסף חברה
לעניין החלטת דירקטוריון החברה על נטילת אשראי בנקאי נוסף - ראו באור 6 בדוחות הכספיים.

2.3 התפתחויות בסביבה המקרו כלכלית של הקבוצה

תוצאות הפעילות של הקבוצה מושפעות באופן מהותי מהתשואות המושגות בשוק ההון ומהמצב הכלכלי, הפוליטי והביטחוני בארץ ובעולם. להלן התייחסות לגורמים המרכזיים בסביבה המקרו-כלכלית, אשר משפיעים על פעילות הקבוצה:

2.3.1 כללי

נתוני הצמיחה הראשוניים לרבעון הראשון של שנת 2023 הצביעו על צמיחה חיובית במרבית השווקים המפותחים, טוב יותר מהציפיות בתחילת השנה. הצטמצמו החששות ממיתון חריף באירופה והפעילות הכלכלית בסין התגברה לאור הסרת הגבלות הקורונה. יחד עם זאת, נרשמה האטה בהיקף הסחר העולמי והאירועים סביב קריסת הבנק האמריקאי SVB העלו את הסיכון של המערכת הבנקאית העולמית. סביבת האינפלציה בעולם מוסיפה להיות גבוהה במרבית המדינות בעולם אך מצויה במגמת התמתנות. לאור זאת העלאות הריבית בעולם נמשכו אך הקצב התמתן.

2.3.2 התפתחויות במשק הישראלי

על פי האומדנים הראשוניים, הצמיחה בישראל ברבעון הראשון של 2023 הייתה חיובית ועמדה על 2.5% בשיעור שנתי. הפעילות הכלכלית בישראל המשיכה להתרחב, אך ישנם סימנים מוקדמים להאטה בקצב הצמיחה. שוק העבודה בישראל נותר חזק ברבעון הראשון, עם שיעור אבטלה 3.9% נמוך במבט היסטורי, שיעור השתתפות בכח העבודה גבוה ומספר רב של משרות פנויות. למרות זאת, גדלים הסימנים להאטה כאשר נמשכת הירידה זה יותר מחצי שנה בסך המשרות הפנויות ובולטת ההאטה בענף ההיי-טק לאחר יותר משנתיים של נסיקה.

2.3.3 שוק המניות

הרבעון הראשון של 2023 היה ברובו חיובי בשוקי המניות הגלובליים כאשר מדד MSCI העולמי (במונחים דולריים) עלה בכ-8% והמדד המקביל של השווקים המתעוררים עלה בכ-4%. לעומת זאת בישראל מדד ת"א 125 ירד בכ-5%.

2.3.4 שוק איגרות החוב

בסיכום הרבעון הראשון של 2023 נרשמה עלייה של 0.1% במדד אג"ח הממשלתיות ו-0.5% במדד אג"ח הקונצרני.

2.3.5 קרנות נאמנות

בסיכום הרבעון הראשון של 2023, קרנות הנאמנות רשמו גיוסים נטו של כ-2.5 מיליארדי ש"ח. המשיכו לבלוט גם ברבעון הנוכחי הקרנות הכספיות שרשמו גיוסים נטו של כ-16 מיליארדי ש"ח, לעומת פדיונות של כ-13 מיליארדי ש"ח בקרנות הנאמנות המתמחות באג"ח.

2.3.6 קרנות סל

בסיכום הרבעון הראשון של 2023 קרנות הסל רשמו פדיונות נטו של כ-700 מיליוני ש"ח. מתוך זה כ-760 מיליוני ש"ח גיוסים בקרנות הסל המתמחות במניות בחו"ל, מול פדיונות של כ-1.5 מיליארדי ש"ח בקרנות הסל המתמחות במניות בישראל.

2.3.7 שוק המט"ח

במהלך הרבעון הראשון השקל נחלש ב-3.3% מול סל המטבעות של בנק ישראל. עם פחות של 2.7% מול הדולר ו-4.8% מול האירו.

- 2.3.8 אינפלציה
על פי המדד הידוע האחרון שפורסם בסוף הרבעון הראשון של 2023 (מדד פברואר), מדד המחירים לצרכן עלה ב-1.1% במהלך הרבעון וב-5.2% ב-12 החודשים האחרונים.
- 2.3.9 ריבית בנק ישראל
במהלך הרבעון הראשון של 2023 בנק ישראל העלה את הריבית ל-4.25% בסוף הרבעון, הרמה הגבוהה ביותר מאז 2008.
- 2.3.10 אירועים לאחר תאריך הדוח
בתחילת אפריל בנק ישראל העלה שוב את הריבית ל-4.5% ובחודש מאי העלה את הריבית ל-4.75%. הבנק צופה צמיחה של כ-2.5% בשנת 2023. במקביל, הבנק ציין את אי-הוודאות כיצד המחלוקות סביב שינויי החקיקה לגבי מערכת המשפט ישפיעו על הפעילות הכלכלית.

2.4 תמצית ההסדרים החוקיים והוראות הדין בתחומי פעילות הקבוצה

להלן תמצית ההסדרים החוקיים והוראות הדין העיקריים שפורסמו בתקופת הדוח - עד למועד פרסום דוח זה:

2.4.1 כללי

2.4.1.1 הוראות דין

ביום 23 במרץ 2023 פורסמה הצעת חוק התוכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2023 ו-2024), התשפ"ג-2023, פרק ט"ו- תיווך בביטוח וחיסכון פנסיוני, במסגרתה מוצע לתקן מספר הוראות חוק, ולקבוע, בין היתר: הוראת השעה, האוסרת על גופים מוסדיים ובעלי השליטה בהם, לרכוש סוכנות ביטוח בשיעור בגובה 20% ומעלה או לקבל היתר שליטה כאמור, וזאת עד ליום 31 בדצמבר 2024; הוראות המחייבות סוכני ביטוח וחברות ביטוח לשקף ללקוח את סכום העמלה המשולמת בגין התיווך בביטוח; הוראות המחייבות גופים מוסדיים לשלם לסוכנים עמלה אחידה בעבור קבוצות מוצרים שיוגדרו בידי הממונה כמוצרים תחליפיים; הוראות המאפשרות לבנקים קטנים (עד 10% משווי נכסי כלל הבנקים) לשלוט בסוכן תאגיד בענף ביטוח כללי; הוראות האוסרות על גוף מוסדי להפלות בין בעלי רישיון שעמם יש לו הסכם התקשרות, וכן אוסרות על גוף מוסדי לסרב להתקשר עם יועץ פנסיוני בהסכם לביצוע עסקה בעבור לקוח, או לסיים התקשרות בהסכם כאמור, אם הסירוב הינו בלתי סביר בהתאם לחזקות המוגדרות בהצעת החוק.

ביום 30 במרץ 2023 פורסמה החלטת ועדת הכנסת בדבר חלוקה ופיצול של הצעת חוק, במסגרתה הוחלט לפצל את הנושאים המוזכרים לעיל מהצעת החוק ולהעבירם לדיון במסגרת הליך חקיקה רגיל, זאת למעט איסור הפלייה בין בעלי רישיון ואיסור סירוב בלתי סביר להתקשרות עם יועץ פנסיוני, אשר אושרו בכנסת בקריאה שנייה ושלישית ביום 24 במאי 2023, כחלק מאישור חוק ההסדרים. נכון למועד פרסום הדוח, הנוסח שאושר בכנסת טרם פורסם ברשומות.

2.4.1.2 חוזרים

2.4.1.2.1 ביום 21 במרץ 2023 פורסם חוזר המתקן את הוראות החוזר המאוחד לעניין דיווחים לממונה, וקובע הנחיות לגבי אופן ביצוע התאמת התחייבויות הביטוח לביצוע ההקצאות של אגרות חוב ממשלתיות מיועדות מסוג ח"ץ, וזאת לאחר יישום תקן חשבונאות בינלאומי IFRS 17, חוזי ביטוח, בישראל. העקרונות העומדים בבסיס ההנחיות כאמור הינם: יצירת מתודולוגיה אחידה ככל הניתן לצורך ביצוע ההקצאה, אשר תהיה מבוססת על ההנחיות והשיטות הרלוונטיות

לדוחות הכספיים באמצעות ביצוע התאמות שיאפשר את הבטחת תשואה על חלק מההתחייבויות כלפי המבוטחים גם לאחר השינויים החזויים בדוחות הכספיים, וכן נטרול השפעות של השקעות חלופיות בקביעת הסכום המלא של זכאות לערך נקוב של אג"ח חץ.

2.4.1.2.2 ביום 9 בפברואר 2023 פורסם חוזר שעניינו תיקון הוראות החוזר המאוחד - הקצאת נכסים שאינם בשווי הוגן בעת הערכת עתודות ביטוח כללי, במסגרתו מובהר כיצד ניתן להתחשב באופן שיערוך הנכסים בעת הערכת עתודות הביטוח בביטוח כללי.

2.4.1.3 טיטות חוזרים

ביום 20 באפריל 2023 פורסמה טיטה בעניין עדכון שלישי של מפת הדרכים לאימוץ תקן חשבונאות בינלאומי IFRS 17, חוזי ביטוח ("התקן"), במסגרתה מוצע לדחות בשנה את מועד היישום לראשונה של התקן ושל תקן IFRS 9, מכשירים פיננסיים, בישראל ("התקנים"), ליום 1 בינואר 2025. בהתאם, מועד המעבר של התקנים יחול ביום 1 בינואר 2024. בשלב זה אין כוונה להתיר אימוץ מוקדם של התקן בישראל. כמו כן, מוצע לעדכן את אבני הדרך לשנים 2023 ו-2024 ואת הצעדים שנקבעו להיערכות ליישום התקן בהתאמה לדחיית מועד היישום לראשונה של התקנים, וכן מוצע להוסיף הנחיות לביצוע סקרי השפעות כמותיות (QIS) בהתאם לתקנים.

2.4.2 תחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

2.4.2.1 הוראות דין

2.4.2.1.1 ביום 3 באפריל 2023 פורסמה טיטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (עמלת הפצה לסוכן ביטוח פנסיוני), התשפ"ג-2023, במסגרתה מוצע לקבוע מנגנון החזר מדורג של עמלת ההיקף בקופות גמל, במידה ובשש השנים הראשונות לאחר הצירוף או מינוי הסוכן, המאוחר מביניהם, בוצעו ניוד או משיכת כספים (למעט מקופת גמל להשקעה) או בוטל מינוי סוכן. כתנאי לתשלום עמלת הפצה נדרש לקבוע בהסכם שסוכן הביטוח ישיב לחברה המנהלת את עמלת ההיקף.

באותו מועד פורסמה טיטת חוזר שעניינה הנחות וביטולים בביטוח חיים, במסגרתה מוצע לקבוע מנגנון דומה להחזר עמלת ההיקף בביטוח חיים (ריסק). בנוסף, מוצע לקבוע כי במקרה של מתן הנחה בפרמיית הביטוח, שיעור ההנחה לא יפחת מיום תחילת הביטוח ועד תום תקופת הביטוח.

2.4.2.1.2 ביום 26 במרץ 2023, פורסמו טיטות המתקנות את תקנות מס הכנסה (כללים לאישור וניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964 ואת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (העברת כספים בין קופות גמל), התשס"ח-2008, במסגרתן מוצע להגביל את ההפקדות לקופת ביטוח כך שאלו יתאפשרו רק ביחס לסכומים העולים על תקרת ההפקדה לקרן הפנסיה המקיפה. הטיטות כאמור מוצעות בהתאם להחלטת הממשלה מיום 24 בפברואר 2023, אשר פורסמה במסגרת התכנית הכלכלית לשנים 2023 ו-2024.

2.4.2.2 חוזרים

ביום 21 במרץ 2023 פורסם חוזר שעניינו תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין ניהול נכסי השקעה (פרסום מגבלת עלות ניהול חיצוני במסגרת הצהרה מראש של משקיע מוסדי על מדיניות ההשקעה שלו, הקמת סל השקעה עוקב מדדים ודיווחים לוועדת השקעות אודות דמי ניהול משתנים שנגבו), הקובע, בין היתר, פורמט אחיד לפיו יפורסם שיעור מגבלת עמלת הניהול החיצוני באתר האינטרנט של המשקיע המוסדי. ביום 1 במרץ 2023 פורסמה טיטה שניה בעניין אופן הצגת העלות השנתית הצפויה לעמית או למבוטח, המציעה לקבוע את התחשיב לפיו

ייקבע שיעור העלות השנתית הצפויה.

הוראות כאמור נקבעו בהמשך לפרסום תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופת גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות) (תיקון), התשפ"ג-2022, מיום 30 באוקטובר 2022. במסגרת התקנות, בין היתר, נקבע כי השיעור המירבי של ההוצאות הישירות שבאפשרותו של משקיע מוסדי לגבות בכל שנה קלנדרית, יקבע על ידי המשקיע המוסדי עבור כל מסלול השקעה בניהולו. בנוסף, נקבע כי גוף מוסדי יידע אדם המעוניין להצטרף לקופת גמל, כי בנוסף לדמי הניהול, ייגבו הוצאות ישירות וכן את שיעור ההוצאות הישירות שנגבו בשנה החולפת בנכסי הקופה ואת העלות הכוללת הצפויה אותה יישא אדם בשנה הצפויה בשל דמי ניהול והוצאות ישירות.

2.4.3 תחום ביטוח בריאות

2.4.3.1 הוראת דין

ביום 24 במאי 2023 אישרה הכנסת בקריאה שנייה ושלישית את הצעת חוק התוכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2023 ו-2024), התשפ"ג-2023, פרק טז': בריאות. במסגרת הצעת החוק, שנוסחה הסופי טרם פורסם ברשומות, נקבע שיש להוסיף לחוק הפיקוח פרק העוסק במצבים בהם אדם זכאי לכיסוי ביטוחי בשל ניתוח בישראל, הן מכוח פוליסת ביטוח ניתוחים "מהשקל הראשון" (בסעיף זה: "פוליסת "השקל הראשון") והן מכוח תכנית שב"ן של קופת החולים. במסגרת הפרק כאמור נקבע, בין היתר, כי חברת ביטוח תעביר לקופת החולים תשלום בשל ניתוחים פרטיים בישראל, אשר מומנו באמצעות תכנית שב"ן של קופת החולים, וזאת אם האדם שביצע את הניתוח מבוטח בפוליסת "השקל הראשון" הכוללת כיסוי לניתוח, ואם הרופא שביצע את הניתוח נמצא בהסדר עם חברת הביטוח או נכלל ברשימת הרופאים המומחים שלה. הסכום שיועבר על ידי חברת הביטוח יהיה מחיר הניתוח לפי תעריפון משרד הבריאות או מחיר הניתוח שיקבע שר האוצר בצו (לאחר המלצת הממונה ובהסכמת שר הבריאות, בהתאם למנגנון המוצע בהצעת החוק), לפי הנמוך מבניהם, ולאחר ניכוי ההשתתפות העצמית של העמית בתכנית שב"ן. בנוסף, מוצע לקבוע כי חברת ביטוח תעביר את מבטוחיה המבטוחים בפוליסת "השקל הראשון" מסוג פרט, לפוליסת ביטוח ניתוחים משלים שב"ן. העברה כאמור תתבצע במועד החידוש הראשון של הפוליסה שלאחר יום 1 באוקטובר 2023. המבוטח יהיה רשאי להישאר בפוליסת "השקל הראשון" או לחזור לפוליסה, בתוך שנה ממועד ההעברה.

2.4.3.2 טיוטות חוזרים

ביום 1 במאי 2023 פורסמו טיוטות הדוחות פעם נוספת את ההוראות המרכיבות את הרפורמה בביטוחי בריאות (בסעיף זה ולהלן: "הרפורמה"), ליום 15 בדצמבר 2023, וזאת, בין היתר, נוכח החקיקה המוצעת במסגרת הצעת חוק התכנית הכלכלית המפורטת בסעיף 2.4.3.1 לעיל, שעתידה להיכנס לתוקף באותו מועד.

במסגרת הרפורמה נקבע כמפורט להלן:

2.4.3.2.1

חוזר לתיקון הוראות החוזר המאוחד – שער 6 חלק 3 פרקים 1, 2, 3, 4, ו-6 "עריכת תכנית לביטוח בריאות", מיום 28 במרץ 2022, במסגרתו נקבעו הוראות הכוללות מבנה חדש לביטוחי הבריאות שעיקרון, בין היתר, הגדרת פוליסת בריאות בסיסית אחידה, אשר רק לאחר רכישתה, באותה החברה או בחברה אחרת, ניתן יהיה לרכוש כיסויי בריאות נוספים והרחבות, אשר הוגדרו אף הם בחוזר. בנוסף, נקבעו הוראות לעניין אופן השיווק של פוליסת בריאות פרט והצגת הפרמיה למועמד; איסור מכירת כפל ביטוח בפוליסות פרט מסוג שיפוי; ואפשרות למתן הנחה למבוטח ביחס לדמי הביטוח, רק בשיעור קבוע ולתקופה של עשר שנים לפחות.

ביום 20 בספטמבר 2022 וביום 7 בפברואר 2023 פורסמו חוזרים נוספים באותו נושא, המבהירים ומתקנים חלק מההוראות שנקבעו, וכן דוחים את יום התחילה שנקבע ליישום הרפורמה, ליום 1 במאי 2023, אשר כאמור נדחה פעם נוספת, ליום 15 בדצמבר 2023.

2.4.3.2.2 לצורך יישום ההוראות כאמור, פורסמו הוראות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תנאים בחוזה ביטוח לפוליסת בריאות בסיסית), התשפ"ב-2021 מיום 3 באוקטובר 2022, הקובעות תנאים אחידים בפוליסת הבריאות הבסיסית, אשר תורכב משלוש פוליסות אחידות: פוליסת השתלות וטיפולים מיוחדים בחו"ל, פוליסת תרופות מחוץ לסל ופוליסת ניתוחים וטיפולים מחליפי ניתוח בחו"ל. בנוסף, נקבע כי מבטח יהיה רשאי לשנות את נוסח התנאים המוצעים באישור הממונה.

באותו מועד פורסמו גם הוראות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תנאים בחוזה ביטוח לניתוחים וטיפולים מחליפי ניתוח בישראל) (תיקון), התשפ"ב-2022, הקובעות, בין היתר, כי חברת ביטוח רשאית להוציא פוליסה שתכלול הרחבה לפוליסת ניתוחים.

ביום 8 בפברואר 2023 פורסמו תיקונים להוראות הפיקוח כאמור, ובהם, בין היתר, דחיית מועד התחילה של ההוראות ליום 1 במאי 2023, אשר כאמור נדחה פעם נוספת, ליום 15 בדצמבר 2023.

2.4.3.2.3 תיקון לחוזר הנהגת כתבי שירות ואופן שיווקם, מיום 20 בספטמבר 2022, הקובע, בין היתר, כי החובה לפיה חברת ביטוח נדרשת להציע למבוטח בחירה בין ספקי שירות, תחול גם ביחס לביטוח מפני תאונות אישיות וביטוח מפני מחלות ואשפוז. בנוסף, נקבע חריג לחובה כאמור, לפיו חברת ביטוח רשאית לשווק כתבי שירות על ידי ספק שירות אחד בלבד, בכפוף לאישור הממונה ולאחר שהציגה בפניו עמדה לפיה באפשרותה להתקשר רק עם ספק שירות יחיד.

ביום 7 בפברואר 2023 פורסם חוזר הדוחה את מועד התחילה של התיקונים כאמור ליום 1 במאי 2023. המועד כאמור נדחה פעם נוספת, ליום 15 בדצמבר 2023.

2.4.3.2.4 ביום 20 בספטמבר 2022 פורסם חוזר שעניינו עדכון תעריפים בפוליסות בריאות מתעדכנות, הקובעות בין היתר, תנאים לפיהם יוכלו חברות ביטוח לעדכן את הפרמיה בתכניות ביטוח הוצאות רפואיות פרט, שישווקו לאחר מועד התחילה של החוזר הסופי, מבלי שתחול החובה להודיע על כך מראש לממונה. בנוסף, נקבע כי חברות ביטוח רשאיות להציע למבוטחים להפחית את גובה עליית הפרמיה באמצעות הגדלת ההשתתפות העצמית או הפחתת כיסוי, בכפוף לאישור הממונה.

2.4.4 תחום ביטוח כללי

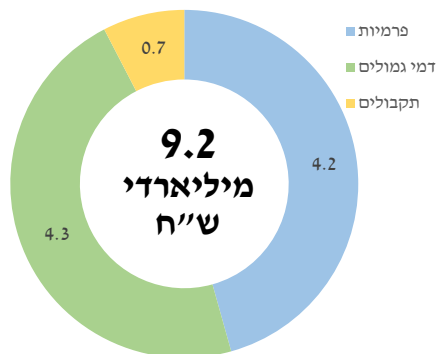
הוראת דין

ביום 23 במרץ 2023 פורסמה הצעת חוק התוכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2023 ו-2024), התשפ"ג-2023, פרק כה': שונות, במסגרתה מוצע לתקן את חוק רישוי שירותים ומקצועות בענף הרכב, התשע"ו-2016, ולקבוע מדד להערכת עלות התחזוקה השוטפת של כלי רכב, אשר יתבסס על נתונים של עלויות מוצרי תעבורה שהותקנו ברכב ושירותי תחזוקה לרכב שבוצעו בפועל (במקום ע"פ מחירי המחירון המפורסמים ע"י יבואני חלקי החילוף). נתונים כאמור ייקבעו על ידי משרד התחבורה, לאחר התייעצות עם הממונה ועם הממונה על התחרות. בנוסף, מוצע כי המדד כאמור יפורסם באתר האינטרנט של משרד התחבורה ויתעדכן עד ליום 1 בינואר בכל שנה. משווקי הרכב יחויבו להפנות למדד בכל פרסומת לרכב שתיעשה על ידם.

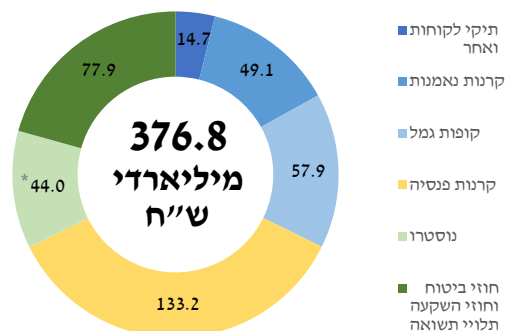
ביום 30 במרץ 2023 פורסמה החלטת ועדת הכנסת בדבר חלוקה ופיצול של הצעת חוק, במסגרתה הוחלט כי הפרק כאמור יפוצל מהצעת החוק וידון במסגרת הליך חקיקה רגיל.

2.5 תמצית נתונים מהדוחות הכספיים המאוחדים של הראל השקעות

נתוני פרמיות שהורווחו ברוטו, דמי גמולים ותקבולים בגין חוזי השקעה:

נכסים מנוהלים בקבוצה:

סך הנכסים המנוהלים בקופות הגמל, קרנות הפנסיה, קרנות הנאמנות ותיקי הלקוחות, אינם נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה

* כולל תעודות פיקדון שהנפיקה הראל פיננסיים בסך של כ- 6.3 מיליארדי ש"ח

תקבולים בגין חוזי השקעה לא נכללים בסעיף הפרמיות, אלא נזקפים ישירות להתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה. בתקופת הדוח הסתכמו התקבולים בגין חוזי השקעה שנוקפו ישירות לעתודות חוזי השקעה בכ- 656 מיליוני ש"ח, לעומת כ-1,383 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

2.5.1 רווח (הפסד) כולל לפי מגזרים (מיליוני ש"ח):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	שינוי ב- %	לתקופה שהסתיימה ביום 31 במרץ		הערות	
		2022	2023		
					מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
(793)	(82)	(218)	(40)	א	ביטוח חיים
57	(7)	15	14	ב	פנסיה
46	(20)	10	8	ב	גמל
(690)	(91)	(193)	(18)		סך הכל מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
				ג	מגזר ביטוח כללי
(23)	-	5	31		רכב חובה
(253)	(61)	(70)	(27)		רכב רכוש
103	8	26	28		ענפי רכוש ואחרים
176	44	85	122		ענפי חברות אחרים
28	(13)	8	7		ביטוח משכנתאות
31	-	54	161		סך הכל מגזר ביטוח כללי
798	-	592	(54)	ד	מגזר ביטוח בריאות
(25)	(70)	(30)	(9)	ה	חברות ביטוח בחו"ל
73	17	12	14	ו	פיננסיים
(386)	-	22	(42)		לא מיוחס למגזרי פעילות
(199)	(89)	457	52		סך הכל לפני מס
(129)	(88)	130	16		מיסים על הכנסה (הטבת מס)
(70)	(89)	327	36		סך הכל רווח (הפסד) כולל לאחר מס
					מיוחס ל:
(77)	(90)	326	33		בעלים של החברה
7	-	1	3		זכויות שאינו מקנות שליטה
(70)	(89)	327	36		סך הכל רווח (הפסד) כולל לאחר מס
(1%)		15%	2%		תשואה להון עצמי במונחים שנתיים

תוצאות פעילות הקבוצה מושפעות במידה ניכרת משינויים בשוקי ההון, המשפיעים על הנכסים הפיננסיים של הקבוצה וכנגזרת גם על המרווח הפיננסי ועל דמי הניהול הנגבים בניהול נכסי העמיתים של פוליסות משתתפות ברווחים, עמיתי קרנות הפנסיה וקופות הגמל. בנוסף, תוצאות הקבוצה מושפעות בין היתר, גם משינויי ריבית, משינויים ורפורמות רגולטוריות, ומעדכוני ומחקרים אקטוארים.

התוצאות בתקופת הדוח ובתקופה המקבילה אשתקד, הושפעו מתשואות שוק ההון שהיו גבוהות מהתשואות בתקופה המקבילה אשתקד, וכן מעליית הריבית שהביאה לקיטון בהתחייבויות הביטוחיות.

ליתר פירוט בקשר עם השפעות מיוחדות על הרווח הכולל ראו סעיף 2.5.2.

א. ביטוח חיים - התוצאות בתקופת הדוח ובתקופה המקבילה אשתקד, הושפעו בעיקר מתשואות שוק ההון כפי שתואר לעיל, ומאי גביית דמי ניהול משתנים בשל תשואות ריאליות שליליות של הנכסים העומדים כנגד התחייבויות תלויות תשואה.

ההכנסות מדמי ניהול הסתכמו בתקופת הדוח בכ-124 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ-131 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

בהתאם למנגנון גביית דמי הניהול הקבוע בהסדר התחיקתי, חברת ביטוח לא תגבה דמי ניהול משתנים בגין פוליסות תלויות תשואה שנמכרו בין השנים 2003-1991 עד להשגת רווחי השקעה בגין הנכסים העומדים כנגד התחייבויות תלויות תשואה, שיכסו את הפסדי ההשקעה שנצברו. נכון ליום 31 במרץ 2023, אומדן דמי הניהול שלא יגבו בשל התשואה ריאליית השלילית עד להשגת תשואה חיובית מצטברת, הסתכם בסך של כ-403 מיליוני ש"ח. יצוין כי, סמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, אומדן דמי הניהול שלא יגבו כאמור הסתכם בסך של כ-385 מיליוני ש"ח.

ב. פנסיה וגמל - התוצאות הושפעו מתשואות שוק ההון כפי שתואר לעיל.

בנוסף, התוצאות בתקופת הדוח הושפעו מגידול בהוצאות שיווק ורכישה אחרות וכן מהפחתה שוטפת של עודפי עלות שנוצרו ביום 1 באוקטובר 2021 בעקבות רכישת פעילותן של מספר קופות גמל וקרנות פנסיה מפסגות. הגידול בהוצאות קוֹזו בחלקו מגידול בדמי הניהול כתוצאה מגידול בתיק הנכסים המנוהלים בין היתר, כתוצאה מהשלמת העסקה כאמור לעיל.

ג. ביטוח כללי

ברבעון השני אשתקד, עדכנה החברה את נוהל ההקצאה של הנכסים הלא סחירים. בהתאם לנוהל המעודכן, החברה יכולה לבצע העברות מעת לעת, ובהתאם לצורך, בין הנכסים המיוחסים למגזרים השונים באופן שיביא לניצול מרבי של השווי העודף, בכפוף למגבלת הנכסים.

כמו כן, ברבעון השני אשתקד, ועם צבירת הניסיון ביישום מודל ה"נוהג המיטבי", עודכן אופן יישום המודל כך שעתודות הבסיס נמדדות בהתאם ל"נוהג מיטבי" ועודכנו ההנחות במודל האקטוארי לרבות בקשר עם הבאה בחשבון של היעדר מתאם מלא בין הענפים השונים, כפי שמתאפשר בעמדת הממונה בדבר "נוהג מיטבי" ("נוהג מיטבי מלא").

בתקופת הדוח נרשם קיטון בהתחייבויות הביטוחיות כתוצאה מתוספת שווי הוֹגן של נכסים לא סחירים אשר הוקצו בעבר למגזר ביטוח בריאות וכעת מוקצים למגזר ביטוח כללי.

1. ענף רכב חובה וענפי חבויות - התוצאות הושפעו מתשואות שוק ההון כפי שתואר לעיל.

התוצאות בתקופת הדוח ובתקופה המקבילה אשתקד הושפעו מעלייה של עקום הריבית חסרת הסיכון ומשינויים בפער בין השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים לערכם בספרים, אשר הביאו לקיטון בהתחייבויות הביטוחיות (כאמור לעיל, ההתחייבויות בביטוח כללי מחושבות החל מהרבעון השני של שנת 2022 לפי מודל "נוהג מיטבי מלא"). לפירוט נוסף ראו 2.5.2 (א).

ענף רכב חובה - בתקופת הדוח חל שיפור חיתומי בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, כתוצאה מטיוב התיק, וקיטון בעלות התביעה הממוצעת.

2. ענף רכב רכוש, ענפי רכוש ואחרים - התוצאות הושפעו מתשואות שוק ההון כפי שתואר לעיל.

ענף רכב רכוש - בתקופת הדוח חל שיפור חיתומי בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, בעיקר כתוצאה מעלייה בפרמיה הממוצעת. תוצאות הרבעון המקביל אשתקד הושפעו בעיקר מגידול בכמות התביעות ובעלות התביעה הממוצעת אשר הביאו לרישום פרמיה בחסר.

ד. מגזר בריאות - התוצאות הושפעו מתשואות שוק ההון כפי שתואר לעיל.

1. ענף סיעוד פרט - תוצאות ענף זה מושפעות, בין היתר, משינוי בעתודת ה-LAT. השינוי בעתודת ה-LAT נובע, בין היתר, משינויים של עקום הריבית חסרת הסיכון, משינויים בפער בין השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים לערכם בספרים, ומשינויים אחרים.

בתקופה המקבילה אשתקד, העלייה החדה של עקום הריבית חסרת הסיכון הביאה לקיטון בעתודת ה-LAT בסך של כ-764 מיליוני ש"ח לפני מס ולאפוס עתודת ה-LAT, זאת מבלי שיהיה צורך להשתמש בעודף שווי הוֹגן של הנכסים הלא סחירים המוקצים לענף סיעוד פרט.

2. ענף בריאות - התוצאות בתקופת הדוח ובתקופה המקבילה אשתקד הושפעו מהרעה חיתומית בפוליסות קבוצתיות. בתקופת הדוח חלה עלייה בכמות התביעות בכיסויי אמבולטורי. הרעה חיתומית זו קווצה בחלקה כתוצאה משיפור חיתומי בכיסוי תרופות עקב כניסת תרופות לסל הבריאות. בתקופה המקבילה אשתקד חלה עלייה בכמות התביעות בכיסויי תרופות, ניתוחים ואמבולטורי.

ה. מגזר חברות חו"ל - התוצאות הושפעו מתשואות שוק ההון כפי שתואר לעיל.

Turk Nippon - התוצאות מושפעות באופן מהותי מגורמים מקרו כלכליים המשפיעים על הכלכלה בטורקיה, בעיקר עליית האינפלציה בטורקיה (הגיעה לשיעור שנתי של כ-51% בתקופת הדוח) והשחיקה בשער החליפין של הלירה הטורקית. גורמים מקרו כלכליים אלה השפיעו באופן מהותי על התוצאות. התוצאות בתקופת הדוח כוללות התאמה של הדוחות הכספיים לאינפלציה לאור הפיכתה של כלכלת טורקיה להיפר-אינפלציונית, וכן היוון של חלק מההתחייבויות הביטוחיות לאור עליית האינפלציה והריבית בטורקיה.

התוצאות בתקופה המקבילה אשתקד הושפעו בעיקר מהגורמים המקרו כלכליים כאמור לעיל, אשר גרמו, בין היתר, לעלייה במחירי חלקי החילוף אשר משפיעים באופן ישיר על עלויות התביעות בענף רכב רכוש וכן לעלייה בשכר המינימום אשר הביאה לגידול בעלות תביעות מהותיות ותביעות נזקי גוף, אשר משולמות על בסיס שכר זה.

1. מגזר פיננסיים - התוצאות הושפעו מתשואות שוק ההון כפי שתואר לעיל. בנוסף, המשיכה מגמת הגיוסים לקרנות הכספיות.

בתקופה המקבילה אשתקד חלה ירידה בשווי הנכסים המנוהלים בשל פדיונות וירידת ערך בשווקים.

2.5.2 השפעות מיוחדות על הרווח (ההפסד) הכולל בתקופת הדוח (מיליוני ש"ח):

החברה מתייחסת להשפעות מיוחדות כרווח או הפסד שאינו במהלך העסקים הרגיל של החברה, לרבות שינויים אקטואריים כתוצאה ממחקרים ושינויים במודלים האקטואריים, השפעות חריגות כתוצאה מהפחתת עודפי עלות שנוצרו במהלך צירופי עסקים והוצאות חריגות כתוצאה מיישום תכנית אסטרטגית רב שנתית "הראל 2030" שמתמקדת בשלושה נדבכים מרכזיים בפעילות הקבוצה: דיוק ביצוע ליבת העסק בתחום הביטוח; חיזוק ושיפור מנועי ההפצה בתחום הביטוח; וגיוון מקורות הרווח של הקבוצה ("השפעות מיוחדות").

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	שינוי	לתקופה שהסתיימה ביום 31 במרץ		הערות
		2022	2023	
2022				
(70)	(291)	327	36	הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה כפי שפורסם בדוח הכספי
				מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
(279)	-	-	-	יישום חוזר בעניין עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי
227	-	-	-	עדכון שיעור הריבית המשמש בחישוב העתודות לגמלה ואובדן כושר עבודה
(51)	-	-	-	עדכון מחקר בקשר עם שיעור פרישה ושיעור מימוש גמלה
(23)	-	-	-	עדכון בקשר עם התפתחות ההוצאות במודל האקטוארי
				מגזר ביטוח בריאות
764	(764)	764	-	בדיקת נאותות העתודות (LAT) - סיעוד פרט
778	-	-	-	עדכון שיעור הריבית המשמש בחישוב עתודת פעילים ועתודת תביעות בתשלום - סיעוד פרט
(358)	-	-	-	עדכון הנחות בעקבות מחקרים - סיעוד
28	-	-	-	עדכון הנחות בעקבות מחקרים - בריאות פרט
178	-	-	-	עדכון בקשר עם התפתחות ההוצאות במודל האקטוארי
(12)	-	-	-	יישום חוזר בעניין עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי
				מגזר ביטוח כללי
524	19	167	186	א השפעות ריבית
75	-	-	-	עדכונים אקטואריים
				הוצאות חריגות כתוצאה מהפחתת עודפי עלות שנוצרו ברכישות של פעילויות ו/או חברות ומיישום תכנית אסטרטגית רב שנתית "הראל 2030"
				סה"כ השפעות, לפני מס
1,816	(788)	923	135	
621	(270)	316	46	השפעת המס
1,195	(518)	607	89	סה"כ השפעות, לאחר מס
(1,265)	227	(280)	(53)	סה"כ הפסד כולל בנטרול ההשפעות המיוחדות

* מוין מחדש

א. מגזר ביטוח כללי, ענף רכב חובה וענפי חבויות - התוצאות בתקופת הדוח ובתקופה המקבילה אשתקד הושפעו מעלייה של עקום הריבית חסרת הסיכון ומשינויים בפער בין השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים לערכם בספרים, אשר הביאו לקיטון בהתחייבויות הביטוחיות.

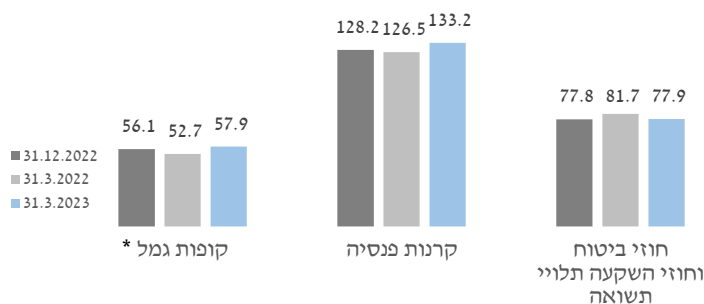
להלן פירוט בפילוח לפי ענפים:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה שהסתיימה ביום 31 במרץ		
	2022	2022	
			<u>שינויים של עקום הריבית ושל הפער בין השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים לערכם בספרים:</u>
	218	64	58
	-	-	10
	306	103	118
	524	167	*186
			סה"כ השפעות על הרווח (הפסד), לפני מס
			רכב חובה
			רכב רכוש
			חבויות

*כמפורט בסעיף 2.5.1 (ג) לעיל, ברבעון השני אשתקד עדכנה החברה את נוהל ההקצאה של הנכסים הלא סחירים. בהתאם לנוהל המעודכן, החברה יכולה לבצע העברות מעת לעת, ובהתאם לצורך, בין הנכסים המיוחסים למגזרים השונים באופן שיביא לניצול מרבי של השווי העודף, בכפוף למגבלת הנכסים. בתקופת הדוח נרשם קיטון בהתחייבויות הביטוחיות במגזר ביטוח כללי בסך של כ-105 מיליוני ש"ח לפני מס כתוצאה מתוספת עודף שווי הוגן של נכסים לא סחירים אשר הוקצו בעבר למגזר ביטוח בריאות וכעת מוקצים למגזר ביטוח כללי. יצוין כי, יתרת העתודות בביטוח כללי לאחר קיזוז עודף השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים אינה יורדת אל מתחת לאומדן המיטבי (Best Estimate) של העתודות. ראו גם באור 9 בדוחות הכספיים.

2.6 פרטים עיקריים נוספים והשפעות עיקריות נוספות לפי מגזרים

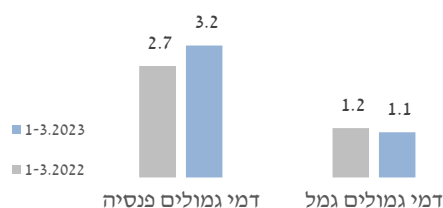
2.6.1 נכסים מנוהלים עבור מבוטחים ועמיתים בקבוצה במגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (מיליארדי ש"ח):

סך הנכסים המנוהלים בקופות הגמל ובקרנות הפנסיה, אינם נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה

* קופות גמל, קרנות השתלמות, קופות מרכזיות ואישיות לפיצויים, קופת גמל לדמי מחלה וקופה לפנסיה תקציבית

2.6.2 נתוני דמי גמולים (מיליארדי ש"ח):

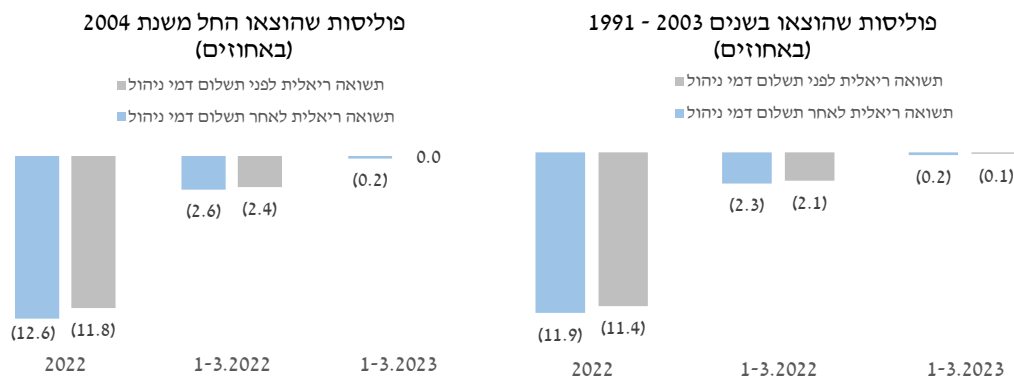

דמי הגמולים של קופות הגמל וקרנות הפנסיה אינם נכללים בדוחות המאוחדים של החברה

2.6.3 ביטוח חיים :

שיעור הפדיונות מהעתודה הממוצעת בתקופת הדוח הסתכם בכ-5.7% לעומת כ-4.5% בתקופה המקבילה אשתקד וכ-4.3% בשנת 2022.

פוליסות תלויות תשואה :

אומדן סכום רווחי (הפסדי) ההשקעות ודמי הניהול, הנכללים בדוחות רווח והפסד המאוחדים, אשר נזקפו לזכות או לחובת המבוטחים בפוליסות תלויות תשואה והמחושבים בהתאם להנחיות שקבע הממונה, על בסיס התשואה והיתרות הרבעוניות של עתודות הביטוח הממוצעות, הנו כדלקמן (מיליוני ש"ח):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה שהסתיימה ביום 31 במרץ		
	2022	2022	2023
	(5,937)	(1,113)	1,017
רווחים (הפסדים) לאחר דמי ניהול	513	131	124
סך דמי ניהול			

ביום 30 במאי 2021 התקשרה הראל ביטוח בהסכם עם מעסיק גדול לפיו תשולם תוספת לקצבה של עובדי המעסיק הגדול, באמצעות פוליסות ביטוח מסוג פרט קצבה משתתפות ברווחים שיופקו על ידי הראל ביטוח. ההפקדות לפוליסות יבוצעו כהפקדות חד פעמיות ונועדו לשלם לפורש (ולאחר פטירתו לשאריו) תוספת לקצבה החודשית. בתקופת הדוח וברבעון המקביל אשתקד התקבלו בגין ההסכם האמור הפקדות בסך של כ-39 מיליוני ש"ח וכ-470 מיליוני ש"ח, בהתאמה.

במהלך תקופת ההסכם שתסתיים בשנת 2037 צפויות להתקבל הפקדות בסכום כולל של כ-3 מיליארדי ש"ח, כאשר נכון ליום 31 במרץ 2023, סך ההפקדות שהתקבלו הסתכמו בכ-627 מיליוני ש"ח.

2.6.4 קרנות פנסיה :

ההכנסות מדמי ניהול שנגבו מקרנות הפנסיה המנוהלות בקבוצה, הסתכמו בתקופת הדוח בסך של כ-110 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ-103 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

2.6.5 קופות גמל :

ההכנסות מדמי ניהול שנגבו מקופות הגמל המנוהלות בקבוצה, הסתכמו בתקופת הדוח בסך של כ-73 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ-71 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

2.6.6 ביטוח בריאות :

הראל ביטוח הינה המבטחת בפוליסת הסיעוד הקבוצתית לחברי שירותי בריאות כללית. נכון למועד

הדוח תקופת הביטוח עתידה להסתיים ביום 31 בדצמבר 2023. בנוסף לפוליסות הסיעוד הקבוצתית לחברי שירותי בריאות כללית, הראל מבטחת בביטוח סיעודי מספר קולקטיבים נוספים.

2.6.7 ביטוח כללי:

לפרטים אודות נתונים כספיים נוספים אודות מגזר ביטוח כללי, בפירוט לענפיו ראו באור 4' לדוחות הכספיים. לפרטים אודות שינוי מנגנון ההתחשבות בין המוסד לביטוח לאומי לבין חברות הביטוח לגבי תאונות דרכים ראו באור 36 לדוחות הכספיים השנתיים של 2022.

להלן השינוי בכמות הפוליסות במונחי חשיפה:

	לתקופה של		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
	שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ	2022	
רכב חובה	11%	26%	(6%)
רכב רכוש	(1%)	15%	(5%)
ענפי רכוש ואחרים	10%	12%	6%
ענפי חבויות אחרים	12%	9%	2%

כמות הפוליסות במונחי חשיפה - פעילות ביטוח כללי מאופיינת בפוליסות לתקופה של עד שנה. לאור אופיין של הפוליסות, הכמות מהווה מכפלה של מספר הפוליסות בתקופת הפוליסה במהלך השנה. משמע, אם בוצע חיתום לפוליסה לתקופה הקצרה משנה, היא מוכפלת בחלק היחסי של התקופה, כך שפוליסה לחצי שנה מהווה חצי יחידה.

2.6.7.1 רכב חובה

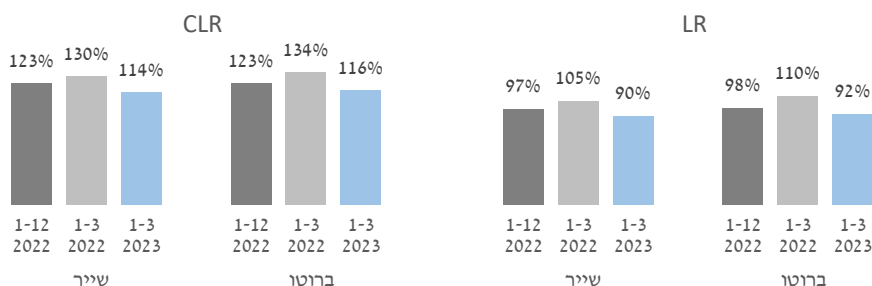
לפירוט נוסף בנוגע לתוצאות רכב חובה ראו סעיפים 2.5.1 ו-2.5.2 לעיל.

מאחר שבעל רכב חייב לבטח את רכבו בהתאם לפקודת ביטוח רכב מנועי, בעלי רכב (בדרך כלל אופנועים) שנדחו על-ידי חברות הביטוח רשאים לרכוש ביטוח באמצעות ה"פול" (המאגר הישראלי לביטוח רכב) אשר פועל כחברת ביטוח לכל דבר. כל חברות הביטוח הפועלות בתחום ביטוח רכב חובה שותפות ב"פול", וכל אחת נושאת בהפסדי ה"פול", על-פי חלקה היחסי בשוק ביטוח רכב חובה בשנה שחלפה. במכתב מאת מנכ"ל ה"פול" נקבע חלקה הזמני של הראל ביטוח בדמי הביטוח נטו לשנת 2023 בשיעור של 13.01% (מול 14.06% שמהווה את חלקה הזמני של החברה לשנת 2022).

2.6.7.2 רכב רכוש

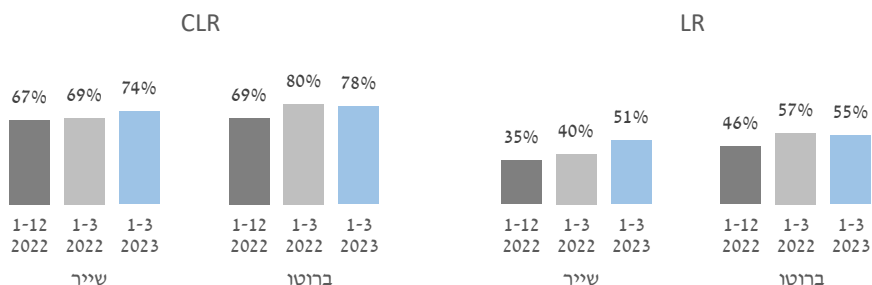
לפירוט נוסף בנוגע לתוצאות ענף רכב רכוש ראו סעיף 2.5.1 ו-2.5.2 לעיל.

שיעור ה-Loss Ratio ו-Combined Loss Ratio בביטוח רכב רכוש:

2.6.7.3 ענפי רכוש ואחרים

לפירוט נוסף בנוגע לתוצאות ענף רכוש ואחרים ראו סעיף 2.5.1 לעיל.
שיעור ה-Loss Ratio ו-Combined Loss Ratio בענפי רכוש ואחרים:

2.6.7.4 ענפי חבויות אחרים

לפירוט בנוגע לתוצאות ענפי חבויות אחרים ראו סעיפים 2.5.1 ו-2.5.2 לעיל.

2.6.7.5 ענף ביטוח אשראי למגורים המובטח במשכנתא (EMI)

הפרמיות שהורווחו בביטוח אשראי למגורים המובטח במשכנתא אינן בגין מכירות חדשות, אלא בגין מכירות שבוצעו בעבר ואשר הפרמיות בגינן מוכרות כפרמיה מורווחת בהתאם לתקופת הכיסוי. בענף ביטוח זה לא קיימים ל-EMI הסכמי ביטוח משנה.

2.6.8 חברות ביטוח בחו"ל

החברה הינה בעלת השליטה (בשיעור של 94%) ב-Interasco חברת ביטוח הפועלת ביוון ובעלת השליטה המלאה ב-Turk Nippon חברת ביטוח הפועלת בטורקיה ("חברות ביטוח בחו"ל"). עיסוקן של חברות הביטוח בחו"ל בתחומי הביטוח הכללי והבריאות.

Turk Nippon:

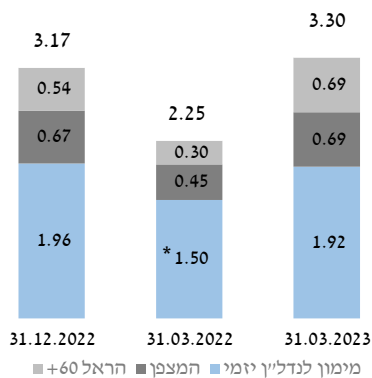
בשנת 2022 הזרימה החברה ל-Turk Nippon הון בסך של כ-142 מיליוני לירות טורקיות (כ-27 מיליוני ש"ח). בחודש מרץ 2023 הזרימה החברה ל-Turk Nippon הון נוסף בסך של כ-77.5 מיליוני לירות טורקיות (כ-15 מיליוני ש"ח).

Interasco:

בחודש ינואר 2023, אישר הרגולטור היווני ל-Interasco קבלת "מכתב אשראי" (LoC) מהחברה בסך של 5 מיליוני אירו אשר העמדתו מעלה את יחס הסולבנסי של Interasco באופן שיאפשר לה להשקיע בנכסים עם פוטנציאל תשואה גבוה יותר. בהתאם לתנאי ה-LoC, אם יחס הסולבנסי, ללא התחשבות ב-LoC, ירד מתחת ל-105% בשני רבעונים רצופים, ניתן יהיה להמיר להון את סכום ה-LoC בחלקים של 0.5 מיליוני אירו.

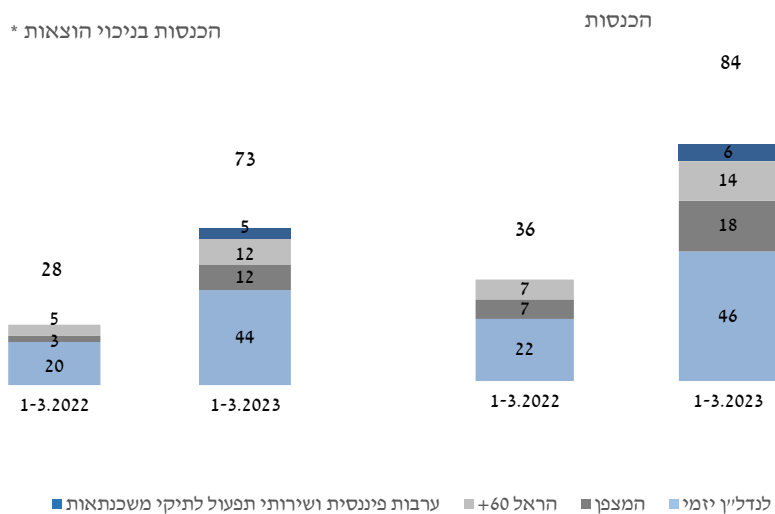
תחום אשראי 2.6.9

גודל תיק האשראי (מיליארדי ש"ח):

* מוין מחדש

היקף ההכנסות וההכנסות בניכוי הוצאות לתקופה בתחום האשראי (מיליוני ש"ח):

* הכנסות בניכוי הוצאות במימון לנדלין יזמי ובהראל +60 מחושבות כהכנסות בניכוי הוצאות תפעוליות

נכון ליום 31 במרץ 2023, תחום האשראי לא מהווה מגזר פעילות בדוחות הכספיים. בהתאם, הנכסים, ההתחייבויות ותוצאות פעילות תחום האשראי נכללים במגזרי הפעילות השונים של החברה ראו גם סעיף 1.1 ד לעיל

2.6.10 תחום שוק ההון והשירותים הפיננסיים

נכסים המנוהלים עבור מבוטחים ועמיתים בקבוצה (מיליארדי ש"ח):

הנכסים המנוהלים בתיקי הלקוחות כוללים נכסים פיננסיים שהונפקו על ידי הקבוצה ומנוהלים בתיקים

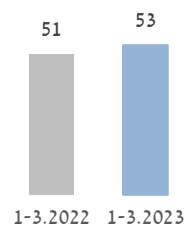
בתקופת הדוח הסתכמו ההכנסות במגזר שוק ההון והשירותים הפיננסיים בסך של כ-72 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ-58 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד

סך הנכסים המנוהלים בקרנות הנאמנות ובתיקי לקוחות, אינם נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה

נכסי קרנות נאמנות כוללים קרנות נאמנות, קרנות סל ופקדון

דמי ניהול מגזר פיננסיים (מיליוני ש"ח):

2.7 נזילות ומקורות מימון

2.7.1 תזרים מזומנים

סך תזרימי המזומנים נטו ששימשו לפעילות שוטפת הסתכם בתקופת הדוח לכ-91 מיליוני ש"ח. תזרימי המזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה הסתכמו בכ-156 מיליוני ש"ח. תזרימי המזומנים נטו שנבעו לפעילות מימון הסתכמו בכ-312 מיליוני ש"ח. השפעת התנדדות בשער החליפין על יתרת המזומנים הסתכמה בסך שלילי של כ-90 מיליוני ש"ח. התוצאה של כל הפעילות הנ"ל מתבטאת בקיטון ביתרות המזומנים בסך של כ-25 מיליוני ש"ח.

2.7.2 נזילות ומימון הפעילות

ככלל, החברה והחברות הבנות שלה מממנות את פעילותן השוטפת ממקורותיהן העצמאיים.

3 חשיפה לסיכונים שוק ודרכי ניהולם

בתקופת הדוח לא חלו שינויים מהותיים בחשיפה לסיכונים שוק של החברה ובדרכי ניהולם לעומת הדוח התקופתי.

4 גילוי בנושא יחס כושר פירעון כלכלי

הוראות לעניין יישום משטר כושר פירעון כלכלי:

על הראל ביטוח חל משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II וזאת בהתאם להוראות יישום שפורסמו בחודש יוני 2017 ועודכנו בחודש אוקטובר 2020 ("הוראות משטר כושר פירעון כלכלי").

הוראות משטר כושר פירעון כלכלי כוללות הוראות מעבר המאפשרות פריסה עד שנת 2032 של הגידול בעתודות בגין מוצרי ביטוח ארוכי טווח אשר נמכרו בעבר. בהתאם להוראות המעבר, חברת ביטוח רשאית, לאחר שקיבלה

אישור הממונה, לכלול בחישוב עתודות הביטוח בתקופת הפריסה ניכוי מעתודת הביטוח ("הניכוי"). הניכוי מחושב, בהתאם להנחיות במכתב עקרונות הניכוי והוא מופחת החל משיעור של 100% בחישוב עתודות הביטוח ליום 31 בדצמבר 2019 ועד לשיעור של 0% בחישוב עתודות הביטוח ליום 31 בדצמבר 2032. ביום 21 בנובמבר 2022 התקבל אישור הממונה לחישוב מחדש של הניכוי, המבוצע לפחות אחת לשנתיים. הניכוי חושב מחדש ליום 30 ביוני 2022 לאור ההשפעה המהותית של עליית הריבית במחצית הראשונה של שנת 2022. בנוסף, בתקופת המעבר מחושבת דרישת הון מוקטנת, שתלך ותגדל באופן הדרגתי עד לסוף שנת 2023, על סוגים מסוימים של השקעות וכן מגבלת הכרה מקסימלית גבוהה יותר עבור הון רוברד 2.

ביום 29 במאי 2023 פרסמה הראל ביטוח את דוח יחס כושר פירעון כלכלי בגין נתוני 31 בדצמבר 2022 באתר האינטרנט שלה (כתובת האתר: <https://www.harel-group.co.il/about/harel-group/harel/investor-relations/Pages/repayment-ability.aspx>).

עודף ההון של הראל ביטוח ליום 31 בדצמבר 2022, בהתאם להוראות המעבר הינו בסך של כ-6,329 מיליוני ש"ח וללא התחשבות בהוראות המעבר הינו בסך של כ-2,590 מיליוני ש"ח.

יצוין כי למודל במתכונתו הנוכחית, רגישות גבוהה לשינויים במשתני שוק ואחרים, כגון שינויים בריבית, שינויים ברווחי השקעות, עדכוני הנחות אקטואריות ושינויים הקשורים בפעילות הראל ביטוח.

חישובי ההון הכלכלי הקיים וההון הנדרש מבוססים על תחזיות והנחות הנשענות, בעיקרן על ניסיון העבר, אשר אינם משקפים בהכרח את התוצאות העתידיות.

קביעת האומדן המיטבי התבססה על תחזיות, הערכות ואומדנים לאירועים עתידיים שהתממשותם אינה ודאית ואינם בשליטתה של החברה, ויש לראות בהם כ- "מידע צופה עתיד" כהגדרתו בסעיף 32 לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. יתכן כי תחזיות, הערכות ואומדנים אלו, כולם או חלקם, לא יתממשו או שיתממשו באופן שונה מכפי שהונח בחישוב דוח כושר פירעון, ולפיכך התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מכפי שנחזה.

יחס כושר פירעון כלכלי וסף הון:

להלן נתונים אודות יחס כושר פירעון וסף הון (MCR) ליום 31 בדצמבר 2022 בהתאם להוראות משטר כושר פירעון כלכלי. יחס כושר פירעון כלכלי מחושב בהתאם להוראות מעבר, במסגרתן נקבעה תקופת פריסה.

א. יחס כושר פירעון כלכלי

ליום 31 בדצמבר		
2021	2022	
(מבוקר)	(מבוקר)	
מיליוני ש"ח		
17,873	15,478	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון
10,236	9,149	הון נדרש לכושר פירעון
7,637	6,329	עודף
175%	169%	יחס כושר פירעון כלכלי

השפעת פעולות הוניות מהותיות שהתרחשו בתקופה שבין תאריך החישוב לתאריך פרסום דוח יחס כושר פירעון:

-	20	גיוס (פדיון) הון (*)
17,873	15,498	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון
7,637	6,349	עודף הון
175%	169%	יחס כושר פירעון כלכלי

(*) בינואר 2023 התבצע גיוס של 500 מיליוני ש"ח באמצעות הנפקה של סדרה חדשה (סדרה יט'). ביום 31 במאי 2023 צפוי פדיון מוקדם של אג"ח סדרה ו' בסך של כ-273 מיליוני ש"ח. גיוס ופדיון אלו מגדילים את ההון המוכר ועודף ההון בכ-20 מיליוני ש"ח עד למגבלת ההכרה הון רובד 2 (50% מדרישת ההון בתקופת המעבר).

מצב ההון של הראל ביטוח מושפע מההתפתחות העסקית השוטפת של הראל ביטוח, שינויים במשטני שוק, עדכון הנחות דמוגרפיות ותפעוליות, עדכוני מודל שוטפים, עדכון הנחיות רגולטוריות ופעולות הוניות. למידע בדבר שינויים עיקריים שחלו במהלך שנת 2022 לעומת מספרי השוואה ראו סעיף 2 בדוח יחס כושר פירעון כלכלי.

נתונים אלה בדבר יחס כושר הפירעון, בהתחשב בפעולות ההוניות, כפי שפורטו לעיל, אינם כוללים את השפעת הפעילות העסקית של הראל ביטוח לאחר 31 בדצמבר 2022, שינויים בתמהיל ובגודל ההשקעות וההתחייבויות הביטוחיות, חלוקת דיבידנדים וגיוס חוב, עדכון הנחות אקטואריות, השפעות אקסוגניות ושינויים רגולטוריים המשפיעים על הסביבה העסקית.

לתוצאות מבחני רגישות של יחס כושר פירעון כלכלי ביחס לגורמי סיכון שונים, לרבות רגישות לריבית, ראו סעיף 9 בדוח יחס כושר פירעון כלכלי של הראל ביטוח ליום 31 בדצמבר 2022.

ב. סף הון (MCR)

ליום 31 בדצמבר	
2021	2022
(מבוקר)	(מבוקר)
מיליוני ש"ח	
2,735	2,869
13,302	11,497

סף הון (MCR)

הון עצמי לעניין סף הון

ג. מגבלות על חלוקת דיבידנד

בהתאם למכתב שפרסם הממונה בחודש אוקטובר 2017 ("המכתב"), חברת ביטוח תהיה רשאית לחלק דיבידנד רק אם לאחר ביצוע החלוקה יש לחברה יחס כושר פירעון לפי משטר כושר פירעון כלכלי בשיעור של לפחות 100%, כשהוא מחושב ללא התחשבות בהוראות המעבר ובכפוף ליעד יחס כושר פירעון שקבע דירקטוריון החברה. היחס האמור יחושב ללא ההקלה שניתנה בגין הפרש מקורי המיוחס לרכישת פעילות של קופות גמל וחברות מנהלות.

מדיניות הראל ביטוח היא להחזיק בסיס הון איתן להבטחת כושר הפירעון שלה ויכולתה לעמוד בהתחייבויותיה למבוטחים, לשמר את יכולתה להמשיך את פעילותה העסקית וכדי שתוכל להניב תשואה לבעלי מניותיה. הראל ביטוח כפופה לדרישות ההון והרגולציה הנקבעת לעניין חלוקת דיבידנד.

ביום 29 במאי 2023 אישר דירקטוריון הראל ביטוח את עדכון התכנית לניהול הון ונקבעו בשלב זה, כללי סף לחלוקת דיבידנד, הכוללים יחס כושר פירעון כלכלי מינימאלי, בהתחשב בהוראות הפריסה, בשיעור של 135% ויחס כושר פירעון מינימאלי, ללא התחשבות בהוראות בתקופת הפריסה בשיעור של 110%.

ביום 28 בפברואר 2021 אישר דירקטוריון החברה מדיניות חלוקת דיבידנד לפיה החברה תחלק דיבידנד בשיעור של לפחות 30% מהרווח הכולל על פי הדוחות הכספיים המאוחדים השנתיים שלה. בנוסף, ביום 28 בפברואר 2021 אישר דירקטוריון הראל ביטוח מדיניות חלוקת דיבידנד לפיה הראל ביטוח תחלק דיבידנד בשיעור של לפחות 35% מהרווח הכולל על פי הדוחות הכספיים המאוחדים השנתיים של הראל ביטוח וזאת כל עוד הראל ביטוח תעמוד ביעדים המינימאליים ליחס כושר פירעון מבוסס סולבנסי 2.

כללי הסף נועדו לאפשר להראל ביטוח התמודדות עם משברים מבלי לפגוע מהותית בפעילותה ובעמידתה בדרישות ההון החלות עליה. עם זאת, אין באמור כדי להבטיח שהראל ביטוח תעמוד בכללי הסף שנקבעו בכל עת.

ד. יחס כושר פירעון ללא יישום הוראות המעבר לתקופת הפריסה וללא התאמת תרחיש מניות

להלן נתונים על יחס כושר פירעון כלכלי של הראל ביטוח, כשהוא מחושב ללא הוראות המעבר ועל יעד יחס כושר פירעון שקבע דירקטוריון הראל ביטוח בהתייחס ליחס כושר הפירעון המחושב ללא התחשבות בהוראות בתקופת הפריסה ובהתאמת תרחיש מניות, כנדרש במכתב. יחס זה עומד ביחס כושר הפירעון הנדרש על פי המכתב.

ליום 31 בדצמבר		
2021	2022	
(מבוקר)	(מבוקר)	
מיליוני ש"ח		
14,336	12,953	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון
12,308	10,363	הון נדרש לכושר פירעון (SCR)
2,028	2,590	עודף הון
116%	125%	יחס כושר פירעון (באחוזים)
השפעת פעולות הוניות מהותיות שהתרחשו בתקופה שבין תאריך החישוב לתאריך פרסום דוח יחס כושר פירעון:		
-	-	גיוס (פדיון) הון (*)
14,336	12,953	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון
2,028	2,590	עודף הון
116%	125%	יחס כושר פירעון (באחוזים)
סטאטוס ההון לאחר פעולות הוניות ביחס ליעד הדירקטוריון:		
105%	110%	יעד יחס כושר הפירעון הכלכלי של הדירקטוריון
1,412	1,554	עודף הון ביחס ליעד (במיליוני ש"ח)

(*) בינואר 2023 התבצע גיוס של 500 מיליוני ש"ח באמצעות הנפקה של סדרה חדשה (סדרה יט'). ביום 31 במאי 2023 צפוי פדיון מוקדם של אג"ח סדרה ו' בסך של כ-273 מיליוני ש"ח. לגיוס ופדיון אלו אין השפעה על הון עודף ההון ויחס כושר פירעון כלכלי, מאחר ונכון ליום 31 בדצמבר 2022 קיימת יתרת הון רובד 2 לא מנוצלת של כ-409 מיליוני ש"ח מעבר למגבלת הון רובד 2 (40% מדרישת ההון בחישוב ללא תקופת המעבר).

ה. הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון של חברת ביטוח (ORSA)

ביום 5 בינואר 2022 פרסם הממונה תיקון להוראות החוזר המאוחד שעניינו "דיווח לממונה על שוק ההון - הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון של חברת ביטוח (ORSA)" ("התיקון"). בתיקון נקבע כי חברת ביטוח תדווח לממונה אודות הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון (ORSA) אחת לשנה, בחודש ינואר. בהתאם לתיקון, הראל ביטוח תספק לממונה דיווח שיכלול את סיכום התוצאות, מצב עסקי וקשרי גומלין, חשיפה לסיכון, הערכת כושר פירעון ודרישת הון, הערכה צופה פני עתיד ותרמישים וניתוחי רגישויות. תחילתו של החוזר ביום 1 בינואר 2023. הראל ביטוח דיווחה לממונה את מסמך ה-ORSA בינואר 2023 בהתאם להנחיות.

הדירקטוריון מביע תודתו לעובדי הקבוצה וסוכניה עבור הישגי הקבוצה

מישל סיבוני
מנכ"ל

יאיר המבורגר
יו"ר הדירקטוריון

29 במאי 2023

**הראל השקעות בביטוח
ושירותים פיננסים בע"מ**

תמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים

ליום 31 במרץ 2023

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ וחברות בנות שלה (להלן: "הקבוצה"), הכולל את הדוח התמציתי המאוחד על המצב הכספי ליום 31 במרץ 2023 ואת הדוחות התמציתיים המאוחדים על רווח או הפסד, הרווח הכולל, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה באותו תאריך. הדירקטוריון והנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופת ביניים זו בהתאם לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), התש"ל-1970 המתייחסות לחברות החזקה של מבטחים, כמתואר בביאור 2 למידע הכספי. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופת ביניים זו בהתבסס על סקירתנו.

לא סקרנו את המידע הכספי התמציתי לתקופת הביניים של חברות שאוחדו אשר נכסיהן הכלולים באיחוד מהווים כ-5% מכלל הנכסים המאוחדים ליום 31 במרץ 2023, והכנסותיהן הכלולות באיחוד מהוות כ-1% מכלל ההכנסות המאוחדות לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה באותו תאריך. כמו כן, לא סקרנו את המידע הכספי התמציתי לתקופת הביניים של חברה מוחזקת המטופלת לפי שיטת השווי המאזני אשר ההשקעה בה הינה כ-135 מיליוני ש"ח ליום 31 במרץ 2023 וחלקה של הקבוצה ברווחיה הינו כ-3 מיליוני ש"ח לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה באותו תאריך. המידע הכספי התמציתי לתקופת הביניים של אותן חברות נסקר על ידי רואי חשבון אחרים שדוחות הסקירה שלהם הומצאו לנו ומסקנתנו, ככל שהיא מתייחסת לסכומים שנכללו בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות הסקירה של רואי החשבון האחרים.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה (ישראל) 2410 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות". סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבידוקים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזההים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו ועל דוחות הסקירה של רואי חשבון אחרים, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם להוראות תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), התש"ל-1970, המתייחסות לחברות החזקה של מבטחים, כמתואר בביאור 2 למידע הכספי.

פיסקת הדגש עניין (הפניית תשומת לב)

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 7'א' למידע הכספי הנ"ל בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

סומך חייקין

רואי חשבון

29 במאי 2023

31 בדצמבר		31 במרץ		
2022	2022	2023	2023	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
				נכסים
2,346	2,257	2,362		נכסים בלתי מוחשיים
21	26	23		נכסי מסים נדחים
2,916	2,768	3,032		הוצאות רכישה נדחות
1,345	1,385	1,410		רכוש קבוע
1,556	1,574	1,624		השקעות בחברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
2,060	1,995	1,885		נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
2,408	2,331	2,435		נדל"ן להשקעה אחר
5,101	5,456	5,331		נכסי ביטוח משנה
100	5	152		נכסי מסים שוטפים
3,133	1,084	1,711		חייבים ויתרות חובה
1,532	1,741	1,785		פרמיה לגבייה
67,420	74,771	68,695		השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
				השקעות פיננסיות אחרות
11,142	13,141	11,151		נכסי חוב סחירים
19,999	17,682	20,501		נכסי חוב שאינם סחירים
1,814	2,757	2,087		מניות
3,999	3,868	4,193		אחרות
36,954	37,448	37,932		סך כל ההשקעות הפיננסיות האחרות
6,450	4,430	6,379		מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
1,929	1,843	1,975		מזומנים ושווי מזומנים אחרים
135,271	139,114	136,731		סך כל הנכסים
77,848	81,726	77,852		סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה

הבאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

31 בדצמבר	31 במרץ		
2022	2022	2023	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
			הון והתחייבויות
			הון
359	359	359	הון מניות ופרמיה על מניות
(237)	(175)	(237)	מניות באוצר
389	1,077	493	קרנות הון
7,824	7,620	7,759	עודפים
8,335	8,881	8,374	סך כל ההון המיוחס לבעלים של החברה
52	33	54	זכויות שאינן מקנות שליטה
8,387	8,914	8,428	סך כל ההון
			התחייבויות
31,234	31,152	31,696	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
76,250	80,659	76,574	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
924	1,294	938	התחייבויות מסים נדחים
264	289	265	התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
23	89	17	התחייבויות מסים שוטפים
4,998	5,267	5,051	זכאים ויתרות זכות
13,191	11,450	13,762	התחייבויות פיננסיות
126,884	130,200	128,303	סך כל ההתחייבויות
135,271	139,114	136,731	סך כל ההון וההתחייבויות

אריק פרץ
מנהל הכספים

מישל סיבוני
מנהל כללי

יאיר המבורגר
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות: 29 במאי 2023

הבאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ		
	2022	2023	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
17,121	4,511	4,217	פרמיות שהורווחו ברוטו
2,250	524	609	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
14,871	3,987	3,608	פרמיות שהורווחו בשייר
(4,052)	(433)	1,529	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
1,466	357	363	הכנסות מדמי ניהול
417	95	125	הכנסות מעמלות
53	7	21	הכנסות אחרות
12,755	4,013	5,646	סך כל ההכנסות
8,149	2,378	4,908	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
1,623	438	562	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
6,526	1,940	4,346	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
3,063	739	814	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
1,461	378	424	הוצאות הנהלה וכלליות
45	8	17	הוצאות אחרות
427	94	129	הוצאות מימון, נטו
11,522	3,159	5,730	סך כל ההוצאות
78	58	16	חלק החברה ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
1,311	912	(68)	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
398	291	(23)	מסים על ההכנסה (הטבת מס)
913	621	(45)	רווח (הפסד) לתקופה
906	620	(48)	מיוחס ל:
7	1	3	בעלים של החברה
913	621	(45)	זכויות שאינן מקנות שליטה
4.27	2.89	(0.52)	רווח (הפסד) לתקופה
			רווח (הפסד) בסיסי ומדולל למניה (בש"ח)

הבאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ		
	2022	2023	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
913	621	(45)	רווח (הפסד) לתקופה
			פריטי רווח (הפסד) כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח והפסד
(1,657)	(459)	(115)	שינוי נטו, בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה
(132)	(68)	111	שינוי נטו, בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד
85	19	29	הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד
134	22	41	הפרשי תרגום מטבע חוץ בגין פעילות חוץ
579	173	(11)	הטבת מס (מסים על ההכנסה) המתייחסים לנכסים פיננסיים זמינים למכירה
(36)	(5)	(11)	מסים על ההכנסה בגין פריטי רווח כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח והפסד
(1,027)	(318)	44	סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועבר או יועבר לרווח והפסד, נטו ממס
			פריטי רווח (הפסד) כולל אחר שלא יועברו לרווח והפסד
21	19	52	קרן הערכה מחדש לגבי פריטי רכוש קבוע
39	12	2	מדידה מחדש של תכנית הטבה מוגדרת
(16)	(7)	(17)	מסים על ההכנסה בגין פריטי רווח כולל אחר שלא יועברו לרווח והפסד
44	24	37	רווח כולל אחר לתקופה שלא יועבר לרווח והפסד, נטו ממס
(983)	(294)	81	סך רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה
(70)	327	36	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה
			מיוחס ל:
(77)	326	33	בעלים של החברה
7	1	3	זכויות שאינן מקנות שליטה
(70)	327	36	סך הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה

תמצית דוחות על השינויים בהון ביניים מאוחדים

מיוחס לבעלים של החברה											
סך כל ההון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל	יתרת עודפים	קרן הון בגין שערך רכוש קבוע	קרן הון בגין בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	מניות באוצר	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	הון מניות ופרמיה	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ 2023 (בלתי מבוקר)											
8,387	52	8,335	7,824	339	(49)	(237)	31	(154)	222	359	יתרה ליום 1 בינואר 2023
-	-	-	(18)	-	-	-	-	-	18	-	השפעת היישום לראשונה של IFRS 9**
8,387	52	8,335	7,806	339	(49)	(237)	31	(154)	240	359	יתרה ליום 1 בינואר 2023 לאחר היישום לראשונה של IFRS 9
(45)	3	(48)	(48)	-	-	-	-	-	-	-	הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה רווח (הפסד) לתקופה
81	*-	81	1	36	-	-	-	30	14	-	רווח כולל אחר
36	3	33	(47)	36	-	-	-	30	14	-	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה
6	-	6	-	-	-	-	6	-	-	-	עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון
(1)	(1)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	תשלום מבוסס מניות דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
8,428	54	8,374	7,759	375	(49)	(237)	37	(124)	254	359	יתרה ליום 31 במרץ 2023

* קטן מ-1 מיליוני ש"ח

** ראו באור 3א בדבר יישום לראשונה של תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 9, מכשירים פיננסיים, לגבי חלק מכשירים פיננסיים שאינם מתייחסים לחברות בנות העונות להגדרת מבטח. בהתאם לשיטת המעבר שנבחרה, מספרי השוואה לא הוצגו מחדש

הבאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות על השינויים בהון ביניים מאוחדים (המשך)

מיוחס לבעלים של החברה											
סך כל ההון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל	יתרת עודפים	קרן הון בגין שערודך רכוש קבוע	קרן הון בגין בעלי זכויות עסקאות עם שאינן מקנות שליטה	מניות באוצר	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	הון מניות ופרמיה	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ 2022 (בלתי מבוקר)											
8,893	32	8,861	7,292	321	(49)	(163)	6	(252)	1,347	359	יתרה ליום 1 בינואר 2022
621	1	620	620	-	-	-	-	-	-	-	הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה
(294)	*-	(294)	8	16	-	-	-	17	(335)	-	רווח לתקופה
327	1	326	628	16	-	-	-	17	(335)	-	רווח (הפסד) כולל אחר
עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון											
(300)	-	(300)	(300)	-	-	-	-	-	-	-	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה
6	-	6	-	-	-	-	6	-	-	-	עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון
(12)	-	(12)	-	-	-	(12)	-	-	-	-	דיבידנד שחולק
8,914	33	8,881	7,620	337	(49)	(175)	12	(235)	1,012	359	תשלום מבוסס מניות
יתרה ליום 31 במרץ 2022											
רכישת מניות באוצר											

* קטן מ-1 מיליוני ש"ח

הבאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות על השינויים בהון ביניים מאוחדים (המשך)

מיוחס לבעלים של החברה											
סך כל ההון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל	יתרת עודפים	קרן הון בגין שערך רכוש קבוע	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	מניות באוצר	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	הון מניות ופרמיה	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 (מבוקר)											
8,893	32	8,861	7,292	321	(49)	(163)	6	(252)	1,347	359	יתרה ליום 1 בינואר 2022
913	7	906	906	-	-	-	-	-	-	-	הרווח (ההפסד) הכולל לשנה
(983)	*-	(983)	26	18	-	-	-	98	(1,125)	-	רווח (הפסד) כולל אחר
(70)	7	(77)	932	18	-	-	-	98	(1,125)	-	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לשנה
(400)	-	(400)	(400)	-	-	-	-	-	-	-	עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון
25	-	25	-	-	-	-	25	-	-	-	דיבידנדים שהוכרזו
(74)	-	(74)	-	-	-	(74)	-	-	-	-	תשלום מבוסס מניות
13	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	רכישת מניות באוצר
-	*-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	זכויות שאינן מקנות שליטה בגין חברה מאוחדת שהוקמה
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
8,387	52	8,335	7,824	339	(49)	(237)	31	(154)	222	359	יתרה ליום 31 בדצמבר 2022

* קטן מ-1 מיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ		נספח	
	2022	2022		
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)		
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח		
				תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
2,703	(908)	(31)	א	לפני מסים על ההכנסה
(518)	(239)	(60)		מסים ששולמו
2,185	(1,147)	(91)		מזומנים נטו שנבעו מפעילות (שימשו לפעילות) שוטפת
				תזרימי מזומנים מפעילות השקעה
(35)	-	-	ב	רכישת חברה מאוחדת שאוחדה לראשונה
(9)	(9)	-		השלמת תמורה בגין רכישת חברה מאוחדת שאוחדה לראשונה בשנת 2021
(187)	(90)	(18)		השקעה בחברות מוחזקות
97	6	1		תמורה מממוש השקעה בחברה מוחזקת המטופלת לפי שיטת השווי המאזני
(35)	(7)	(38)		השקעה ברכוש קבוע
(337)	(76)	(105)		השקעה בנכסים בלתי מוחשיים
134	1	4		דיבידנד וריבית מחברה מוחזקת
1	1	-		תמורה מממוש רכוש קבוע ונכסים בלתי מוחשיים
(371)	(174)	(156)		מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה
				תזרימי מזומנים מפעילות מימון
-	-	495		תמורה בגין הנפקת כתבי התחייבות, נטו
(248)	-	-		פירעון כתבי התחייבות
(74)	(12)	-		רכישת מניות באוצר
(228)	41	(61)		אשראי לזמן קצר מתאגידים בנקאיים, נטו
(27)	(13)	(13)		פירעון הלוואות מתאגידים בנקאיים ואחרים
(34)	(9)	(8)		פירעון התחייבויות חכירה
-	-	(1)		דיבידנד לזכויות שאינן מקנות שליטה
(400)	(100)	(100)		דיבידנדים ששולמו
(1,011)	(93)	312		מזומנים נטו שנבעו מפעילות (שימשו לפעילות) מימון
(61)	50	(90)		השפעת התנדויות בשער החליפין על יתרות המזומנים ושווי מזומנים עליה (ירידה) נטו במזומנים ושווי מזומנים
742	(1,364)	(25)		
7,637	7,637	8,379	ג	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה
8,379	6,273	8,354	ד	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

תמצית דוחות על תזרימי המזומנים ביניים מאוחדים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ		
	2022	2023	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
			נספח א' - תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
913	621	(45)	<u>רווח (הפסד) לתקופה</u>
			פריטים שאינם כרוכים בתזרימי מזומנים:
(78)	(58)	(16)	חלק החברה ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
7,440	1,474	(688)	הפסדים (רווחים) נטו מהשקעות פיננסיות עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
			<u>הפסדים (רווחים) נטו מהשקעות פיננסיות אחרות</u>
(406)	(146)	(4)	נכסי חוב סחירים
(512)	(140)	(136)	נכסי חוב שאינם סחירים
(153)	(87)	44	מניית
458	(23)	115	השקעות אחרות
2,759	(390)	(1,618)	שינוי בהתחייבויות פיננסיות
(83)	(29)	(2)	שינוי בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
(123)	(54)	(25)	שינוי בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה אחר
			<u>פחת והפחתות</u>
113	28	28	רכוש קבוע
272	63	89	נכסים בלתי מוחשיים
129	53	470	שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
(4,266)	143	324	שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
130	(219)	(228)	שינוי בנכסי ביטוח משנה
(256)	(103)	(115)	שינוי בהוצאות רכישה נדחות
25	6	6	הוצאות שכר בגין תשלום מבוסס מניית
398	291	(23)	הוצאות (הכנסות) מסים על ההכנסה
			שינויים בסעיפים מאזניים אחרים:
			<u>השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה</u>
(14)	(3)	(2)	רכישת נדל"ן להשקעה
-	-	179	תמורה ממכירת נדל"ן להשקעה
(1,445)	(2,181)	97	רכישות, נטו של השקעות פיננסיות
			<u>השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה אחר</u>
(21)	(8)	(2)	רכישת נדל"ן להשקעה
5	-	-	תמורה ממכירת נדל"ן להשקעה
(327)	(382)	(227)	רכישות, נטו של השקעות פיננסיות
(93)	(295)	(252)	פרמיות לגבייה
(1,721)	118	1,248	חייבים ויתרות חובה
(442)	413	749	זכאים ויתרות זכות
1	-	3	התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
1,790	(1,529)	14	סך ההתאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
2,703	(908)	(31)	סך הכל תזרימי מזומנים שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) שוטפת

- (1) תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת כוללים רכישות ומכירות נטו של השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה, הנובעים מהפעילות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה
- (2) במסגרת הפעילות השוטפת הוצגה ריבית שהתקבלה בסכום של כ-362 מיליוני ש"ח (לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ 2022 סכום של כ-244 מיליוני ש"ח ולשנת 2022 סכום של כ-1,501 מיליוני ש"ח) וריבית ששולמה בסכום של כ-5 מיליוני ש"ח (לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ 2022 סכום של כ-5 מיליוני ש"ח ולשנת 2022 סכום של כ-119 מיליוני ש"ח)
- (3) במסגרת הפעילות השוטפת הוצג דיבידנד שהתקבל מהשקעות פיננסיות אחרות בסכום של כ-74 מיליוני ש"ח (לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ 2022 סכום של כ-91 מיליוני ש"ח ולשנת 2022 סכום של כ-626 מיליוני ש"ח)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ	
	2022	2023
(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
2022	2022	2023
(2)	-	-
(35)	-	-
(5)	-	-
1	-	-
2	-	-
4	-	-
(35)	-	-

נספח ב' - רכישת חברה מאוחדת שאוחדה לראשונה

נכסים והתחייבויות של החברה המאוחדת ליום הרכישה

מונטין שנוצר ברכישה	-	-
עודף עלות - נכס בלתי מוחשי בגין קשרי לקוחות - שנוצר ברכישה	-	-
השקעות פיננסיות אחרות	-	-
התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו	-	-
זכאים ויתרות זכות	-	-
זכויות שאינן מקנות שליטה	-	-
סך הכל מזומנים שנגרעו בשל רכישת חברה מאוחדת שאוחדה לראשונה	-	-

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ	
	2022	2023
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
2022	2022	2023
5,012	5,012	6,450
2,625	2,625	1,929
7,637	7,637	8,379
6,450	4,430	6,379
1,929	1,843	1,975
8,379	6,273	8,354

נספח ג - מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה

מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה	
מזומנים ושווי מזומנים אחרים	
יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה	

נספח ד - מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה	
מזומנים ושווי מזומנים אחרים	
יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה	

באור 1 - כללי

א. הישות המדווחת

הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (להלן: "החברה") הינה חברה תושבת ישראל אשר התאגדה בישראל ומניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב. כתובתה הרשמית של החברה היא רחוב אבא הלל סילבר 3, רמת גן. החברה הינה חברת החזקות שעיקר החזקותיה הינן בחברות המאוחדות שהן חברות ביטוח ופיננסיים. תמצית הדוחות הכספיים הביניים המאוחדים ליום 31 במרץ 2023 כוללת את אלה של החברה ושל החברות המאוחדות שלה (להלן: "הקבוצה"), וכן את זכויות החברה בחברות כלולות ובהסדרים משותפים. תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים משקפת בעיקרה את הנכסים, ההתחייבויות והתוצאות של חברות הביטוח המאוחדות, ולפיכך נערכה במתכונת דומה למתכונת לפיה נערכים דוחות כספיים ביניים של חברות ביטוח.

באור 2 - בסיס עריכת הדוחות הכספיים

א. מסגרת הדיווח הכספי

עד ליום 31 בדצמבר 2022, היו הדוחות הכספיים המאוחדים של הקבוצה ערוכים בהתאם לתקני ה-IFRS, וזאת לרבות בהתייחס לנתונים המתייחסים לחברות בנות שאוחדו העונות להגדרת מבטח, כהגדרתו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א – 1981 (להלן: "חוק הפיקוח").

בהמשך לאמור בבאור 3 יט2 בדוחות השנתיים בנוגע ל"מפת הדרכים לאימוץ תקן חשבונאות בינלאומי מספר 17 (IFRS) - חוזי ביטוח - עדכון שני" שפרסמה רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון ביום 14 בדצמבר 2022 (להלן: "מפת הדרכים"), ביום 20 באפריל 2023, פרסמה רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון מסמך שעניינו "מפת דרכים לאימוץ תקן חשבונאות בינלאומי מספר 17 (IFRS) - חוזי ביטוח - עדכון שלישי - טיוטה" (להלן: "טיטוט מפת הדרכים העדכנית").

בהתאם לטיטוט מפת הדרכים העדכנית מועד היישום לראשונה של IFRS 17 ושל IFRS 9, לגבי חברות הביטוח בישראל (אשר מועד היישום המחייב שלהם על ידי החברות האמורות בהתאם לתקני ה-IFRS היה אמור להיות 1 בינואר 2023) עודכן ויחול החל מתקופות רבעוניות ושנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2025. בהתאם, מועד המעבר יחול ביום 1 בינואר 2024. בשלב זה, קובעת טיטוט מפת הדרכים העדכנית, אין כוונה להתיר אימוץ מוקדם של התקן בישראל.

בהתאם לכך, החל מיום 1 בינואר 2023 ועד למועד בו ייושמו לראשונה IFRS 17 ו-IFRS 9 על ידי חברות הביטוח בישראל כאמור לעיל, תמשכנה חברות הביטוח בישראל ליישם את הוראות תקן דיווח כספי בינלאומי 4 - "חוזי ביטוח" ותקן חשבונאות בינלאומי 39 – "מכשירים פיננסיים: הכרה ומדידה" אשר יושמו על ידיהן עד כה, ואשר אותם החליפו IFRS 17 ו-IFRS 9, בהתאמה. יתר תקני ה-IFRS מיושמים על ידי חברות הביטוח בישראל בהתאם למועדים הקבועים בהם.

לאור זאת, ובהתאם להוראות תקנות ניירות ערך (עריכת דוחות כספיים שנתיים), התש"ע – 2010 (להלן: "תקנות עריכת דוחות"), בשילוב עם הוראות עמדת סגל חשבונאית מספר 10-99: "סוגיות יישומיות ביישום תקן דיווח כספי בינלאומי 17" שפורסמה על ידי סגל רשות ניירות ערך (להלן: "עמדת סגל 10-99"), החל מיום 1 בינואר 2023, דוחותיה הכספיים המאוחדים של החברה אינם מציינים באופן מלא לתקני ה-IFRS, כאשר הנתונים בתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים של החברה המתייחסים לחברות בנות שאוחדו העונות להגדרת מבטח, כהגדרתו בחוק הפיקוח, ערוכים בהתאם להוראות שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן: "הממונה") בהתאם לחוק הפיקוח, ואילו הנתונים בתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים של החברה שאינם מתייחסים לחברות הבנות האמורות ממשיכים להיות ערוכים בהתאם לתקני ה-IFRS ובהתאם ל-IAS 34, דיווח כספי לתקופות ביניים.

הנתונים המוצגים במסגרת מספרי השוואה של תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים הינם הנתונים שפורסמו בפועל על ידי החברה באותן תקופות.

תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים אינה כוללת את כל המידע הנדרש בדוחות כספיים שנתיים מלאים. יש לקרוא אותה ביחד עם הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה ליום ולשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 (להלן: "הדוחות השנתיים"). כמו כן, תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים נערכה בהתאם להוראות פרק ד' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), התש"ל-1970, ככל שתקנות אלו חלות על תאגיד המאחד חברות ביטוח.

תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים אושרה לפרסום על ידי דירקטוריון החברה ביום 29 במאי 2023.

באור 2 - בסיס עריכת הדוחות הכספיים (המשך)**ב. שימוש באומדנים ושיקול דעת**

בעריכת תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים בהתאם ל-IAS 34 ו/או בהתאם לדרישות הממונה בהתאם לחוק הפיקוח והתקנות שהותקנו על פיו, נדרשת הנהלת הקבוצה להשתמש בשיקול דעת, בהערכות, אומדנים והנחות לרבות הנחות ואומדנים אקטואריים (להלן: "אומדנים"), אשר משפיעים על יישום המדיניות החשבונאית, ועל סכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה, בין היתר, עקב שינויים רגולטוריים שפורסמו או צפויים להתפרסם בתחומי הביטוח, הפנסיה והגמל ואשר קיימת אי וודאות באשר לאופן התאמתם והשלכותיהם. האומדנים העיקריים הכלולים בדוחות הכספיים מבוססים על הערכות אקטואריות וכן על הערכות שווי חיצוניות.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הקבוצה, נדרשת הנהלת החברה להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי ודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת החברה על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות, לרבות ציפיות לעתיד, ככל שניתנות להערכה, בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.

ההערכות ושיקול הדעת, בהם השתמשה ההנהלה לצורך יישום המדיניות החשבונאית בהכנת תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים עקביים בעיקרם לאלה בהם השתמשה להכנת הדוחות השנתיים.

ג. מטבע פעילות ומטבע הצגה

תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מוצגים בש"ח, שהינו מטבע הפעילות של החברה. המידע הכספי מוצג במיליוני ש"ח ועוגל למיליון הקרוב.

באור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית

למעט המפורט להלן, המדיניות החשבונאית של הקבוצה בתמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים אלה, הינה המדיניות שישומה בדוחות השנתיים. להלן תיאור השינויים העיקריים במדיניות החשבונאית בתמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים אלה:

א. יישום לראשונה של תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 9, מכשירים פיננסיים, לגבי מכשירים פיננסיים שאינם מתייחסים לחברות בנות העונות להגדרת מבטח

החל מיום 1 בינואר 2023 (להלן: "מועד היישום לראשונה") הקבוצה מיישמת את תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 9, מכשירים פיננסיים (להלן: "IFRS 9" או "התקן") במקום את הוראות תקן חשבונאות בינלאומי IAS 39, מכשירים פיננסיים: הכרה ומדידה (להלן: "IAS 39"), ביחס לנתונים שאינם מתייחסים לחברות בנות העונות להגדרת מבטח, כהגדרתו בחוק הפיקוח (להלן: "הנכסים הפיננסיים או ההתחייבויות הפיננסיות שבתחולת IFRS 9"). לגבי נתונים המתייחסים לחברות בנות העונות להגדרת מבטח כאמור לעיל, אשר כאמור בביאור 2(א) לעיל, ערוכים בהתאם להוראות הממונה בהתאם לחוק הפיקוח, ממשיכה הקבוצה ליישם את הוראות IAS 39.

הקבוצה בחרה ליישם את IFRS 9 כאמור לעיל, החל ממועד היישום לראשונה ללא תיקון של מספרי השוואה ותוך התאמת יתרת העודפים ומרכיבים אחרים של ההון למועד היישום לראשונה. כפי שיפורט להלן, השפעות המעבר ל-IFRS 9 על יתרות הפתיחה של העודפים ומרכיבים אחרים של ההון הינן מיון של יתרת קרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה ליום 1 בינואר 2023 בסך של כ-24 מיליוני ש"ח לפני מס (כ-18 מיליוני ש"ח לאחר מס) ליתרת העודפים.

להלן יובאו עיקרי השינויים במדיניות החשבונאית של הקבוצה וכן ההשפעות העיקריות של שינוי המדיניות החשבונאית האמור.

סיווג ומדידה של נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות בהתאם ל-IFRS 9

IFRS 9 כולל שלוש קבוצות סיווג עבור נכסים פיננסיים: עלות מופחתת, שווי הוגן דרך רווח או הפסד ושווי הוגן דרך רווח כולל אחר. ככלל, סיווג הנכסים הפיננסיים בהתאם ל-IFRS 9 מתבסס על המודל העסקי של הישות לניהול הנכסים הפיננסיים, וכן על מאפייני תזרים המזומנים החוזי של הנכסים הפיננסיים. התקן מבטל את קבוצות הסיווג הקודמות שנכללו ב-IAS 39: השקעות מוחזקות לפדיון, הלוואות וחיובים ונכסים פיננסיים זמינים למכירה. תחת IFRS 9, נגזרים משובצים בחוזים שבהם החוזה המארח הינו נכס פיננסי שבתחולת התקן, אינם מופרדים. לחילופין, סיווג המכשיר המעורב בכללותו נבחן בהתאם להוראות התקן. התקן אינו משנה באופן משמעותי את הוראות IAS 39 לעניין סיווג ומדידת התחייבויות פיננסיות.

הטבלה להלן מציגה את קבוצות המדידה המקוריות בהתאם להוראות IAS 39 ואת קבוצות המדידה החדשות בהתאם להוראות IFRS 9, עבור כל הנכסים הפיננסיים שבתחולת IFRS 9, ליום 1 בינואר 2023:

הערך בספרים		סיווג חדש תחת IFRS9	סיווג מקורי תחת IAS39	נכסים פיננסיים
תחת IFRS9 מיליוני ש"ח	תחת IAS39 מיליוני ש"ח			
474	474	עלות מופחתת	הלוואות וחיובים	מזומנים ושווי מזומנים (3)
16	16	עלות מופחתת	הלוואות וחיובים	חיובים אחרים (3)
6	6	שווי הוגן דרך רווח או הפסד	שווי הוגן דרך רווח או הפסד	נכסי חוב סחירים (1)
919	919	שווי הוגן דרך רווח או הפסד	זמין למכירה	נכסי חוב סחירים (1)
4,631	4,631	שווי הוגן דרך רווח או הפסד	שווי הוגן דרך רווח או הפסד (ייעוד)	נכסי חוב שאינם סחירים (5)
2,043	2,043	עלות מופחתת	הלוואות וחיובים	נכסי חוב שאינם סחירים (1) (3)
187	187	שווי הוגן דרך רווח או הפסד	זמין למכירה	השקעה במניות (2)
93	93	שווי הוגן דרך רווח או הפסד	שווי הוגן דרך רווח או הפסד	השקעות במניות (2)
158	158	שווי הוגן דרך רווח או הפסד	זמין למכירה	השקעות אחרות (2)
70	70	שווי הוגן דרך רווח או הפסד	שווי הוגן דרך רווח או הפסד	השקעות אחרות (2)
8,597	8,597			סך הכל נכסים פיננסיים

באור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

א. יישום לראשונה של תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 9, מכשירים פיננסיים, לגבי מכשירים פיננסיים שאינם מתייחסים לחברות בנות העונות להגדרת מבטח (המשך)

סיווג ומדידה של נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות בהתאם ל-IFRS 9 (המשך)

באשר להתחייבויות הפיננסיות שבתחולת IFRS 9 – לא חל שינוי בסווגן במעבר ל-IFRS 9 והן ממשיכות להיות מסווגות בעלות מופחתת.

להלן תמצית עיקרי השינויים במדיניות החשבונאית לאור יישום IFRS 9 לגבי הנכסים הפיננסיים שבתחולת IFRS 9:

- (1) בהתאם ל-IFRS 9 סיווג של נכסים פיננסיים המהווים נכסי חוב מתבצע על בסיס המודל העסקי של הקבוצה לניהול הנכסים הפיננסיים וכן, על בסיס מאפייני תזרים המזומנים החוזי של הנכס הפיננסי. כתוצאה מכך:
 - (א) נכסי חוב אשר מוחזקים במסגרת מודל עסקי שמטרתו היא להחזיק נכסים פיננסיים על מנת לגבות תזרימי מזומנים חוזיים וכוללים תשלומי קרן וריבית בלבד, נמדדים לפי IFRS 9 בעלות מופחתת.
 - (ב) נכסי חוב שמאפייני תזרים המזומנים החוזי שלהם אינם כוללים תשלומי קרן וריבית בלבד, נמדדים לפי IFRS 9 בשווי הוגן דרך רווח או הפסד.
 - (ג) נכסי חוב שמאפייני תזרים המזומנים החוזי שלהם כוללים תשלומי קרן וריבית בלבד, אך הם מוחזקים במסגרת מודל עסקי שמטרתו גם מכירה, וגם גביית תזרימי מזומנים חוזיים, נמדדים לפי IFRS 9 בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר.
 - (ד) נכסי חוב שמאפייני תזרים המזומנים החוזי שלהם כוללים תשלומי קרן וריבית בלבד, אך הם נכסים פיננסיים המוחזקים למסחר או מנוהלים ואשר ביצועיהם מוערכים על בסיס השווי ההוגן, נמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד.

הקבוצה מעריכה את מטרת המודל העסקי שבו מוחזק הנכס הפיננסי ברמת התיק, שכן הדבר משקף בצורה הטובה ביותר את האופן שבו מנוהל העסק ומסופק המידע להנהלה. בקביעת המודל העסקי של הקבוצה, נלקחו בחשבון שיקולים הכוללים את:

- המדיניות והמטרות המוצהרות לגבי התיק ויישום המדיניות בפועל, ובכלל זה, האם האסטרטגיה של ההנהלה מתמקדת בקבלת ריבית חוזית, בשמירה על פרופיל ריבית מסוים, בהתאמת משך חי הנכסים הפיננסיים למשך חי התחייבויות קשורות כלשהן או תזרימי מזומנים צפויים, או מימוש תזרימי מזומנים באמצעות מכירת הנכסים;
- האופן שבו מוערכים ומדווחים לאנשי מפתח בהנהלה של הישות הביצועים של המודל העסקי ושל הנכסים הפיננסיים המוחזקים במודל זה;
- הסיכונים המשפיעים על ביצוע המודל העסקי (והנכסים הפיננסיים המוחזקים באותו מודל עסקי) וכיצד מנוהלים אותם סיכונים;
- האופן שבו מתוגמלים המנהלים של העסק (לדוגמה, אם התגמול מבוסס על השווי ההוגן של הנכסים המנוהלים או על תזרימי המזומנים החוזיים שנגבו); וכן
- תדירות, הערך והעיתוי של מכירות של נכסים פיננסיים בתקופות קודמות, הסיבות למכירות וציפיות לגבי פעילות מכירה עתידית.

לצורך הבחינה האם תזרימי המזומנים כוללים קרן וריבית בלבד, "קרן" הינה השווי ההוגן של הנכס הפיננסי במועד ההכרה לראשונה. "ריבית" מורכבת מתמורה עבור ערך הזמן של הכסף, עבור סיכון האשראי המיוחס לסכום הקרן שטרם נפרעה במהלך תקופת זמן מסוימת ועבור סיכונים ועלויות בסיסיים אחרים של הלוואה, כמו גם מרווח רווח.

בבחינה האם תזרימי מזומנים חוזיים הם תזרימים של קרן וריבית בלבד, הקבוצה בוחנת את התנאים החוזיים של המכשיר, ובמסגרת זו מעריכה האם הנכס הפיננסי כולל תנאי חוזי שעשוי לשנות את העיתוי או הסכום של תזרימי המזומנים החוזיים כך שהוא לא יקיים את התנאי האמור.

- (2) בהתאם ל-IFRS 9, השקעות במכשירים הוניים נמדדות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד, למעט השקעות שאינן מוחזקות למסחר שהקבוצה תבחר לייעד לשווי הוגן דרך רווח כולל אחר לגביהן הסכומים שיוקפו להון לא יסווגו לרווח או הפסד, גם במקרה של מכירת ההשקעה (למעט במקרה של חלוקת דיבידנדים שלא מהווים החזר של ההשקעה). הקבוצה לא בחרה ביעוד כאמור. כתוצאה מכך, השקעות במכשירים הוניים שסווגו כזמינים למכירה, נמדדות תחת IFRS 9 בשווי הוגן דרך רווח או הפסד.

באור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

א. יישום לראשונה של תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 9, מכשירים פיננסיים, לגבי מכשירים פיננסיים שאינם מתייחסים לחברות בנות העונות להגדרת מבטח (המשך)

סיווג ומדידה של נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות בהתאם ל-IFRS 9 (המשך)

(3) IFRS 9 כולל מודל חדש להכרה בהפסדי אשראי אשר מחליף את מודל ירידת הערך של IAS 39 במודל הפסדי האשראי החזויים (expected credit loss model). המודל חל בין היתר על נכסים פיננסיים הנמדדים בעלות מופחתת והשקעות בנכסי חוב הנמדדות בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר, והוא אינו חל על השקעות במכשירים הוניים. הקבוצה בחרה למדוד את ההפרשה להפסדי אשראי חזויים בגין לקוחות, נכסי חוזה וחייבים בגין חכירה בסכום השווה להפסדי האשראי החזויים לאורך כל חייה המכשיר.

לגבי נכסי חוב אחרים, הקבוצה מודדת את ההפרשה להפסדי אשראי חזויים בסכום השווה להפסדי האשראי החזויים לאורך כל חייה המכשיר, פרט להפרשות להלן, אשר נמדדות בסכום השווה להפסדי האשראי החזויים בגין אירוע כשל בתקופה של 12 חודשים:

- מכשירי חוב אשר נקבע כי הינם בעלי סיכון אשראי נמוך במועד הדיווח; וכן
- מכשירי חוב אחרים ופיקדונות, עבורם סיכון האשראי לא עלה באופן משמעותי ממועד ההכרה לראשונה.

בעת ההערכה האם סיכון האשראי של נכס פיננסי עלה באופן משמעותי ממועד ההכרה לראשונה וההערכה של הפסדי אשראי חזויים, הקבוצה מביאה בחשבון מידע סביר וניתן לביסוס, שהינו רלוונטי וניתן להשגה ללא עלות או מאמץ מופרזים. מידע כאמור כולל מידע כמותי ואיכותי, וכן ניתוח, בהתבסס על ניסיון העבר של הקבוצה ועל הערכת האשראי המדווחת, והוא כולל מידע צופה פני עתיד.

הפסדי אשראי חזויים מהווים אומדן משוקלל-הסתברויות של הפסדי אשראי. הפסדי אשראי נמדדים לפי הערך הנוכחי של הפער בין תזרימי המזומנים שהקבוצה זכאית להם לפי החוזה לבין תזרימי המזומנים שהקבוצה צופה לקבל. הפסדי האשראי החזויים מהווים לפי שיעור הריבית האפקטיבית של הנכס הפיננסי.

סכום ההפרשה לירידת ערך בהתאם למודל האמור, נכון ליום 1 בינואר 2023 ו-31 במרץ 2023, הסתכם לסך שאינו מהותי.

(4) בכל מועד דיווח, הקבוצה מעריכה האם נכסים פיננסיים הנמדדים בעלות מופחתת ומכשירי חוב הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר, ככל שקיימים, הפכו לפגומים עקב סיכון אשראי. נכס פיננסי הינו פגום עקב סיכון אשראי כאשר התרחש אחד, או יותר, מהאירועים שיש להם השפעה שלילית על תזרימי המזומנים העתידיים שנאמדו בגין נכס פיננסי זה. לגבי נכסים פיננסיים פגומים עקב סיכון אשראי – הכנסות הריבית מחושבות תוך יישום שיעור הריבית האפקטיבי לעלות המופחתת של הנכס הפיננסי (לגבי נכסים שאינם פגומים מיושם שיעור הריבית האפקטיבי לערך ברוטו של הנכס הפיננסי).

(5) במועד ההכרה לראשונה הקבוצה עשויה ליעד נכסים פיננסיים לשווי הוגן דרך רווח או הפסד כאשר יעוד כאמור מבטל או מקטין באופן משמעותי חוסר הקבלה חשבונאית (accounting mismatch).

בעקבות היישום לראשונה של IFRS 9 כאמור לעיל, חלק מהנכסים הפיננסיים של הקבוצה אשר סווגו בהתאם ל-IAS 39 כנכסים פיננסיים זמינים למכירה, מסווגים כעת כנכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד. בהתאם, יתרת קרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה ליום 1 בינואר 2023 בסך של כ-24 מיליוני ש"ח לפני מס (כ-18 מיליוני ש"ח לאחר מס) מוינה לעודפים במועד זה. החל ממועד זה נכסים אלו ממשיכים להימדד בשווי הוגן כאשר רווחים והפסדים נטו, לרבות ריבית או דיבידנדים, מוכרים ברווח והפסד.

באור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. תקנים חדשים שטרם אומצו על ידי חברות הביטוח הישראליות בקבוצה בהתאם להוראות רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון

תקן דיווח כספי בינלאומי 17, חוזי ביטוח (להלן: "התקן" או "IFRS 17") ותקן דיווח כספי בינלאומי 9, מכשירים פיננסיים (להלן: "IFRS 9")

כאמור בבאור 2 לעיל, בהמשך לאמור בבאור 3יט2 בדוחות השנתיים בנוגע ל"מפת הדרכים לאימוץ תקן חשבונאות בינלאומי מספר 17 (IFRS) – חוזי ביטוח – עדכון שני" שפרסמה רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון ביום 14 בדצמבר 2022 (להלן: "מפת הדרכים"), ביום 20 באפריל 2023, פרסמה רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון מסמך שעניינו "מפת דרכים לאימוץ תקן חשבונאות בינלאומי מספר 17 (IFRS) – חוזי ביטוח – עדכון שלישי – טיוטה" (להלן: "מפת הדרכים העדכנית").

בהתאם לטיוטת מפת הדרכים העדכנית מועד היישום לראשונה של IFRS 17 ושל IFRS 9, לגבי חברות הביטוח בישראל (אשר מועד היישום המחייב שלהם על ידי החברות האמורות בהתאם לתקני ה-IFRS היה אמור להיות 1 בינואר 2023) עודכן ויחול החל מתקופות רבעוניות ושנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2025. בהתאם, מועד המעבר יחול ביום 1 בינואר 2024. בשלב זה, קובעת טיוטת מפת הדרכים העדכנית, אין כוונה להתיר אימוץ מוקדם של התקן בישראל.

בנוסף לאמור לעיל, מפרטת טיוטת מפת הדרכים העדכנית, את הגילוי שיש לתת לציבור על השפעות אימוץ IFRS 17 ו-IFRS 9 בדוחות הכספיים, ביניים ושנתי, של שנת 2024. בנוסף, מפרטת טיוטת מפת הדרכים העדכנית את צעדי היערכות ולוחות הזמנים המרכזיים העדכניים שלדעת רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון נדרש לנקוט במטרה להבטיח את היערכותן של חברות הביטוח בישראל ליישום איכותי של התקן, בין היתר, בנוגע להתאמת מערכת המידע, השלמת גיבוש המדיניות החשבונאית והיערכות לדיווחים השונים הנדרשים, ביצוע מבדקים לבחינת ההשלכות הכמותיות של יישום IFRS 17 ו-IFRS 9, היערכות לחישוב תיאום הסיכון עבור סיכון לא פיננסי (RA) והיערכות לביקורת של רואי החשבון המבקרים.

הקבוצה ממשיכה לבחון את ההשלכות של אימוץ התקנים האמורים על דוחותיה הכספיים המאוחדים ונערכת ליישומם בלוחות הזמנים האמורים.

ג. עונתיות

1. ביטוח חיים, בריאות ופיננסיים

ההכנסות מפרמיות בביטוח חיים ובריאות אינן מתאפיינות בעונתיות. יחד עם זאת, עקב העובדה שההפקדות לביטוחי חיים נהנות מהטבות מס, חלק ניכר מהמכירות החדשות מתבצע בעיקר בסוף השנה. ההכנסות ממגזר השירותים הפיננסיים אינן מתאפיינות בעונתיות.

2. ביטוח כללי

מחזור ההכנסות מפרמיות ברוטו בביטוח כללי מתאפיין בעונתיות, הנובעת בעיקר מביטוח כלי רכב של קבוצות עובדים שונות וציי רכבים של עסקים, אשר תאריכי חידושם הם בדרך כלל בחודש ינואר וכן מפוליסות שונות של בתי עסק, אשר תאריכי חידושם הם בדרך כלל בינואר או באפריל. השפעתה של עונתיות זו על הרווח המדווח מנוטרלת באמצעות ההפרשה לפרמיה שטרם הורווחה.

במרכיבי ההוצאות האחרים, כגון תביעות, ובמרכיבי ההכנסות האחרים, כגון הכנסות מהשקעות, לא קיימת עונתיות מובהקת, ולכן גם לא קיימת עונתיות מובהקת ברווח.

באור 4 - מגזרי פעילות

באור מגזרי פעילות כולל מספר מגזרים המהווים יחידות עסקיות אסטרטגיות של הקבוצה. יחידות עסקיות אלה כוללות מגוון מוצרים ומנוהלות בנפרד לצורך הקצאת משאבים והערכת ביצועים. המוצרים בבסיס כל מגזר דומים בעיקרם לעניין מהותם, אופן הפצתם, תמהיל הלקוחות, מהות הסביבה המפקחת וכן במאפיינים כלכליים ודמוגרפים ארוכי טווח הנגזרים מחשיפה בעלת מאפיינים דומים לסיכונים ביטוחיים. כמו כן, לתוצאות תיק ההשקעות המוחזקים כנגד ההתחייבויות הביטוחיות עשויה להיות השפעה ניכרת על הרווחיות.

ביצועי המגזר נמדדים בהתבסס על רווחי המגזר לפני מסים על ההכנסה. תוצאות עסקאות בינחברתיות מבוטלות במסגרת ההתאמות לצורך עריכת תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים. יצוין כי לא נותרת יתרת חו"ז במסגרת העברות של נכסים פיננסיים בין המגזרים השונים, ככל שמתבצעות העברות כאמור.

הקבוצה פועלת במגזרים הבאים:

1. מגזר ביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך

תחום זה כולל את הפעילות הביטוחית של הקבוצה בענפי ביטוחי החיים וכן את פעילות הקבוצה בניהול קרנות פנסיה וקופות גמל.

2. מגזר ביטוח בריאות

תחום זה כולל את הפעילות הביטוחית של הקבוצה בענפים מחלות ואשפוז, תאונות אישיות, סיעוד, עובדים זרים, נסיעות לחו"ל ושיניים. הפוליסות הנמכרות במסגרת ענפי ביטוח אלה מכסות את מגוון הנזקים הנגרמים למבוטח כתוצאה ממחלות ו/או מתאונות, לרבות מצב סיעודי וטיפול שניניים. פוליסות ביטוחי בריאות מוצעות הן לפרטים והן לקולקטיבים. בנוסף, תוצאות פעילות הראל +60 נכללות במסגרת מגזר זה.

3. מגזר ביטוח כללי

מגזר זה מורכב מחמישה תתי תחומים:

רכב רכוש: כולל את פעילות הקבוצה במכירת פוליסות ביטוח בענף ביטוח רכב מנועי (להלן: "רכב רכוש"), המכסות נזקים הנגרמים לבעל רכב כתוצאה מתאונה ו/או גניבה ו/או את חבות בעל הרכב או הנהג לנזק רכוש שנגרם לצד שלישי בתאונה.

רכב חובה: כולל את פעילות הקבוצה בענף ביטוח לפי דרישת פקודת ביטוח רכב מנועי (נוסח חדש), התש"ל-1970 (להלן: "רכב חובה"), המכסה נזקי גוף כתוצאה משימוש ברכב מנועי בהתאם לחוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975.

ענפי חבויות אחרים: כולל את פעילות הקבוצה במכירת פוליסות המכסות את חבות המבוטח כלפי צד שלישי (למעט כסוי חבויות בתחום רכב חובה כמתואר לעיל). במסגרת זו נכללים, בין היתר, ענפי הביטוח הבאים: ביטוח מפני אחריות מעבידים, ביטוח מפני אחריות כלפי צד שלישי, ביטוח אחריות מקצועית, ביטוח אחריות לדירקטורים ולנושאי משרה וביטוח מפני אחריות למוצרים פגומים.

ענפי רכוש ואחרים: תחום זה כולל את הפעילות הביטוחית של הקבוצה בכל ענפי הרכוש למעט רכב רכוש (כגון: מתן ערבות חוק מכו, דירות וכדומה).

עסקי ביטוח משכנתאות: תחום זה כולל את הפעילות הביטוחית בענף ביטוח אשראי למגורים המובטח במשכנתא (כענף בודד - Monoline). ביטוח זה נועד לתת שיפוי בגין הנזק הנגרם כתוצאה מאי פירעון של הלוואות שניתנו כנגד שעבוד במשכון ראשון של נכס נדל"ן יחיד למגורים בלבד ולאחר מימוש הנכס המשמש כבטוחה להלוואות כאמור.

4. מגזר חברות ביטוח בחו"ל

מגזר חו"ל כולל את פעילות Interasco ו-Turk Nippon, חברות ביטוח בחו"ל שנמצאות בשליטת החברה.

5. מגזר שירותים פיננסיים

פעילות הקבוצה בשוק ההון והפיננסיים מתבצעת בהראל פיננסיים אחזקות בע"מ (להלן – "הראל פיננסיים"). הראל פיננסיים עוסקת, באמצעות חברות בשליטתה, בעיקר בפעילויות הבאות:

- ניהול קרנות נאמנות.
- ניהול תיקי ניירות ערך עבור לקוחות פרטיים, תאגידיים ולקוחות מוסדיים בשוקי ההון בארץ ובחו"ל.

6. לא מיוחס למגזרי פעילות ואחר

פעילויות אשר לא יוחסו למגזרי פעילות כוללות בעיקר פעילויות של סוכנויות ביטוח, פעילויות שונות בתחום האשראי לרבות מימון נדל"ן יזמי, וכן את פעילות ההון בחברות הביטוח המאוחדות.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דוח

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ 2023 (בלתי מבוקר)

סה"כ	התאמות וקיצוץ	לא מיוחס		שירותים פיננסיים	חברות ביטוח בחו"ל	ביטוח כללי	ביטוח בריאות	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
		למגזרי פעילות ואחר	התאמות וקיצוץ					
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
4,217	(1)	-	-	120	1,039	1,539	1,520	
609	(1)	-	-	29	414	93	74	
3,608	-	-	-	91	625	1,446	1,446	
1,529	(1)	*(39)	19	7	62	178	1,303	
363	(1)	3	53	-	-	1	307	
125	(11)	**24	-	5	80	4	23	
21	-	14	-	-	-	-	7	
5,646	(13)	2	72	103	767	1,629	3,086	
4,908	(1)	-	-	132	709	1,461	2,607	
562	(1)	-	-	72	291	164	36	
4,346	-	-	-	60	418	1,297	2,571	
814	(11)	***2	-	35	206	261	321	
424	(2)	****68	44	9	15	90	200	
17	-	7	1	-	4	-	5	
129	-	63	13	10	17	22	4	
5,730	(13)	140	58	114	660	1,670	3,101	
16	-	8	-	-	5	2	1	
(68)	-	(130)	14	(11)	112	(39)	(14)	
120	-	88	-	2	49	(15)	(4)	
52	-	*****42	14	(9)	161	(54)	(18)	
31,696	(6)	-	-	615	10,851	7,755	12,481	
76,574	-	-	-	-	-	5,227	71,347	

פרמיות שהורווחו ברוטו
 פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מדמי ניהול
 הכנסות מעמלות
 הכנסות אחרות
סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הוצאות אחרות
 הוצאות מימון, נטו
סך כל ההוצאות
 חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
 רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
 התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
 התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

* סך הרווחים מהשקעות הינם בגין הנכסים העומדים כנגד ההון של הגופים המוסדיים בקבוצה
 ** הכנסות מעמלות כוללות עמלות המשולמות לסוכנויות ביטוח בבעלות הקבוצה. כ-11 מיליוני ש"ח מתוכן הינן עמלות המשולמות לסוכנויות אלו מגופים מוסדיים בקבוצה
 *** בגין פעילות סוכנויות הביטוח שהינן בבעלות מלאה של הקבוצה
 **** מתוך סך הוצאות הנהלה וכלליות, סכום של כ-18 מיליוני ש"ח הינו בגין הוצאות של פעילות סוכנויות ביטוח של הקבוצה
 ***** סך הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה בגין פעילות סוכנויות הביטוח של הקבוצה הסתכם לכ-2 מיליוני ש"ח

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דוח (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ 2022 (בלתי מבוקר)

סה"כ מיליוני ש"ח	התאמות וקיזוזים מיליוני ש"ח	לא מיוחס		חברות ביטוח בחול"ל מיליוני ש"ח	ביטוח כללי מיליוני ש"ח	ביטוח בריאות מיליוני ש"ח	ביטוח חיים והיסכון ארוך טווח מיליוני ש"ח	פרמיות שהורווחו ברוטו
		למגזרי פעילות אחר מיליוני ש"ח	שירותים פיננסיים מיליוני ש"ח					
4,511	(1)	-	-	91	1,014	1,407	2,000	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
524	(1)	-	-	20	378	81	46	פרמיות שהורווחו בשייר
3,987	-	-	-	71	636	1,326	1,954	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
(433)	(1)	*126	7	7	141	70	(783)	הכנסות מדמי ניהול
357	(1)	1	51	-	-	1	305	הכנסות מעמלות
95	(20)	**28	-	4	67	5	11	הכנסות אחרות
7	-	-	-	-	-	-	7	סך כל ההכנסות
4,013	(22)	155	58	82	844	1,402	1,494	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
2,378	(1)	-	-	94	785	430	1,070	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
438	(1)	-	-	10	263	134	32	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
1,940	-	-	-	84	522	296	1,038	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
739	(20)	***2	-	21	195	242	299	הוצאות הנהלה וכלליות
378	(2)	****37	44	6	16	88	189	הוצאות אחרות
8	-	-	1	-	2	-	5	הוצאות מימון, נטו
94	-	59	1	-	8	19	7	סך כל ההוצאות
3,159	(22)	98	46	111	743	645	1,538	חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
58	-	39	-	-	13	4	2	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
912	-	96	12	(29)	114	761	(42)	הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
(455)	-	(74)	-	(1)	(60)	(169)	(151)	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
457	-	*****22	12	(30)	54	592	(193)	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
31,152	(5)	-	-	541	11,343	7,180	12,093	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
80,659	-	-	-	-	-	5,677	74,982	

* סך הרווחים מהשקעות הינם בגין הנכסים העומדים כנגד ההון של הגופים המוסדיים בקבוצה
 ** הכנסות מעמלות כוללות עמלות המשולמות לסוכנויות ביטוח ובעלות הקבוצה. כ-20 מיליוני ש"ח מתוכן הינן עמלות המשולמות לסוכנויות אלו מגופים מוסדיים בקבוצה
 *** בגין פעילות סוכנויות הביטוח שהינן בבעלות מלאה של הקבוצה
 **** מתוך סך הוצאות הנהלה וכלליות, סכום של כ-22 מיליוני ש"ח הינו בגין הוצאות של פעילות סוכנויות ביטוח של הקבוצה
 ***** סך הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה בגין פעילות סוכנויות הביטוח של הקבוצה הסתכם לכ-3 מיליוני ש"ח

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דוח (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 (מבוקר)

סה"כ	התאמות וקיצוץ	לא מיוחס למגזרי פעילות ואחר	שירותים פיננסיים	חברות ביטוח בחו"ל	ביטוח כללי	ביטוח בריאות	ביטוח חיים
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
17,121	(4)	-	-	448	4,245	5,928	6,504
2,250	(4)	-	-	101	1,588	352	213
14,871	-	-	-	347	2,657	5,576	6,291
(4,052)	(2)	*445	38	26	192	(46)	(4,705)
1,466	(3)	13	226	-	-	4	1,226
417	(79)	**121	-	19	281	19	56
53	-	24	-	-	-	-	29
12,755	(84)	603	264	392	3,130	5,553	2,897
8,149	(3)	-	-	346	2,964	3,440	1,402
1,623	(3)	-	-	49	915	526	136
6,526	-	-	-	297	2,049	2,914	1,266
3,063	(79)	***9	-	107	862	1,000	1,164
1,461	(5)	****161	174	24	62	335	710
45	-	8	4	2	10	-	21
427	-	247	13	(8)	70	82	23
11,522	(84)	425	191	422	3,053	4,331	3,184
78	-	69	-	-	15	(1)	(5)
1,311	-	247	73	(30)	92	1,221	(292)
(1,510)	-	(633)	-	5	(61)	(423)	(398)
(199)	-	****(386)	73	(25)	31	798	(690)
31,234	(5)	-	-	544	10,752	7,467	12,476
76,250	-	-	-	-	-	5,192	71,058

פרמיות שהורווחו ברוטו
 פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מדמי ניהול
 הכנסות מעמלות
 הכנסות אחרות
סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הוצאות אחרות
 הוצאות (הכנסות) מימון, נטו
סך כל ההוצאות
 חלק ברווחי (בהפסדי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
 רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
 התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
 התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

* סך הרווחים מהשקעות הינם בגין הנכסים העומדים כנגד ההון של הגופים המוסדיים בקבוצה
 ** הכנסות מעמלות כוללות עמלות המשולמות לסוכנויות ביטוח בבעלות הקבוצה. כ-77 מיליוני ש"ח מתוכן הינן עמלות המשולמות לסוכנויות אלו מגופים מוסדיים בקבוצה
 *** בגין פעילות סוכנויות הביטוח שהינן בבעלות מלאה של הקבוצה
 **** מתוך סך הוצאות הנהלה וכלליות, סכום של כ-80 מיליוני ש"ח הינו בגין הוצאות של פעילות סוכנויות ביטוח של הקבוצה
 ***** סך הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה בגין פעילות סוכנויות הביטוח של הקבוצה הסתכם לכ-20 מיליוני ש"ח

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ 2023 (בלתי מבוקר)

רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חביות אחרים**	ביטוח משכנתאות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
221	373	393	393	-	1,380
2	8	298	139	-	447
219	365	95	254	-	933
80	101	21	107	(1)	308
139	264	74	147	1	625
22	6	6	27	1	62
4	1	60	15	-	80
165	271	140	189	2	767
143	252	182	139	(7)	709
37	14	145	95	-	291
106	238	37	44	(7)	418
36	60	71	39	-	206
4	3	4	2	2	15
2	1	1	-	-	4
7	2	-	8	-	17
155	304	113	93	(5)	660
2	1	-	2	-	5
12	(32)	27	98	7	112
19	5	1	24	-	49
31	(27)	28	122	7	161
3,404	948	1,223	5,122	154	10,851
2,882	914	250	3,426	154	7,626

פרמיות ברוטו
 פרמיות ביטוח משנה
פרמיות בשייר
 שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
 פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מעמלות
סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הוצאות אחרות
 הוצאות מימון, נטו
סך כל ההוצאות (ההכנסות)
 חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
 רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 במרץ 2023
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 במרץ 2023

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 75% מסך הפרמיות בענפים אלו
 ** ענפי חביות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 77% מסך הפרמיות בענפים אלו

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ 2022 (בלתי מבוקר)

רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חבויות ואחרים**	ביטוח משכנתאות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
246	383	385	469	(1)	1,482
41	25	293	154	-	513
205	358	92	315	(1)	969
44	101	29	161	(2)	333
161	257	63	154	1	636
54	12	8	62	5	141
-	2	50	15	-	67
215	271	121	231	6	844
176	299	171	146	(7)	785
25	30	146	62	-	263
151	269	25	84	(7)	522
31	62	65	37	-	195
5	4	3	2	2	16
1	1	-	-	-	2
3	1	-	4	-	8
191	337	93	127	(5)	743
5	1	-	7	-	13
29	(65)	28	111	11	114
(24)	(5)	(2)	(26)	(3)	(60)
5	(70)	26	85	8	54
3,550	878	1,149	5,577	189	11,343
2,984	808	219	3,490	189	7,690

פרמיות ברוטו
 פרמיות ביטוח משנה
פרמיות בשייר
 שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
 פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מעמלות
סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הוצאות אחרות
 הוצאות מימון, נטו
סך כל ההוצאות (ההכנסות)
 חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
 הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 במרץ 2022
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 במרץ 2022

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 75% מסך הפרמיות בענפים אלו
 ** ענפי חבויות ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 80% מסך הפרמיות בענפים אלו

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 (מבוקר)

רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חבויות אחרים**	ביטוח משכנתאות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
843	1,189	1,310	1,063	(2)	4,403
115	55	1,011	435	-	1,616
728	1,134	299	628	(2)	2,787
62	38	21	14	(5)	130
666	1,096	278	614	3	2,657
66	15	21	79	11	192
7	6	205	63	-	281
739	1,117	504	756	14	3,130
673	1,140	587	592	(28)	2,964
108	71	486	250	-	915
565	1,069	101	342	(28)	2,049
132	272	279	179	-	862
19	18	16	8	1	62
5	3	2	-	-	10
28	5	2	35	-	70
749	1,367	400	564	(27)	3,053
6	1	-	7	1	15
(4)	(249)	104	199	42	92
(19)	(4)	(1)	(23)	(14)	(61)
(23)	(253)	103	176	28	31
3,450	878	1,115	5,147	162	10,752
2,905	836	216	3,497	162	7,616

פרמיות ברוטו
פרמיות ביטוח משנה
פרמיות בשייר
שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
פרמיות שהורווחו בשייר
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
הכנסות מעמלות
סך כל ההכנסות
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
הוצאות הנהלה וכלליות
הוצאות אחרות
הוצאות מימון, נטו
סך כל ההוצאות (ההכנסות)
חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר 2022
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 בדצמבר 2022

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 71% מסך הפרמיות בענפים אלו
** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 71% מסך הפרמיות בענפים אלו

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ 2022 (בלתי מבוקר)				לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ 2023 (בלתי מבוקר)			
גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ	גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
-	-	2,000	2,000	1,520	1,520	-	-
-	-	46	46	74	74	-	-
-	-	1,954	1,954	1,446	1,446	-	-
1	1	(785)	(783)	1,301	1,303	1	1
73	110	131	305	124	307	71	73
-	-	11	11	23	23	-	-
-	-	7	7	7	7	-	-
74	111	1,318	1,494	2,901	3,086	72	74
1	4	1,065	1,070	2,602	2,607	1	1
-	-	32	32	36	36	-	-
1	4	1,033	1,038	2,566	2,571	1	1
33	41	239	299	247	321	27	33
32	49	115	189	119	200	30	32
1	4	-	5	-	5	1	1
-	-	6	7	4	4	-	-
67	98	1,393	1,538	2,936	3,101	59	67
-	-	2	2	1	1	-	-
7	13	(73)	(42)	(34)	(14)	13	7
1	1	(145)	(151)	(6)	(4)	1	1
8	14	(218)	(193)	(40)	(18)	10	8

פרמיות שהורווחו ברוטו
 פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מדמי ניהול
 הכנסות מעמלות
 הכנסות אחרות
סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הוצאות אחרות
 הוצאות מימון, נטו
סך כל ההוצאות
 חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
 רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 (מבוקר)			
גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
-	-	6,504	6,504
-	-	213	213
-	-	6,291	6,291
2	4	(4,711)	(4,705)
283	430	513	1,226
-	-	56	56
-	-	29	29
285	434	2,178	2,897
3	17	1,382	1,402
-	-	136	136
3	17	1,246	1,266
114	147	903	1,164
110	186	414	710
6	15	-	21
-	-	23	23
233	365	2,586	3,184
-	-	(5)	(5)
52	69	(413)	(292)
(6)	(12)	(380)	(398)
46	57	(793)	(690)

פרמיות שהורווחו ברוטו
 פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מדמי ניהול
 הכנסות מעמלות
 הכנסות אחרות
סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הוצאות אחרות
 הוצאות מימון, נטו
סך כל ההוצאות
 חלק בהפסדי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
 הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

פירוט התוצאות לפי סוגי הפוליסות

סה"כ	פוליסות ללא מרכיב חסכון		פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה			
	סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		משנת 2004		עד שנת 2003	עד שנת 1990 (1)
	קבוצתי	פרט	תלוי תשואה	שאינו תלוי תשואה		
			מיליוני ש"ח			
1,522	26	397	870	-	212	17
(2)						
1,520						
656	-	-	656	-	-	-
54	-	-	85	(12)	39	(58)
2,422	16	167	1,395	18	626	200
180	-	-	179	1	-	-
(40)	5	25	(1)	(13)	(9)	(47)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ 2023 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו
פרמיות בגין סכומים המופקדים בחברה מאוחדת במסגרת תכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה
סך הכל

תקבולים בגין חוזי השקעה שנוקפו ישירות לעתודות ביטוח
מרווח פיננסי כולל דמי ניהול - במונחי רווח כולל (2)
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח חיים

- (1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) הם בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בחלקם באגרות חוב מיועדות
- (2) המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול השקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת. לעניין זה, הכנסות מהשקעות כוללות גם את השינוי בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנוקף לדוח על הרווח הכולל. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (המשך)

פירוט התוצאות לפי סוגי הפוליסות (המשך)

סה"כ	פוליסות ללא מרכיב חסכון		פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה			
	סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		משנת 2004			
	קבוצתי	פרט	תלוי תשואה	שאינו תלוי תשואה	עד שנת 2003	עד שנת 1990 (1)
			מיליוני ש"ח			
2,002	32	349	1,388	-	215	18
(2)						
2,000						
1,383	-	-	1,383	-	-	-
(27)	-	-	93	(68)	38	(90)
1,378	31	195	974	21	(52)	209
(313)	-	-	(314)	1	-	-
(218)	(6)	(51)	23	(72)	(17)	(95)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ 2022 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו
 פרמיות בגין סכומים המופקדים בחברה מאוחדת במסגרת תכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה
 סך הכל
 תקבולים בגין חוזי השקעה שנוקפו ישירות לעתודות ביטוח מרווח פיננסי כולל דמי ניהול - במונחי רווח כולל (2)
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה
 סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח חיים

(1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) הם בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בחלקם באגרות חוב מיועדות

(2) המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול השקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת. לעניין זה, הכנסות מהשקעות כוללות גם את השינוי בשווי ההון של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנוקף לדוח על הרווח הכולל. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

פירוט התוצאות לפי סוגי הפוליסות (המשך)

סה"כ	פוליסות ללא מרכיב חסכון		פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה			
	סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		משנת 2004		עד שנת 2003	עד שנת 1990 (1)
	קבוצתי	פרט	תלוי תשואה	שאינו תלוי תשואה		
			מיליוני ש"ח			
6,514	108	1,476	3,991	-	866	73
(10)						
6,504						
3,936	-	-	3,936	-	-	-
(71)	-	-	365	(190)	147	(393)
2,826	82	787	1,837	74	(887)	933
(1,444)	-	-	(1,442)	(2)	-	-
(793)	3	(72)	(11)	(188)	(78)	(447)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 (מבוקר)

פרמיות ברוטו
פרמיות בגין סכומים המופקדים בחברה מאוחדת במסגרת תכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה
סך הכל

תקבולים בגין חוזי השקעה שנוקפו ישירות לעתודות ביטוח
מרווח פיננסי כולל דמי ניהול - במונחי רווח כולל (2)
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח חיים

(1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) הם בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בחלקם באגרות חוב מיועדות

(2) המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול השקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת. לעניין זה, הכנסות מהשקעות כוללות גם את השינוי בשווי ההון של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנוקף לדוח על הרווח הכולל. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ד. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח בריאות

פירוט התוצאות לפי סוגי הפוליסות

סה"כ	בריאות אחר *		סיעודי	
	ז"ק **	ז"א **	קבוצתי	פרט
מיליוני ש"ח				
1,552	133	746	470	203
1,461	85	520	593	263
(54)	1	(1)	(25)	(29)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ 2023 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח בריאות

סה"כ	בריאות אחר *		סיעודי	
	ז"ק **	ז"א **	קבוצתי	פרט
מיליוני ש"ח				
1,412	103	697	419	193
430	81	498	371	(520)
592	(8)	(14)	(25)	639

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ 2022 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח בריאות

* מתוך זה פרמיות פרט בסך של כ-554 מיליוני ש"ח לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ 2023 (פרמיות פרט בסך של כ-495 מיליוני ש"ח לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ 2022) ופרמיות קבוצתיות בסך של כ-325 מיליוני ש"ח לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ 2023 (פרמיות קבוצתיות בסך של כ-305 מיליוני ש"ח לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ 2022)

** הכיסוי המהותי ביותר הכלול בבריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות ובבריאות אחר לז"ק הינו נסיעות לחו"ל

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ד. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח בריאות (המשך)

פירוט התוצאות לפי סוגי הפוליסות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 (מבוקר)

סה"כ	בריאות אחר *		סיעודי	
	ז"ק **	ז"א **	קבוצתי	פרט
מיליוני ש"ח				
5,922	534	2,846	1,756	786
3,440	343	1,905	1,510	(318)
798	53	59	(122)	808

פרמיות ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח בריאות

* מתוך זה פרמיות פרט בסך של כ-2,142 מיליוני ש"ח ופרמיות קבוצתיות בסך של כ-1,238 מיליוני ש"ח

** הכיסוי המהותי ביותר הכלול בבריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות ובבריאות אחר לז"ק הינו נסיעות לחו"ל

באור 5 - מסים על ההכנסה

שיעורי המס החלים על הכנסות של חברות הקבוצה

המסים השוטפים לתקופה המדווחת מחושבים בהתאם לשיעורי המס להלן.

שיעורי המס הסטטוטוריים החלים על מוסדות כספיים ובכללם על חברות הבנות של החברה שהינם מוסדות כספיים, החל משנת 2018 ואילך הינם כדלקמן: מס חברות בשיעור 23%, מס רווח בשיעור 17% דהיינו מס בשיעור משוקלל של 34.19%.

באור 6 - מכשירים פיננסיים

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה

1. להלן פירוט הנכסים המוחזקים כנגד חוזי ביטוח וחוזי השקעה, המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד:

ליום 31 בדצמבר		ליום 31 במרץ		
2022	2022	2023		
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)		
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח		
2,060	1,995	1,885		נדל"ן להשקעה
				השקעות פיננסיות
				נכסי חוב סחירים
19,962	21,401	20,680		נכסי חוב שאינם סחירים (*)
14,475	15,720	13,766		מניות
13,283	17,612	12,619		השקעות פיננסיות אחרות
19,700	20,038	21,630		סך הכל השקעות פיננסיות
67,420	74,771	68,695		מזומנים ושווי מזומנים
6,450	4,430	6,379		אחר
1,918	530	893		סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה*
77,848	81,726	77,852		זכאים ויתרות זכות
184	528	215		התחייבויות פיננסיות**
1,113	120	655		התחייבויות פיננסיות בגין חוזים תלויי תשואה
1,297	648	870		
				(*) מתוכם נכסי חוב שנמדדים בעלות מופחתת
407	415	408		שווי הוגן של נכסי חוב שנמדדים בעלות מופחתת
421	466	411		

* כולל נכסים נטו (נכסים בניכוי התחייבויות פיננסיות) בסך של כ-4,641 מיליוני ש"ח, כ-5,050 מיליוני ש"ח וכ-4,615 מיליוני ש"ח לימים 31 במרץ 2023, 31 במרץ 2022 ו-31 בדצמבר 2022, בהתאמה, בגין התחייבות הנובעת מתיק סיעוד קבוצתי, בו מרבית סיכוני ההשקעה אינם מוטלים על המבטח

** בעיקר נגזרים וחוזים עתידיים

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

2. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

הטבלה שלהלן מציגה ניתוח של הנכסים המוחזקים כנגד חוזי ביטוח וחוזי השקעה המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד. הרמות השונות הוגדרו באופן הבא:

- רמה 1 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש במחירים מצוטטים (לא מתואמים) בשוק פעיל למכשירים זהים.
- רמה 2 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים נצפים, במישרין או בעקיפין, שאינם כלולים ברמה 1 לעיל.
- רמה 3 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים שאינם מבוססים על נתוני שוק נצפים.

ליום 31 במרץ 2023 (בלתי מבוקר)

רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
18,225	2,455	-	20,680	נכסי חוב סחירים
-	12,379	979	13,358	נכסי חוב שאינם סחירים
9,640	43	2,936	12,619	מניות
11,584	93	9,953	21,630	אחרות
39,449	14,970	13,868	68,287	סך הכל

ליום 31 במרץ 2022 (בלתי מבוקר)

רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
18,861	2,540	-	21,401	נכסי חוב סחירים
-	14,606	699	15,305	נכסי חוב שאינם סחירים
14,670	181	2,761	17,612	מניות
11,612	304	8,122	20,038	אחרות
45,143	17,631	11,582	74,356	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2022 (מבוקר)

רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
17,678	2,284	-	19,962	נכסי חוב סחירים
-	13,289	779	14,068	נכסי חוב שאינם סחירים
10,484	45	2,754	13,283	מניות
10,107	30	9,563	19,700	אחרות
38,269	15,648	13,096	67,013	סך הכל

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ 2023 (בלתי מבוקר)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
ס"ה כ	אחרות	מניות	נכסי חוב שאינם סחירים
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
13,096	9,563	2,754	779
350	242	105	3
(110)	(89)	(7)	(14)
696	360	96	240
(131)	(119)	(12)	-
(33)	(4)	-	(29)
13,868	9,953	2,936	979
349	240	106	3

יתרה ליום 1 בינואר 2023

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברוח והפסד (*)

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

יתרה ליום 31 במרץ 2023

(*) מתוכם סך הרווחים לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 31 במרץ 2023

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ 2022 (בלתי מבוקר)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
ס"ה כ	אחרות	מניות	נכסי חוב שאינם סחירים
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
10,722	7,238	2,560	924
613	527	78	8
(109)	(79)	(19)	(11)
867	585	169	113
(168)	(141)	(27)	-
(308)	(8)	-	(300)
(35)	-	-	(35)
11,582	8,122	2,761	699
599	525	77	(3)

יתרה ליום 1 בינואר 2022

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברוח והפסד (*)

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

העברות מתוך רמה 3*

יתרה ליום 31 במרץ 2022

(*) מתוכם סך הרווחים (הפסדים) לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 31 במרץ 2022

* בגין ניירות ערך שדירוגם השתנה

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 (מבוקר)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
סה"כ	אחרות	מניות	נכסי חוב שאינם סחירים
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
10,722	7,238	2,560	924
1,723	1,351	277	95
(477)	(346)	(92)	(39)
3,808	2,112	552	1,144
(1,308)	(765)	(543)	-
(1,312)	(27)	-	(1,285)
(60)	-	-	(60)
13,096	9,563	2,754	779
1,688	1,379	254	55

יתרה ליום 1 בינואר 2022

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו :

ברוח והפסד (*)

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

העברות מתוך רמה 3*

יתרה ליום 31 בדצמבר 2022

(*) מתוכם סך הרווחים לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר 2022

* בגין ניירות ערך שדירוגם השתנה

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות

1. נכסי חוב שאינם סחירים והשקעות מוחזקות לפדיון - ערך בספרים לעומת שווי הוגן

ליום 31 בדצמבר (מבוקר)	ליום 31 במרץ (בלתי מבוקר)		ליום 31 בדצמבר (מבוקר)	ליום 31 במרץ (בלתי מבוקר)	
שווי הוגן	שווי הוגן		ערך בספרים	ערך בספרים	
2022	2022	2023	2022	2022	2023
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
6,217	6,812	6,265	5,031	4,895	5,149
8,881	8,630	8,782	8,758	7,896	8,710
6,229	4,935	6,659	6,210	4,891	6,642
<u>21,327</u>	<u>20,377</u>	<u>21,706</u>	<u>19,999</u>	<u>17,682</u>	<u>20,501</u>
-	15	-	-	14	-
-	15	-	-	14	-
<u>21,327</u>	<u>20,392</u>	<u>21,706</u>	<u>19,999</u>	<u>17,696</u>	<u>20,501</u>
			30	36	43
			<u>4,631</u>	<u>3,770</u>	<u>4,996</u>

נכסים הנמדדים בעלות מופחתת:

אגרות חוב מיועדות
 נכסי חוב שאינם סחירים שאינם ניתנים להמרה, למעט פיקדונות בבנקים
 פיקדונות בבנקים (*)
 סך כל נכסי חוב שאינם סחירים

השקעות המוחזקות לפדיון:

נכסי חוב סחירים שאינם ניתנים להמרה
 סך הכל השקעות מוחזקות לפדיון
 סך הכל
 ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

(*) מתוכם נכסי חוב שנמדדים בשווי הוגן

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

2. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

הטבלה להלן מציגה ניתוח של המכשירים הפיננסיים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס עיתי, תוך שימוש בשיטת הערכה בהתאם לרמות השווי ההוגן בהיררכיה. להגדרת הרמות ראו באור 6א(2).

ליום 31 במרץ 2023 (בלתי מבוקר)

רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
10,666	485	-	11,151
-	4,996	-	4,996
1,481	10	596	2,087
471	300	3,422	4,193
12,618	5,791	4,018	22,427

נכסי חוב סחירים
נכסי חוב שאינם סחירים
מניות
אחרות
סך הכל

ליום 31 במרץ 2022 (בלתי מבוקר)

רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
12,465	662	-	13,127
-	3,770	-	3,770
2,226	82	449	2,757
807	283	2,778	3,868
15,498	4,797	3,227	23,522

נכסי חוב סחירים
נכסי חוב שאינם סחירים
מניות
אחרות
סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2022 (מבוקר)

רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
10,623	519	-	11,142
-	4,631	-	4,631
1,232	5	577	1,814
460	246	3,293	3,999
12,315	5,401	3,870	21,586

נכסי חוב סחירים
נכסי חוב שאינם סחירים
מניות
אחרות
סך הכל

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ 2023 (בלתי מבוקר)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ונכסים זמינים למכירה		
מניות	אחרות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
577	3,293	3,870
1	28	29
15	42	57
(1)	(28)	(29)
7	127	134
(3)	(40)	(43)
596	3,422	4,018
1	36	37

יתרה ליום 1 בינואר 2023

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברוח והפסד (*)

ברוח כולל אחר

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

יתרה ליום 31 במרץ 2023

(*) מתוכם סך הרווחים לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 31 במרץ 2023

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ 2022 (בלתי מבוקר)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ונכסים זמינים למכירה		
מניות	אחרות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
411	2,416	2,827
-	23	23
37	274	311
-	(26)	(26)
3	169	172
(2)	(76)	(78)
-	(2)	(2)
449	2,778	3,227
-	23	23

יתרה ליום 1 בינואר 2022

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברוח והפסד (*)

ברוח כולל אחר

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

יתרה ליום 31 במרץ 2022

(*) מתוכם סך הרווחים לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 31 במרץ 2022

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 (מבוקר)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ונכסים זמינים למכירה		
מניות	אחרות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
411	2,416	2,827
(2)	116	114
103	458	561
-	(131)	(131)
68	664	732
(3)	(222)	(225)
-	(8)	(8)
577	3,293	3,870
(2)	116	114

יתרה ליום 1 בינואר 2022

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברוח והפסד (*)

ברוח כולל אחר

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

יתרה ליום 31 בדצמבר 2022

(*) מתוכם סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר 2022

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. התחייבויות פיננסיות

1. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת - ערך בספרים לעומת שווי הוגן

ליום 31 בדצמבר (מבוקר)	ליום 31 במרץ		ליום 31 בדצמבר (מבוקר)	ליום 31 במרץ	
	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)		(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
שווי הוגן	שווי הוגן		ערך בספרים	ערך בספרים	
2022	2022	2023	2022	2022	2023
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
300	338	279	348	362	335
-	-	-	-	-	3
313	571	259	313	571	259
6,111	6,348	6,973	6,476	6,240	6,998
72	-	102	76	-	104
6,796	7,257	7,613	7,213	7,173	7,699
			4,969	5,154	5,478

התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת
 הלוואות מתאגידים בנקאיים
 הלוואות מצדדים קשורים
 אשראי לזמן קצר מתאגידים בנקאיים ואחרים
 אגרות חוב*
 ערבות פיננסית
 סך הכל התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת

כתבי התחייבות נדחים שהונפקו לצורך עמידה בדרישות ההון

* לרבות כתבי התחייבויות נדחים

2. שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן

ליום 31 בדצמבר	ליום 31 במרץ	
	2022	2023
4.63%	1.92%	4.95%
3.80%	1.54%	4.29%

הלוואות

אגרות חוב

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. התחייבויות פיננסיות (המשך)

3. התחייבויות פיננסיות הנמדדות בשווי הוגן בחלוקה לרמות

הטבלה שלהלן מציגה ניתוח התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן. להגדרת הרמות ראו באור 6א'(2).

ליום 31 במרץ 2023 (בלתי מבוקר)		
רמה 1	רמה 2	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
6	893	899
4,531	633	5,164
4,537	1,526	6,063

נגזרים (1)

מכירה בחסר (2)

סך הכל התחייבויות פיננסיות

ליום 31 במרץ 2022 (בלתי מבוקר)		
רמה 1	רמה 2	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
11	273	284
3,810	183	3,993
3,821	456	4,277

נגזרים (1)

מכירה בחסר (2)

סך הכל התחייבויות פיננסיות

ליום 31 בדצמבר 2022 (מבוקר)		
רמה 1	רמה 2	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
476	963	1,439
4,081	458	4,539
4,557	1,421	5,978

נגזרים (1)

מכירה בחסר (2)

סך הכל התחייבויות פיננסיות

(1) מכשירים נגזרים המוחזקים כנגד ההתחייבויות הביטוחיות במסגרת מדיניות ניהול נכסים מול התחייבויות ("ALM") של הקבוצה. מתוך הני"ל, סך של כ-244 מיליוני ש"ח, כ-164 מיליוני ש"ח וכ-325 מיליוני ש"ח לימים 31 במרץ 2023, 31 במרץ 2022 ו-31 בדצמבר 2022, בהתאמה, נכללים במסגרת התחייבויות שאינן תלויות תשואה והיתרה נכללת במסגרת ההתחייבויות תלויות התשואה של הקבוצה. מרבית הסכום נובע מניהול חשיפה באמצעות נגזרים למטבע חוץ ולמדד. כנגד ההתחייבויות כאמור, הפקידו הגופים המוסדיים בטחונות בהתאם לתנאים שנקבעו בחוזה. לגופים המוסדיים בקבוצה אשראי מאושרות לצורך פעילותם בנגזרים. בהתאם לאמור, הפקידו הגופים המוסדיים בקבוצה סך של כ-546 מיליוני ש"ח, כ-41 מיליוני ש"ח וכ-1,650 מיליוני ש"ח לימים 31 במרץ 2023, 31 במרץ 2022 ו-31 בדצמבר 2022, בהתאמה, כבטוחות לכיסוי התחייבויותיהם הנובעות מפעילות זו (בטוחות אלו מוצגות בסעיף חייבים).

(2) הראל פיננסיים, חברה בת של החברה, פועלת באמצעות חברות בנות למכירה בחסר של אג"ח ממשלתיות (ישראליות וזרות) והפקדת תמורת המכירות בפקדונות עד למועד פדיון האג"ח. בתקופת הדוח מכרו החברות בחסר סך של כ-0.35 מיליארדי ש"ח במסגרת פעילות זו. יתרת הסכומים המגבים נכון ליום 31 במרץ 2023 עומדת על סך של כ-5 מיליארדי ש"ח.

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. התחייבויות פיננסיות (המשך)

4. פרטים נוספים

1. דירוג מידרוג
 - א. ביום 30 בינואר 2023, הודיעה חברת מידרוג על אשרור דירוג איתנות פיננסית של הראל ביטוח Aa1.il באופק דירוג יציב ועל דירוגים של Aa2.il(hyb) לכתבי התחייבות נדחים (הון שלישוני מורכב) אג"ח סדרות ו-ז' שהונפקו על ידי הראל הנפקות, ודירוגים של Aa3.il(hyb) לכתבי התחייבות נדחים (הון משני והון רוברד 2) שהונפקו על ידי הראל הנפקות במסגרת אג"ח סדרות ט-י"ח. אופק דירוג יציב.
 - ב. ביום 6 במרץ 2023, הודיעה חברת מידרוג על אשרור דירוג החברה Aa2.il באופק דירוג יציב ועל אשרור דירוג Aa2.il לאג"ח סדרה א' שהונפקו על ידי החברה.
2. אמות מידה פיננסיות

לפרטים בקשר לאמות מידה פיננסיות בגין הלוואה מבנק שנטלה החברה, בגין הלוואות לזמן קצר שנטלה חברה בת של החברה ובגין אגרות חוב סדרה א' שהנפיקה החברה, ראו באור 24 בדוחות השנתיים. נכון ליום 31 במרץ 2023 ולמועד פרסום הדוח, החברה וחברת הבת עומדות באמות המידה הפיננסיות שנקבעו.
3. הנפקת אג"ח (סדרה יט') של הראל הנפקות

בחודש ינואר 2023, גייסה הראל הנפקות סך של 500 מיליוני ש"ח, במסגרת הנפקה לציבור של סדרה חדשה של אגרות חוב (אגרות חוב (סדרה יט')), על פי דוח הצעת מדף של הראל הנפקות מיום 18 בינואר 2023 שפורסם על פי תשקיף מדף של הראל הנפקות הנושא תאריך של ה- 25 בפברואר 2020, כפי שהוארך ביום 21 בפברואר 2022 (להלן: "דוח הצעת המדף" ו-"תשקיף המדף", בהתאמה). בהתאם לתנאים שפורטו בתשקיף המדף ובדוח הצעת המדף - סכום הגיוס הופקד בהראל ביטוח, לשימושה על פי שיקוליה ובאחריותה, והראל ביטוח מחויבת כלפי הנאמן לאגרות החוב למלא אחר תנאי התשלום של אגרות החוב. כמו כן, אגרות החוב שהונפקו הוכרו על ידי הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון כמכשיר הון רוברד 2 בידי הראל ביטוח, הכל כמפורט בתשקיף המדף ובדוח הצעת המדף. לצורך ההנפקה כאמור, מעלות S&P הודיעה על מתן דירוג 'ilAA' לאגרות חוב (סדרה יט').
4. פדיון מוקדם מלא של אגרות חוב (סדרה ו') של הראל הנפקות

לאחר תקופת הדוח, ביום 10 במאי 2023, דירקטוריון הראל הנפקות, שהינה חברה בת בבעלות מלאה של הראל ביטוח, החליט על ביצוע פדיון מוקדם מלא ביוזמת הראל הנפקות של אגרות החוב (סדרה ו') שהונפקו על ידה, אשר יבוצע ביום 31 במאי 2023.
5. תשקיף מדף של הראל מימון והנפקות

ביום 27 בפברואר 2023, פורסם על ידי הראל הנפקות, תשקיף מדף, הנושא את התאריך 28 בפברואר 2023. מכח תשקיף מדף זה הראל הנפקות תוכל להנפיק סוגי ניירות ערך שונים, בהתאם להוראות הדין. תשקיף מדף זה החליף תשקיף מדף קודם של הראל הנפקות מחודש פברואר 2020 שהיה בתוקף עד לחודש פברואר 2023.
6. הרחבת אגרות חוב (סדרה ג') של הראל פיקדון סחיר בע"מ

ביום 23 במאי 2023, לאחר תקופת הדוח, הרחיבה הראל פיקדון סחיר בע"מ, חברה בת של הראל פיננסיים, חברה בבעלות מלאה של החברה, את אגרות חוב סדרה ג' בהיקף של כ-809 מיליוני ש"ח ערך נקוב, באמצעות דוח הצעת המדף על פי תשקיף מיום 17 באוגוסט 2022. התמורה שהתקבלה בגין הנפקת אגרות החוב הסתכמה לסך של כ-825 מיליוני ש"ח.
7. בחינת אפשרות הנפקת אגרות חוב (סדרה א') של החברה על דרך של הרחבת סדרה

ביום 29 במאי 2023, לאחר תקופת הדוח ובד בבד עם אישור הדוחות הכספיים, החברה דיווחה כי היא בוחנת אפשרות להנפקת אגרות חוב (סדרה א') של החברה על דרך של הרחבת הסדרה האמורה, הקיימת במחזור ונסחרת בבורסה. אם וככל שתוצענה לציבור אגרות החוב האמורות, הן תוצענה לציבור בהצעה אחידה באמצעות דוח הצעת מדף של החברה שיפורסם, אם וככל שיפורסם, על פי על-פי תשקיף מדף של החברה.

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. התחייבויות פיננסיות (המשך)

4. פרטים נוספים (המשך)

8. אישור נטילת אשראי בנקאי נוסף בחברה

ביום 29 במאי 2023, לאחר תקופת הדוח ובד בבד עם אישור הדוחות הכספיים, אישר דירקטוריון החברה, התקשרות לנטילת אשראי בנקאי. בין הצדדים מתנהל משא ומתן לסיכום סכום האשראי ותנאיו.

ד. נתונים בדבר מדידות שווי הוגן ברמה 2 וברמה 3

שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד וכן של נכסי חוב שאינם סחירים, אשר מידע לגבי השווי ההוגן ניתן לצרכי גילוי בלבד נקבעים באמצעות היוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שיעורי ההיוון מתבססים על חלוקת השוק הסחיר לעשירונים בהתאם לתשואה לפדיון של נכסי החוב וקביעת המיקום של הנכס הלא סחיר באותם עשירונים וזאת בהתאם לפרמיית הסיכון הנגזרת ממחירי עסקאות/הנפקות בשוק הלא סחיר. ציטוטי המחירים ושיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברת מרווח הוגן, חברה המספקת ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים לשערוך נכסי חוב לא סחירים.

באור 7 - התחייבויות תלויות, ערבויות והתקשרויות

א. התחייבויות תלויות

קיימת חשיפה כללית, אשר לא ניתן להעריכה ו/או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על ידי הקבוצה למבוטחיה וללקוחותיה. מורכבות הסדרים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות פרשניות ואחרות, בין היתר, עקב פערי מידע בין חברות הקבוצה לבין הצדדים האחרים לחוזה הביטוח ויתר מוצרי הקבוצה, הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ורגולטוריים ובכלל זה טענות ביחס לאופן השקעת כספי מבוטחים ועמיתים. לא ניתן לצפות מראש את סוגי הטענות שיועלו בתחום זה ואת החשיפה הנובעת מטענות אלו ואחרות בקשר עם מוצרי הקבוצה, המועלות במסגרת הליכים משפטיים שונים, בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות.

פרשנות חדשה לאמור בפוליסות ביטוח ובמוצרים פנסיוניים ארוכי טווח עלולה לעיתים להשפיע על הרווחיות העתידית של הקבוצה בגין התיק הקיים, זאת בנוסף לחשיפה הגלומה בדרישות לפיצוי ללקוחות בגין פעילות העבר. כמו כן קיימת חשיפה בשל שינויים רגולטוריים והנחיות של הממונה, בחוזרים שהינם בתוקף ובטיוטות חוזרים שעדיין מתקיימים דיונים לגביהן, וכן ב"עמדות ממונה" ו"הכרעות עקרונות" בנושאים שונים, שחלקם בעלי השלכות תפעוליות ומשפטיות נרחבות. חשיפה זו מוגברת בתחומי החסכון הפנסיוני והביטוח ארוך טווח, לרבות ביטוח בריאות. בתחומים אלו ההתקשרויות עם המבוטחים, העמיתים והלקוחות הינן לאורך שנים רבות במהלכן עשויים להתרחש שינויים במדיניות, ברגולציה ובמגמות הדין, לרבות בפסיקה בתי המשפט. זכויות אלו מנוהלות באמצעות מערכות מיכוניות מורכבות, אשר לאור השינויים כאמור, יש צורך להתאימן באופן שוטף. כל אלו יוצרים חשיפה תפעולית ומיכונית מוגברת בתחומים אלו. לגופים המוסדיים בקבוצה תכנית אכיפה במסגרתה הם פועלים לבדיקת עמידה בהוראות רגולטוריות ותיקון ליקויים ככל שמתגלים כאלו.

במסגרת שינויים רגולטוריים אלו, בשנת 2011 פרסם הממונה חוזר שעניינו טיוב נתוני זכויות עמיתים בגופים מוסדיים. החוזר מפרט את מסגרת הפעולות שעל גוף מוסדי לבצע על מנת להבטיח שרישום זכויות עמיתים במערכות המידע יהיה מהימן, שלם, זמין וניתן לאחזור. במסגרת החוזר נקבעו שלבי ביצוע פרויקט הטיוב. סיום פרויקט הטיוב נקבע ליום 30 ביוני 2016. החברה סיימה נכון למועד האמור את פעולות הטיוב במרבית הנושאים אשר נכללו במסגרת תכנית העבודה של הפרויקט. יחד עם זאת, נותרו מספר נושאים אשר הטיפול בהם נמשך וימשך באופן שוטף גם לאחר המועד הקבוע לסיום הפרויקט. בנוסף עוסקת החברה, בהתאם לדרישות החוזר, בטיוב שוטף ובשימור של פעולות הטיוב שבוצעו במסגרת הפרויקט.

בנוסף, קיימת חשיפה כללית, הנובעת מכך שכנגד הגופים המוסדיים בקבוצה מוגשות מעת לעת תלונות לרשות שוק ההון, ביטוח וחסכון ביחס לזכויות מבוטחים על פי פוליסות ביטוח ו/או הדין. תלונות אלו מטופלות באופן שוטף על ידי אגף תלונות הציבור בחברה. הכרעות רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון בתלונות אלה, אם וככל שתינתן בהן הכרעה, עלולות להינתן אף כהכרעות רוחביות, החלות על קבוצות רחבות של מבוטחים. בנוסף, לעיתים, הגורמים המתלוננים אף מאיימים כי ינקטו בהליכים ביחס לתלונתם במסגרת תביעה ייצוגית. לעת הזו, לא ניתן להעריך אם קיימת חשיפה בגין תלונות אלו ולא ניתן להעריך אם תינתן הכרעה רוחבית של הממונה בענין תלונות כנ"ל ו/או אם תוגשנה תביעות ייצוגיות כתוצאה מהליכים שכאלו וכן לא ניתן להעריך את החשיפה הפוטנציאלית לתלונות כנ"ל. לפיכך, לא נכללה הפרשה בגין החשיפה האמורה. בנוסף, במסגרת המדיניות שמיישמת רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון, להעמקת הבקורות והביקורות בגופים מוסדיים, רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון מקיימת מעת לעת ביקורות מעמיקות לגבי פעילותם של הגופים המוסדיים בקבוצה, במגוון תחומי הפעילות. בעקבות ביקורות אלו עלול משרד האוצר להטיל קנסות ו/או עיצומים כספיים וכן עלול ליתן הוראות לביצוע שינויים ביחס לפעולות שונות שנעשו, וזאת הן כלפי העתיד והן כלפי העבר. במקרים של הוראות כאמור לגבי העבר, עלולה רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון לדרוש השבת כספים או שינוי בתנאים כלפי המבוטחים ו/או העמיתים באופן שעלול להטיל חבויים כספיות על החברות הבנות של החברה ו/או להגדיל את החשיפה של החברות הבנות שהינן מבטח למגוון רחב יותר של אירועים ביטוחיים שיהיו מכוסים בשל ההנחיות כאמור בפוליסות שהונפקו.

במסגרת ביקורות שעורכות רשויות רגולטוריות שונות, לרבות רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון התקיימו ומתקיימות בתקופת הדוח מספר ביקורות מעמיקות בתחומי פנסיה וגמל, ביטוח בריאות, ביטוח כללי, יישוב תביעות בתחומי ביטוח חיים וביטוח סיעודי, מערכות מידע ומאגרי מידע ממוחשבים, שירות לקוחות ופניות הציבור, וכן בנושא איסוף מידע סטטיסטי (תביעות).

במסגרת השקעות חברות הקבוצה בנכסי חוב, חתומות החברות המשקיעות על כתבי שיפוי, שאינם מוגבלים בסכום, אל מול הנאמנים לנכסי החוב. בכתבי שיפוי אלו, התחייבו חברות הקבוצה (כמו גם יתר המשקיעים באותם נכסי חוב) כלפי הנאמנים, לשפות את הנאמנים בגין כל הוצאה שתושט עליהם במסגרת הטיפול בהסדרי חוב, ככל שמטופלים על ידם וככל שהוצאה כאמור לא תשולם על ידי החברה שבעלותה מצויים הנכסים. חברות הקבוצה מחזיקות במספר נכסי חוב המצויים בהליך הסדר, החשיפה בגין כתבי שיפוי שניתנו בגין נכסי חוב אלו, אינה מהותית.

באור 7 - התחייבויות תלויות, ערבויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

בקשר עם מיזוג הפעילות הביטוחית של דקלה להראל ביטוח, ובהתאם לבקשת קופת חולים כללית, אשר הינה הלקוח העיקרי של דקלה ואשר במסגרת ההתקשרות מולה, מעמידה דקלה שירותי תפעול וניהול של תכנית השב"ן ושל התכנית הסייעודית לחברי הקופה, חתמה הראל ביטוח על כתב שיפוי, במסגרתו התחייבה לשפות את שירותי בריאות כללית בגין נזקים שיגרמו לכללית, אם וככל שייגרמו, כתוצאה מפיצול הפעילות, בתנאים המפורטים בכתב השיפוי.

ביום 1 בדצמבר 2021 רכשה הראל ביטוח את פעילותה הביטוחית של שירביט, על הזכויות וההתחייבויות הגלומות בה.

להלן פרטים על החשיפה בגין תובענות ייצוגיות ובקשות להכרה בתובענות כייצוגיות שהוגשו כנגד החברה ו/או החברות בקבוצה.

בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות המפורטות להלן, אשר בהן, להערכת ההנהלה, המתבססת, בין היתר, על חוות דעת משפטיות שקיבלה, אין זה יותר סביר מאשר לא ("more likely than not"), כי טענות ההגנה של החברה (או חברה בת) תידחנה ואישור התובענה כייצוגית יתקבל, או שקיימים סיכויים של 50% ומעלה כי בסופו של ההליך תתקבלנה טענותיה של החברה (או חברה בת) שסביר כי הסדר פשרה מוצע, אשר אינו כולל התחייבות מהותית לתשלום כספי יתקבל, לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים. בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות בהן, ביחס לתביעה, כולה או חלקה, יותר סביר מאשר לא כי טענות ההגנה של החברה עלולות להזחות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי הנהלת החברה ו/או הנהלות חברות מאוחדות. להערכת הנהלת החברה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשו הפרשות, לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה ו/או חברות מאוחדות.

בבקשות לאישור תובענה כייצוגית בסעיפים 43, 49, 53, 55 ו-56 להלן, לא ניתן בשלב ראשוני זה להעריך את סיכויי הבקשה לאישור התובענה כייצוגית, ולפיכך לא נכללה בדוחות הכספיים הפרשה בגין תובענות אלו.

1. בחודש ינואר 2008 הוגשה נגד החברה הבת הראל ביטוח ונגד 4 חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות") תובענה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית. עניינה של התובענה בטענה כי הנתבעות גבו "תשלום גורם תת שנתיות" (תשלום אותו רשאיות חברות הביטוח לגבות כאשר תעריך הביטוח נקבע בסכום שנתי, אולם התשלום בפועל מבוצע במספר תשלומים) שלא כדין. לטענת התובעים, הנזק שנגרם לתובעים מסתכם לסך של 1,683.54 ש"ח לכל שנת ביטוח. להערכת התובעים, סכום התביעה בגין כל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג כנגד כלל הנתבעות הינו כ-2.3 מיליארדי ש"ח, מתוך זה סך של כ-307 מיליוני ש"ח כנגד החברה הראל ביטוח. ביום 1 בפברואר 2010 אישר בית המשפט בקשה להסדר דיוני בין הצדדים, לפיה התובע ימחק מהבקשה והתובענה את הטענה כי הראל ביטוח גבתה שיעור תשלום גורם תת שנתיות העולה על השיעור המותר גם בגין פוליסות שהונפקו לפני 1992. בהתאם להוראת בית המשפט, התובע הגיש תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית מתוקנת. ביום 29 בדצמבר 2013 הגיש הממונה את עמדתו, התומכת בעמדת הנתבעות כי אין מניעה לגבות תת שנתיות על גורם הפוליסה, על רכיב החסכון בביטוח חיים המשולב בחסכון ועל פוליסות ריסק אחרות, לרבות סיעוד, אבדן כושר עבודה ונכות מתאונה. ביום 19 ביולי 2016 אישר בית המשפט המחוזי בתל אביב את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית בקשר עם גביית גורם תת שנתיות על רכיב הפרמיה המכונה גורם הפוליסה ועל רכיב החסכון בפוליסות ביטוח חיים משולבות בחסכון, וכן בקשר עם גביית גורם תת שנתיות בפוליסות בריאות, נכות, מחלות קשות, אובדן כושר עבודה וסיעוד. בחודש דצמבר 2016 הוגשה בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בתל-אביב. בעקבות החלטת בית המשפט העליון מחודש ינואר 2017 השיבו המשיבים לבקשה למתן רשות ערעור על ההחלטה לאישור התובענה כייצוגית והבקשה נשמעה בפני הרכב. בחודש אפריל 2017 נעתר בית המשפט העליון לבקשה לעיכוב ביצוע שהגישו הנתבעות וקבע כי הדיון בערכאה הדיונית יעוכב עד להכרעה בבקשת רשות ערעור ובערעור. ביום 31 במאי 2018 קיבל בית המשפט העליון את בקשת רשות הערעור, דן בה כבערעור וקיבל אותו תוך ביטול פסק דינו של בית המשפט המחוזי ודחיית בקשת אישור התובענה כייצוגית. ביום 26 ביוני 2018 הומצאה להראל ביטוח בקשה לקיום דיון נוסף בפסק הדין, אשר הגישו התובעים לבית המשפט העליון. בהחלטתו מיום 2 ביולי 2019 הורה בית המשפט העליון על קיום דיון נוסף בפסק הדין בפני הרכב של שבעה שופטים. בחודש נובמבר 2019 הודיע היועץ המשפטי לממשלה על התייצבותו בהליך ובחודש פברואר 2020 הגיש את עמדתו לפיה, הוא תומך בקביעת פסק הדין ובמגמה המשתקפת בו לחיזוק המשקל שיש ליתן לעמדתו המקצועית של המאסדר בפרשנות הנחיותיו וכי אין לשיטתו מקום להתערב בהכרעה שנקבעה בפסק הדין נשוא ההליך באשר לאימוץ עמדתה הפרשנית של רשות שוק ההון. בחודש יולי 2020 התקיים דיון נוסף בפסק הדין בפני הרכב של שבעה שופטים וביום 4 ביולי 2021 ניתן פסק דין בדיון הנוסף, לפיו החלטתו של בית המשפט המחוזי, אשר קבעה כי בקשת האישור מתקבלת תחזור ותעמוד על כנה והתיק יוחזר לבית המשפט המחוזי לצורך דיון בתובענה הייצוגית.

באור 7 - התחייבויות תלויות, ערבויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

2. בחודש מאי 2011 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח ונגד 3 חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה כי הנתבעות גובות שלא כדין, כביכול, תשלום הקרוי "גורם פוליסה" ו/או "דמי ניהול אחרים" בשיעור נכבד מן הפרמיה המשולמת ללא הסכמתם או ידיעתם וללא קיומו של תנאי המאפשר גבייה כאמור בהוראות הפוליסות. התובעים טוענים, כי בהתאם להוראות הממונה הותר לחברות לגבות "גורם פוליסה" בתנאים מסוימים, אך לטענתם בנוסף על אישור הממונה כאמור, על הנתבעות לעגן את גביית "גורם הפוליסה" בהסכמה חוזית מול המבוטח. הנזק הנטען הכולל לכלל חברי הקבוצה נגד כלל הנתבעות מסתכם להערכת התובעים בסכום של 2,325 מיליוני ש"ח ונגד הראל ביטוח, בהתאם לחלקה בשוק בכ-386 מיליוני ש"ח. ביום 10 ביוני 2015 הוגשה לבית המשפט בקשה לאישור הסדר פשרה מטעם הצדדים. בית המשפט מינה בודק להסדר הפשרה. על פי הסכם הפשרה שהוצע, התחייבו הנתבעות להשיב לחברי הקבוצה סכום כולל של מאה מיליוני ש"ח, בגין גביית גורם פוליסה בעבר. חלקה של הראל ביטוח בסכום האמור שווה ל-14 מיליוני ש"ח. בנוסף, כל אחת מן הנתבעות התחייבה להפחית את הגבייה העתידית מחברי קבוצה אלו, בגין גורם הפוליסה, בשיעור של 25% ביחס לסכום הגבייה בפועל. כן הסכימו הנתבעות לשאת בגמול לתובע הייצוגי ובשכר טרחת בא כוחו, בסכום שייפסק על ידי בית המשפט. בהחלטתו מיום 21 בנובמבר 2016 דחה בית המשפט את הסדר הפשרה ואישר באופן חלקי את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית בעילה של הפרת פוליסת הביטוח בשל גבייה ללא בסיס משפטי של עמלת "גורם הפוליסה" באופן שפגע בחסכון שצבר לטובת המבוטח החל משבע שנים קודם למועד הגשת התביעה. הסעדים שיתבעו במסגרת התובענה הייצוגית יהיו תיקון ההפרה על דרך של עדכון החסכון הצבור לטובת המבוטח בסכום החסכון הנוסף שהיה נצבר לטובתו אילו לא היה נגבה גורם הפוליסה או פיצוי המבוטח בסכום האמור, וכן הפסקת גביית גורם הפוליסה מעתה ואילך. הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה הייצוגית הינה מבוססת בנתבעות בפוליסות ביטוח חיים משולבות חסכון שנערכו בין השנים 2003-1992, אשר החסכון שצבר לטובתם נפגע בשל גביית גורם הפוליסה. בחודש מאי 2017, הגישו הנתבעות, לבית המשפט העליון, בקשת רשות ערעור על ההחלטה במסגרתה נדחה הסדר הפשרה ואושרה באופן חלקי הבקשה לאישור התביעה כייצוגית. בחודש ספטמבר 2018 הוגשה תשובת היועץ המשפטי לממשלה לבקשת רשות הערעור, לפיה עמדתו של היועץ המשפטי לממשלה הינה כי צדק בית המשפט המחוזי מרכז בהחלטתו שלא לאשר את הסדר הפשרה ולאשר באופן חלקי את הבקשה לאישור התביעה כייצוגית. בחודש פברואר 2019 נמחקה בקשת רשות הערעור, לאחר שהנתבעות קיבלו את המלצת בית המשפט העליון למשיכת בקשת רשות הערעור תוך שמירת מלוא טענותיהן וזכויותיהן. הצדדים מנהלים הליך גישור במקביל לניהולה של התביעה הייצוגית. ביום 23 בספטמבר 2022 ניתנה החלטה לפיה לעמדת בית המשפט הרף התחתון לצורכי פשרה צריך לעמוד על 40% ולא פחות. הצדדים מנהלים מגעים לפשרה.

3. בחודש מאי 2013 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה כי הראל ביטוח נמנעת, כביכול, מלשלם תגמולי ביטוח למבוטחיה, בצירוף הפרשי הצמדה וריבית, החל ממועד קרות מקרה הביטוח ועד מועד תשלום תגמולי הביטוח, ולחילופין, החל מחלוף 30 יום מהגשת הדרישה לקבלת תגמולי ביטוח ועד למועד תשלום תגמולי הביטוח. הנזק הנטען הכולל לכלל חברי הקבוצה מסתכם בסכומים שנעים בין כ-168 מיליוני ש"ח לכ-807 מיליוני ש"ח. הליך הגישור שהתנהל בין הצדדים לא צלח והדיון בתובענה שב להתנהל בבית המשפט. ביום 30 באוגוסט 2015 קיבל בית המשפט המחוזי בתל-אביב באופן חלקי את בקשת האישור, באופן שניהולה של התביעה כתובענה ייצוגית אושר ביחס לטענה בדבר אי תשלום ריבית כנדרש בסעיף 28 (א) לחוק חוזה הביטוח (להלן: "החוק") והבקשה נדחתה ככל שהיא מתייחסת לטענה כי הראל ביטוח אינה מצמידה את תגמולי הביטוח בהתאם להוראות סעיף 28(א) לחוק. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה ביחס לחברה על פי כתב התביעה המתוקן, מסתכם להערכת התובעים בסכום של כ-120 מיליוני ש"ח. בחודש אוקטובר 2015 הוגשה בקשת רשות ערעור על ההחלטה לאשר את הבקשה כייצוגית. בהתאם להמלצת בית המשפט משכו הנתבעות בחודש אוגוסט 2016 את בקשת רשות הערעור. ביום 28 בפברואר 2021 ניתן פסק דין חלקי בתובענה (להלן: "פסק הדין החלקי"), המאמץ את הקביעה בהחלטת האישור לפיה התובענה הייצוגית מתקבלת. הגדרת הקבוצה על פי פסק הדין החלקי הינה כל זכאי (מבוטח, מוטב או צד שלישי) אשר במהלך התקופה שתחילתה שלוש שנים קודם להגשת התובענה וסיומה ביום מתן פסק הדין החלקי, קיבל מהראל ביטוח, שלא על פי פסק דין בעניינו, תגמולי ביטוח מבלי שצורפה להם ריבית כדין. כמו כן, קבע בית המשפט כי לצורך מימוש פסק הדין, קביעת אופן ההשבה לחברי הקבוצה וחישוב ההשבה ימונה מומחה וכן קבע, כי תשולמנה הוצאות לתובעים המייצגים ושכר טרחה לבאי כוחם. בחודש מאי 2021 הגישה הראל ביטוח לבית המשפט העליון, ערעור על פסק הדין החלקי. בחודש יוני 2021 קיבל בית המשפט העליון את בקשת הנתבעות לעיכוב ביצוע פסק הדין החלקי במובן זה שההליך למינוי מומחה לצורך ביצועו של פסק הדין החלקי יעוכב עד להכרעה בהליך הערעור. ביום 9 בנובמבר 2022 דחה בית המשפט העליון את הערעור על פסק הדין החלקי, בהיעדר עילה להתערבות שיפוטית בהחלטת ביניים. עוד נקבע כי המקום המתאים לבירור טענות הערעור הינן בגדרי ערעור על פסק הדין הסופי.

באור 7 - התחייבויות תלויות, ערבויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

4. בחודש אפריל 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה, בין היתר, בטענה, כי הראל ביטוח משלמת למבוטחים בפוליסת ביטוח אובדן כושר עבודה וסיעוד משתתפת ברווחים מסוג "חיונית" (להלן: "הפוליסה") סכום פיצוי חודשי (המורכב מ"פיצוי חודשי" ו- "יתרת הבונוס"), המחושב, לכאורה, בניגוד להוראות הפוליסה וכן כי הראל ביטוח אינה משלמת, לכאורה, למבוטחים בפוליסה את הבונוס שהצטבר להם עד למועד תשלום הפיצוי החודשי הראשון על פי הפוליסה. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג, מסתכם לסכום של כ-381 מיליוני ש"ח. בחודש מרץ 2019 אישר בית המשפט המחוזי בתל אביב את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית (להלן: "ההחלטה"). הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה הייצוגית הינה כל המבוטחים בפוליסות ביטוח חיים משתתפות ברווחים המנוהלות בהראל ביטוח, אשר במסגרתן תגמולי הביטוח משולמים על יסוד נוסחת Rm. ביום 17 ביולי 2019 הגישה הראל ביטוח לבית המשפט העליון, בקשת רשות ערעור על ההחלטה. ביום 22 ביולי 2019 הומצא להראל ביטוח ערעור לבית המשפט העליון, אשר הוגש על-ידי המבקש בבקשת האישור, על חלקה של ההחלטה במסגרתה החליט בית המשפט המחוזי שלא לאשר את ניהול התביעה כייצוגית בעילת הטעיה וכן על כך שלא כלל במסגרת הגדרת הקבוצה בתובענה הייצוגית גם מבוטחי עבר לרבות מוטבים ויורשים של מבוטחים בפוליסות הביטוח לגביהן אושרה התביעה כייצוגית. בדיון, אשר התקיים בבית המשפט העליון ביום 13 בספטמבר 2021, צומצמה בהסכמה הקבוצה שבגינה אושרה התביעה כייצוגית והובהר כי היא כוללת גם מבוטחי עבר וכי תקופת ההתיישנות בגין תגמולי ביטוח הינה 3 שנים. בכפוף לכך נדחו, בהסכמת הצדדים, בקשת רשות הערעור והערעור.

5. בחודש יוני 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת דקלה סוכנות לביטוח בע"מ (בשמה הקודם "דקלה חברה לביטוח בע"מ") (להלן: "דקלה"). עניינה של התובענה בטענה, כי בהתאם להוראות פוליסת הביטוח הסיעודי הקבוצתית לחברי שירותי בריאות כללית "סיעודי מושלם פלוס" (להלן: "הפוליסה") דקלה אינה משלמת למבוטחים, המצויים במצב סיעודי, תגמולי ביטוח בגין הימים בהם היו מאושפזים בבית חולים כללי או שיקומי וכי ימים אלו אינם נכללים במניין הימים לחישוב תקופת ההמתנה הקבועה בפוליסה, וזאת, כביכול, בניגוד להוראות הממונה ולהוראות הדין. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקשת התובע לייצג, מסתכם, להערכת התובעת, לסכום של כ-35 מיליוני ש"ח. בית המשפט העביר את הבקשה לקבלת עמדת הממונה ביחס למחלוקות נשוא הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. בחודש ינואר 2016 הוגשה עמדת הממונה במסגרתה הובהר כי אין בהגדרת מקרה הביטוח בפוליסה משום הפרה של הוראות רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון וכי הפוליסה מושא הבקשה אושרה באופן פרטני על ידי רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון. בחודש דצמבר 2018 דחה בית המשפט את הבקשה לאשר את התביעה כייצוגית בטענה כי אי תשלום תגמולי הביטוח בגין תקופת האשפוז עומדת בניגוד להוראות הממונה, אך אישר את ניהולה כתובענה ייצוגית בעילה של הפרת חוזר ביטוח שעניינו גילוי נאות למבוטח בעת ההצטרפות לפוליסות לביטוח בריאות. הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה הייצוגית הינה כל מבוטחי דקלה, אשר רכשו פוליסת ביטוח סיעודי לאחר יום 1 באוקטובר 2001, אשר קמה להם זכות תביעה לתגמולי ביטוח בתקופה שבין 29 במאי 2011 ועד ליום 29 במאי 2014 ואשר בטופס הגילוי הנאות שצורף לפוליסה שרכשו אין ציון/הפניה לסעיף הקובע כי מועד קרות מקרה הביטוח הוא המועד שבו נכנס המבוטח לראשונה למצב מזכה, או המועד שבו שוחרר המבוטח מאשפוז בבית חולים כללי או שיקומי, לפי המאוחר מבניהם. בחודש מאי 2019 הגישה דקלה לבית המשפט העליון בקשת רשות ערעור על ההחלטה. בחודש יוני 2019 הוגש על-ידי המבקשת בבקשת האישור, ערעור לבית המשפט העליון על החלטתו של בית המשפט המחוזי שלא לאשר את ניהול התביעה כייצוגית בעילת תביעה לפיה אי תשלום תגמולי הביטוח בגין תקופת האשפוז עומד בניגוד להוראות הממונה וכן על כך שלא הכריע, לטענת המבקשת, בעילת תביעה נטענת נוספת של הפרת חוזה. בדיון, אשר התקיים בבית המשפט העליון ביום 10 במאי 2021, נדחו בקשת רשות הערעור והערעור, לאחר שהצדדים קיבלו את המלצת בית המשפט למשיכתם, תוך שמירת מלוא טענותיהם. בחודש ינואר 2022 הודיעו הצדדים לבית המשפט על הסכמתם לפנות להליך גישור. הצדדים מנהלים הליך גישור. הליך הגישור שהתנהל בין הצדדים לא צלח והדיון בתובענה שב להתנהל בבית המשפט.

6. בחודש יולי 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד בקשה לאישור תביעה כתובענה ייצוגית נגד החברה הבת הראל פנסיה וגמל ונגד ארבע חברות מנהלות אחרות של קרנות פנסיה (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות מעלות את דמי הניהול, המשולמים על ידי עמיתים בקרנות פנסיה מתוך החסכון שהצטבר (יתרה צבורה), לשיעור המקסימלי המותר על פי הדין, במועד בו העמיתים הופכים לפנסיונרים, מקבלים גמלת זקנה והם אינם יכולים עוד לנייד את החסכון הפנסיוני שלהם. באופן כזה, הנתבעות, כביכול, מפעילות את זכותן החוזית, המוקנית להן על פי הוראות תקנון קרן הפנסיה, באופן פסול, חסר תום לב ובניגוד להוראות הדין. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקשות התובעות לייצג, מסתכם, להערכת התובעות, לסכום של כ-48 מיליוני ש"ח כנגד כלל הנתבעות. בית המשפט העביר את הבקשה לקבלת עמדת הממונה בשאלות העולות מבקשת האישור. בחודש ספטמבר 2017 הוגשה עמדת הממונה התומכת בעמדת הנתבעות לפיה אין להשוות בין שיעור דמי הניהול הנגבים מעמית בתקופת החסכון לשיעור דמי הניהול הנגבים ממקבל קצבה לאחר פרישתו, היות שמדובר בשתי תקופות שונות ובעלות מאפיינים שונים. דמי הניהול לאחר הפרישה נקבעים מחדש בעת הפרישה וללא קשר לשיעור דמי הניהול בטרם הפרישה ולכן אין מדובר בהעלאה של דמי הניהול, אלא בקביעת שיעור של דמי ניהול לתקופת הפרישה. לפיכך, "חוזר דמי ניהול" המתייחס לחובת מתן הודעה לעמיתים על ידי החברות המנהלות כלל אינו חל ביחס לקביעת דמי ניהול לפנסיונרים; וחובת מתן ההודעה על שינוי בדמי הניהול מכוח החוזר לא חלה על החברות המנהלות שעה שמדובר במקבלי קצבה. הליך הגישור שהתנהל בין הצדדים לא צלח והדיון בתובענה שב להתנהל בבית המשפט. ביום 18 במרץ 2022 אישר בית המשפט המחוזי – מרכז לוד את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית. הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה הייצוגית הינה כל מי שהוא עמית בקרן פנסיה מקיפה, הנמנית על אחת מן הנתבעות, וזכאי לקבל פנסיית זקנה ו/או יהיה זכאי בעתיד לקבל פנסיית זקנה.

באור 7 - התחייבויות תלויות, ערבויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

7. בחודש ספטמבר 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברות הבנות הראל ביטוח ודקלה סוכנות לביטוח בע"מ (בשמה הקודם "דקלה חברה לביטוח בע"מ") ("דקלה") ונגד שלוש חברות ביטוח אחרות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות אימצו, כביכול, עמדה פרשנית לפיה לצורך הכרה במבוטח במסגרת בירור תביעת סיעוד כמי שמתקיים לגביו מצב של "אי שליטה על סוגרים", על מצב זה להיות תוצאה של מחלה או ליקוי אורולוגיים או גסטרואנטרולוגיים בלבד. זאת, כביכול, בניגוד להוראות פוליסות הביטוח. התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג, אך הם מעריכים אותו במאות מיליוני שקלים. הליך הגישור שהתנהל בין הצדדים לא צלח והדיון בתובענה שב להתנהל בבית המשפט. בחודש אפריל 2020 אישר בית המשפט המחוזי במחוז מרכז את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית נגד הראל ביטוח, נגד דקלה ונגד שתי חברות ביטוח נוספות, בעילה של הפרת חוזה הביטוח הסיעודי שהביאה לאי תשלום תגמולי ביטוח סיעודי או לתשלום תגמולי ביטוח סיעודי בחסר, עקב אי הכרה במבוטחים כזכאים לניקוד בגין הפעולה של "שליטה על הסוגרים". הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה הייצוגית הינה כל מי שהיה מבוטח בביטוח סיעודי, שנמכר על ידי אחת מהנתבעות אשר נגדן אושר ניהול התביעה כייצוגית, וסבל מאובדן יכולתו העצמאית לשלוט על פעולת המעיים או פעולת השתן, כתוצאה משילוב של פגם בשליטה בסוגריו שאינו עולה לכדי אובדן שליטה אורגני עם מצב תפקודי ירוד, ועל אף האמור לא קיבל מהנתבעות אשר נגדן אושר ניהול התביעה כייצוגית (לפי העניין) ניקוד בגין הפעולה של "שליטה על הסוגרים" במסגרת בחינת תביעתו לקבלת תגמולי ביטוח סיעודי, באופן שהביא לפגיעה בזכויותיו לתגמולי ביטוח בתקופה שבין 8 בספטמבר 2012 לבין מועד אישור ניהול התובענה כייצוגית. הצדדים מנהלים הליך גישור.

8. בחודש ספטמבר 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל פנסיה וגמל ונגד 4 חברות נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות הפרו, כביכול, את חובות הנאמנות שהן חבות כלפי העמיתים בקופות הגמל שבניהולן בכך שתיגמלו את סוכני הביטוח בעמלות בשיעור הנגזר מדמי הניהול, הנגבים על-ידיהן מן העמיתים ובכך תיגמלו את הסוכנים בסכום הגדל ככל שגדלים דמי הניהול ובטענה כי הנתבעות, עשו, כביכול, עושר ולא במשפט בכך שיצרו, כביכול, מנגנון שמטרתו להעלות את דמי הניהול לטובת הסוכנים והחברות המנהלות. התובעים מעריכים את הנזק לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג בסך של כ-300 מיליוני ש"ח לשנה מאז שנת 2008 ובסך הכל כ-2 מיליארדי ש"ח. ביום 22 בנובמבר 2022 דחה בית המשפט המחוזי בתל אביב את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ביום 19 בינואר 2023 הומצא לחברה הבת הראל פנסיה וגמל ערעור על פסק הדין, אשר הגישו המבקשים בבקשת האישור, לבית המשפט העליון.

באור 7 - התחייבויות תלויות, ערבויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

9. בחודש אוגוסט 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל פנסיה וגמל. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל פנסיה וגמל גובה, כביכול, מעמיתיה, בנוסף לדמי הניהול, תשלום בגין רכיב הוצאות ניהול השקעות (רכיב הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות), אשר גבייתו מותרת על פי דין, ללא הוראה חוזית המאפשרת לה לגבותו. בכך, מפרה הראל פנסיה וגמל, לטענת התובע, את הוראות תקנון קרן הפנסיה ואת חובות האמון והגילוי המוגברות החלות עליה, פועלת בחוסר תום לב במשא ומתן ומוסרת תיאור מטעה ללקוחותיה. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג, מסתכם, להערכת התובע, לסכום של כ-132 מיליוני ש"ח. בחודש אפריל 2017 הורה בית המשפט על העברת הדיון בבקשה לבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב. בחודש פברואר 2018 הורה בית הדין לממונה להגיש את עמדתו ביחס להליך. בחודש יוני 2018 הוגשה עמדת רשות שוק ההון התומכת בעמדת הראל פנסיה וגמל. בחודש ספטמבר 2020 הורה בית הדין על עיכוב ההליכים בהליך שבפניו עד למתן הכרעה בבקשת רשות ערעור בהליך שעניינו הוצאות ישירות בפוליסות חסכון "מגוון השקעות אישי", במסגרתו אישר בית המשפט המחוזי את ניהול התובענה כייצוגית נגד הראל ביטוח.

10. בחודש ספטמבר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח גובה, כביכול, מבעלי פוליסת החסכון "הראל מגוון השקעות אישי" תשלום בגין רכיב "הוצאות ניהול השקעות", אשר גבייתו מותרת על פי דין, ללא הסכמה חוזית בתנאי הפוליסה המתירה לה לגבותו. בכך, מפרה הראל ביטוח, לטענת התובע, את הוראות הפוליסה הפרה יסודית, מפרה את חובת הנאמנות החלה עליה ומטעה את מבוטחיה. התובע מעריך את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בכ-27.8 מיליוני ש"ח. בחודש מאי 2019 אישר בית המשפט המחוזי בתל אביב את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית בעילה של הפרת פוליסת הביטוח בשל גביה שלא כדין של הוצאות ניהול השקעות. הקבוצה שבשמה תנהל התובענה הייצוגית הינה כל בעלי פוליסת הראל מגוון השקעות אישי של הראל ביטוח בהווה ובשבע השנים שקדמו למועד הגשת הבקשה. בחודש ספטמבר 2019 הגישה הראל ביטוח לבית המשפט העליון, בקשת רשות ערעור על ההחלטה. בחודש נובמבר 2019 קבע בית המשפט העליון כי הבקשה למתן רשות ערעור מצריכה תשובה וכן הורה ליועץ המשפטי לממשלה להגיש את עמדתו בכתב בבקשה. בחודש אוגוסט 2020 הודיע היועץ המשפטי לממשלה על התייצבותו בבקשת רשות הערעור והגיש את עמדתו בבקשת רשות הערעור, לפיה יש לתת למבקשות רשות ערעור, לקבל את בקשת רשות הערעור והערעור גופו, לבטל את ההחלטה המאשרת את ניהולה של התביעה כייצוגית ולהורות על דחיית בקשת האישור. בחודש יוני 2021 הוגשה הודעה מטעם היועץ המשפטי לממשלה, במסגרתה נמסר עדכון לפיו ביום 28 ביוני 2021 פורסמה להערות הציבור טיוטת דו"ח של הוועדה המייעצת לממונה על שוק ההון בנושא בחינת ההוצאות הישירות. היועץ המשפטי לממשלה הבהיר בהודעתו כי לגישתו, נראה כי אין לדברים השלכה על ההכרעה בהליך המשפטי ואין בהם כדי לשנות מעמדתו המשפטית והוא ביקש להגיש הודעה מטעמו במסגרתה תפורט עמדתו ביחס לאמור בדו"ח. בחודש יולי 2021 נעתר בית המשפט העליון לבקשת היועץ המשפטי לממשלה כאמור. ביום 2 בינואר 2022 הגיש היועץ המשפטי לממשלה את התייחסותו להשלכות הדו"ח על ההליך המשפטי, לפיה אין באמור בדו"ח כדי להביא לשינוי בעמדתו כפי שהוגשה בהליך, לפיה דין בקשת הערעור והערעור לגופו להתקבל, ודין הבקשות לאישור ניהול התובענות כייצוגיות להידחות; אין באמור בו כדי להשפיע על ההכרעה השיפוטית בהליך; והאמור בו אינו סותר באופן כלשהו את עמדתו כפי שהוגשה בהליך והדברים האמורים בו אף מחזקים אותה בהיבטים מסוימים.

באור 7 - התחייבויות תלויות, ערבויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

11. בחודש אוקטובר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח לא גילתה, כביכול, למבוטחיה, אשר רכשו פוליסת ביטוח סיעודי בפרמיה משתנה מהי הפרמיה, שתיגבה מהם החל מגיל 65 וזאת עד לדיווח השנתי בגין שנת 2015 ועל אף, שלטענת התובעת, בגיל 65 מתייקרת הפרמיה בפוליסה זו במאות אחוזים. בכך, טוענת התובעת, הראל ביטוח מפרה חובה חקוקה, מפרה את חובת הגילוי, מפרה הסכם, פועלת בחוסר תום לב, עושה עושר ולא במשפט ופועלת ברשלנות. עוד טוענת התובעת, כי חיוב מבוטחים בתשלום פרמיות עתידיות על פי תעריפים שאינם ידועים להם הינו תנאי מקפח בחוזה אחיד. התובעת אינה מכמתת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג כנגד הראל ביטוח, אולם היא מעריכה אותו במיליוני שקלים. בחודש יולי 2017 אישר בית המשפט את בקשת התובעת לתקן את בקשת האישור כך שתתייחס גם לטענה לפיה הראל ביטוח לא הציגה, לכאורה, בפני מבוטחיה טרם מועד הצטרפותם את הפרמיה שתשולם על ידם החל מגיל 65 על אף שהיא מחויבת לעשות כן על פי חוזר הממונה. בחודש אוגוסט 2017 הוגשה בקשה מתוקנת לאישור תובענה כייצוגית. עניינה של הבקשה המתוקנת בטענה כי הראל ביטוח לא הציגה, לכאורה, למבוטחיה בפוליסת ביטוח סיעודי בפרמיה משתנה את הפרמיה שתשולם על ידם מגיל 65 ואילך טרם הצטרפותם לביטוח במסגרת טופס ההצטרפות ו/או במסמך התנאים הכלליים. בחודש מרץ 2019 הורה בית המשפט על העברת הבקשה לקבלת עמדת הממונה ביחס למחלוקת מושא בקשת האישור. בחודש נובמבר 2019 התקבלה עמדת הממונה לפיה, הוראות חוזר 2001/9 'גילוי נאות למבוטח בעת ההצטרפות לפוליסות לביטוח בריאות (להלן: "החוזר") של הרשות כמו גם הוראות הדין, מחייבות מבטח להציג למועמד לביטוח את אופן השתנות הפרמיה במעמד רכישת הביטוח, אך אין בנוסח החוזר התייחסות לשאלה איך יש למלא חובה זו טרם ההצטרפות והאם הדרך היחידה למלא אותה היא דווקא בכתב. הליך הגישור שהתנהל בין הצדדים לא צלח והדיון בתובענה שב להתנהל בבית המשפט. ביום 22 בפברואר 2023 הודיעו הצדדים לבית המשפט כי עלה בידיהם להגיע להסכמות עקרוניות.

12. בחודש אוקטובר 2016 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הנכדה קרן החסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ (להלן: "קחצ"ק"). עניינה של התובענה בטענה, כי קחצ"ק גובה, כביכול, מהעמיתים בקרן, הוצאות ניהול השקעות, אשר גביתן מותרת על פי דין, ללא הסכמה חוזית בתקנון הקרן המתירה לה לגבות. בכך, פועלת קחצ"ק, לטענת התובע, בניגוד להוראות הדין ולחובת הנאמנות המיוחדת החלה עליה. התובע מעריך את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בכ-30.1 מיליוני ש"ח. בחודש ינואר 2018 הוחלט לאחד את הדיון יחד עם בקשות נוספות לאישור תובענה ייצוגית תלויות ועומדות שעניינן הוצאות ישירות בקופות גמל וקרנות השתלמות. בחודש פברואר 2018 קבע בית הדין כי יש לקבל את עמדת הממונה ביחס להליך. בחודש מאי 2018 הוגשה לבית הדין עמדת הממונה התומכת בעמדת התובעת ולפיה גופים מוסדיים רשאים לגבות הוצאות ישירות מאת העמיתים או המבוטחים, גם אם הדבר אינו מצוין באופן מפורש בתקנון הגוף המוסדי, ובלבד שהדבר נעשה בהתאם להוראות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות), התשס"ח-2008 ("התקנות"). הממונה העיר במסגרת העמדה כי היא רלבנטית, בשנייה המחייבים, גם לחברות ביטוח המנהלות ביטוחים תלויי תשואה.

13. בחודש ינואר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח אינה מגלה (לא בעצמה ולא באמצעות סוכני הביטוח מטעמה) למבוטחיה בביטוח רכב, אשר עומדים לחצות מדרגת גיל או וותק נהיגה במהלך תקופת הביטוח, כי באפשרותם לעדכן את גיל הנהג או את וותק הנהיגה ולקבל החזר פרמיה, וכי כתוצאה מכך משלמים מבוטחיה הני"ל פרמיה ביתר נוכח העדר עדכון הפרמיה במהלך תקופת הביטוח בעקבות שינוי מדרגת הגיל או הוותק. התובעים מעריכים את הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג לכל הפחות בכ-12.25 מיליוני ש"ח. ביום 16 בפברואר 2022 ניתן פסק דין בבית המשפט המחוזי מרכז, אשר במסגרתו נדחתה תביעה ייצוגית שהוגשה נגד חברת ביטוח אחרת בעניין דומה ("התביעה המקבילה"). בחודש מרץ 2022 הורה בית המשפט המחוזי על עיכוב הליכים עד למתן הכרעה בערעור שיוגש בתביעה מקבילה.

באור 7 - התחייבויות תלויות, ערבויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

14. בחודש מרץ 2017 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד החברה הבת הראל פנסיה וגמל. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל פנסיה וגמל גבתה עד סוף שנת 2015, כביכול, מהעמיתים בקופת הגמל הראל עוצמה תעוז, הוצאות ניהול השקעות, אשר גבייתן מותרת על פי דין, ללא הסכמה חוזית בתקנון קופת הגמל, אשר התירה לה לגבות. התובעת מעריכה את הנזק שנגרם לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג בכ-127.1 מיליוני ש"ח. בחודש ינואר 2018 הוחלט לאחד את הדיון יחד עם בקשות נוספות לאישור תובענה ייצוגית תלויות ועומדות שעניינן הוצאות ישירות בקופות גמל וקרנות השתלמות. בחודש פברואר 2018 קבע בית הדין כי יש לקבל את עמדת הממונה ביחס להליך. בחודש מאי 2018 הוגשה לבית הדין עמדת הממונה התומכת בעמדת הנתבעות ולפיה גופים מוסדיים רשאים לגבות הוצאות ישירות מאת העמיתים או המבוטחים, גם אם הדבר אינו מצוין באופן מפורש בתקנון הגוף המוסדי, ובלבד שהדבר נעשה בהתאם להוראות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות), התשס"ח-2008 ("התקנות"). הממונה העיר במסגרת העמדה כי היא רלבנטית, בשינויים המחייבים, גם לחברות ביטוח המנהלות ביטוחים תלויי תשואה.

15. בחודש דצמבר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח, נגד שתי חברות ביטוח נוספות, נגד שירותי בריאות כללית ("הכללית"), ונגד מכבי שירותי בריאות ("מכבי") (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות מסרבות, כביכול, לבטח בביטוח סיעודי אנשים המצויים על הספקטרום האוטיסטי, או שקובעות תנאים בלתי סבירים לקבלתם לביטוח, מבלי שהחלטותיהן אלו נסמכות על נתונים סטטיסטיים אקטואריים או רפואיים רלבנטיים לסיכון הביטוחי ומבלי לנמק את החלטתן, כנדרש בחוק. התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג אולם הם מעריכים אותו בעשרות עד מאות מיליוני ש"ח. בחודש יוני 2019 הורה בית המשפט על העברת הבקשה לקבלת עמדת היועץ המשפטי לממשלה בשאלות העולות מבקשת האישור. בחודש ינואר 2020 הודיע היועץ המשפטי לממשלה כי עמדתו זהה לעמדה אשר הגיש בתיק מקביל ואשר תומכת בטענות הראל ביטוח. ביום 6 בפברואר 2023, דחה בית המשפט המחוזי בירושלים את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ביום 17 באפריל 2023, הומצא להראל ביטוח ערעור על פסק הדין, אשר הגישו המבקשים בבקשת האישור, לבית המשפט העליון.

16. בחודש ינואר 2018 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח ונגד חמש חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות נמנעות, כביכול, שלא כדין, מלשלם תגמולי ביטוח למבוטחים, לצדדי ג' ולמוטבים בגין רכיב המע"מ החל על עלות הנזקים במקרים בהם הנזקים לא תוקנו בפועל. התובעת מעריכה את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג נגד הראל ביטוח בסך של כ-19 מיליוני ש"ח בגין כל שנה והתקופה בגינה היא מבקשת לתבוע הינה מיום 4 ביוני 2001 ולחילופין החל מ-7 שנים לפני מועד הגשת התביעה הקודמת ו/או 7 שנים לפני מועד הגשתה של בקשה זו. התובענה והבקשה לאישור הינן באותה עילה בגינה הוגשה תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית קודמות כנגד הנתבעות, אשר ביום 3 בינואר 2018 נדחה על ידי בית המשפט העליון ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד מיום 20 בפברואר 2017, במסגרתו נמחקה הבקשה. ביום 4 בינואר 2022 דחה בית המשפט המחוזי מרכז לוד את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ביום 11 באפריל 2022 הגישה המבקשת ערעור לבית המשפט העליון על החלטת בית המשפט המחוזי.

17. בחודש אפריל 2018 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח משלמת, כביכול, למבוטחים בפוליסות ניתוחים שאינן מקנות פיצוי בשיעור מחצית מההוצאות הנחסכות במקרה שהניתוח מבוצע במימון קופת חולים, אך ניתנה להם על-ידיה התחייבות לתשלום פיצוי כאמור, סכומים הנמוכים בפועל ממחצית ההוצאות שנחסכו לה עקב כך ובכך היא מפרה, כביכול, את התחייבותה כלפיהם. התובעת מעריכה את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג ב-7 מיליוני ש"ח. הצדדים מנהלים הליך גישור. ביום 16 בינואר 2023 הגישו הצדדים לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד בקשה לאישור הסכם פשרה במסגרתו הוסכם, כי חברי הקבוצה, כהגדרתם בהסכם הפשרה, יזכו להשלמה של הפיצוי ששולם להם בהתאם לעלות רכיביו של כל ניתוח.

18. בחודש יוני 2018 הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח ונגד חברת ביטוח נוספת (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות מסרבות להכיר בניתוח שקיים צורך רפואי לבצעו, כמקרה ביטוח על פי תנאי פוליסות ביטוח הבריאות שלהן, בטענה שמדובר בניתוח מניעתי. התובעת אינה מעריכה את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג. בחודש ספטמבר 2020 הורה בית המשפט על קבלת עמדת הממונה בסוגיות העולות מבקשת האישור. בחודש פברואר 2021 התקבלה עמדת הממונה, לפיה בהתאם לפרשנות הראויה והמתבקשת של הגדרת המונח "ניתוח" על פי חוזר ביטוח 2004/20 שעניינו הגדרות של פרוצדורות רפואיות בביטוח בריאות (להלן: "חוזר הניתוחים"), אשר יצא תחת ידו של המפקח על הביטוח, פוליסת ביטוח בריאות פרטית מקנה למבוטח רשת הגנה מפני המחלות הכלולות בפוליסה, הכוללת גם כיסוי ניתוחים אשר ימנעו התפתחותן או התפרצותן של אותן מחלות. בחודש ינואר 2022 אישר בית המשפט המחוזי בירושלים את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית. הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה הייצוגית הינה כל אדם שהתקשר בחוזה ביטוח בריאות עם הנתבעות, הכולל כיסוי ביטוחי לניתוחים, ותביעתו לביצוע ניתוח נדחתה מן הטעם שמדובר בניתוח "מניעתי" שלא מכוסה בפוליסה (גם אם הטעם הוצג באופן אחר במכתב הדחייה). ביום 24 במאי 2022 הגישה החברה הבת הראל ביטוח לבית המשפט העליון, בקשת רשות ערעור על ההחלטה.

באור 7 - התחייבויות תלויות, ערבויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

19. בחודש דצמבר 2018 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח, נגד שתי חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "חברות הביטוח הנתבעות") ונגד ארבעה בנקים (להלן ביחד: "הבנקים הנתבעים"). עניינה של התובענה בטענה, כי חברות הביטוח הנתבעות מפיקות, כביכול, לבעלי מבנים, המשועבדים לצורך הבטחת משכנתא, פוליסות ביטוח מבנה, למרות שבעת הפקתן של הפוליסות, כבר קיימת, בין אם אצל אותה חברת ביטוח ובין אם אצל חברת ביטוח אחרת, פוליסה המבטחת את אותו המבנה ביחס לאותה תקופה. זאת, כביכול, תוך הפרה של הוראות דין מפורשות ותוך הטעייתם של מבוטחים. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנתען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג, בסך נומינלי כולל של 280 מיליוני ש"ח. ביום 30 באפריל 2023, הגישו הצדדים לבית המשפט המחוזי בתל אביב בקשה לאישור הסכם פשרה במסגרתו הוסכם, בין היתר, כי ככל שיימצאו מבוטחים אשר ביטוחו נכס בביטוח מבנה ביותר מאשר פוליסה אחת באותה התקופה, תזכה הראל ביטוח בפרמיה הזולה מבין השתיים, ששולמה בתקופה זו.
20. בחודש פברואר 2019 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח דרשה ממבוטחים בפוליסת ביטוח קבוצתית לעובדי חברת חשמל, אשר קיבלו תגמולי ביטוח שלא נוכו מהם מסים במקור, להשיב לה את סכומי הכסף ששולמו על ידיה בגין תשלומי מס אלו. התובע אינו מכמת את הנזק הכולל הנתען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג אך הוא מעריך כי הוא עולה על סך של 3 מיליוני ש"ח. בחודש יולי 2020 הגישה הראל ביטוח לבית המשפט בקשה לסילוק על הסף של הבקשה לאישור התביעה כתובענה ייצוגית. בחודש ספטמבר 2020 נעתר בית המשפט לבקשת הראל ביטוח לסלק על הסף את הבקשה לאישור התביעה כתובענה ייצוגית והורה על מחיקת בקשת האישור על הסף. ביום 8 בנובמבר 2020 הומצא להראל ביטוח ערעור על פסק הדין, אשר הגיש התובע לבית המשפט העליון. לאחר דיון שהתקיים בפניו בחודש פברואר 2022, הורה בית המשפט העליון ליועץ המשפטי לממשלה להגיש את עמדתו בסוגיה עקרונית העולה מהערעור. ביום 18 בספטמבר 2022 הגישה היועצת המשפטית לממשלה את עמדתה לפיה אין מקום לאישור ניהול הגנה ייצוגית בדרך של חקיקה שיפוטית, אלא רק בדרך של חקיקה ראשית, יחד עם זאת, במקרים מתאימים ניתן לנהל תובענה ייצוגית לסעד הצהרתי. ביום 30 בינואר 2023 קיבל בית המשפט העליון את הערעור, והחזיר את הדיון לבית המשפט המחוזי מרכז, על מנת שידון בבקשה לאישור תובענה כייצוגית מבראשית.
21. בחודש יוני 2019 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח גובה, כביכול, ממבוטחים בפוליסות ביטוחי חיים המשלבות רכיב ביטוח למקרה מוות ורכיב של חסכון (להלן: "ביטוחי מנהלים") תשלום בגין רכיב "הוצאות ניהול השקעות", אשר גבייתו מותרת על פי דין, ללא הסכמה חוזית בתנאי הפוליסה המתירה לה לגבותו. התובע מעריך את הנזק הכולל הנתען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בכ-365.3 מיליוני ש"ח.
22. בחודש יוני 2019 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח ונגד שלוש חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות נמנעות, כביכול, מלשלם ריבית בגין תגמולי ביטוח למבוטחייהן, החל מתום 30 יום ממועד מסירת התביעה. תובענה ובקשה זו עוסקות באותה עילה בה עוסקת תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית קודמת (להלן: "התביעה הראשונה") אשר אושרה לניהול כתביעה ייצוגית באופן חלקי ביום 30 באוגוסט 2015 (להלן: "החלטת האישור") על ידי בית המשפט המחוזי בתל-אביב ואשר מתבררת כעת לגופה (ראו סעיף (א)(3) לעיל), אך הן מתייחסות לתקופה שונה מזו שלגביה אושרה התביעה הראשונה והיא הוגשה לטענת המבקשים למען הזהירות ובמקביל לבקשתם להרחיב את הקבוצה המיוצגת במסגרת התביעה הראשונה גם לתקופה שממתן החלטת האישור ועד מועד מתן פסק דין. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנתען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג כנגד הראל ביטוח בסכום של כ-90 מיליוני ש"ח, וכנגד כלל הנתבעות בסכום של כ-264.4 מיליוני ש"ח. בחודש יולי 2020 הורה בית המשפט המחוזי בתל אביב על עיכוב הליכים עד למתן פסק דין בתביעה הראשונה.
23. בחודש יולי 2019 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל פנסיה וגמל. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל פנסיה וגמל גובה, כביכול, מעמיתים בקרן ההשתלמות "הראל השתלמות" תשלום בגין רכיב "הוצאות ניהול השקעות", אשר גבייתו מותרת על פי דין, ללא עיגון הסכמי בתקנון קרן ההשתלמות. התובע מעריך את הנזק הכולל הנתען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בכ-56.8 מיליוני ש"ח.

באור 7 - התחייבויות תלויות, ערבויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

24. בחודש דצמבר 2019 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח שעניינה בטענה, כי הראל ביטוח גילתה, כביכול, למבוטחיה אשר רכשו פוליסת ביטוח חיים בפרמיה משתנה מסוג "מגן 1" ו/או פוליסת אובדן כושר עבודה מסוג "הראל לעתיד", במעמד רכישת הביטוח, את הפרמיה אותה ישלמו רק עבור שנים ספורות ולא עבור כל תקופת הביטוח. התובע אינו מכמת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג אולם הוא מעריך אותו במאות מיליוני שקלים. בחודש אוקטובר 2020 הודיעו הצדדים לבית המשפט על הסכמתם לפנות להליך גישור. הליך הגישור שהתנהל בין הצדדים לא צלח והדיון בתובענה שב להתנהל בבית המשפט. בחודש ספטמבר 2021 העביר בית המשפט את הבקשה לקבלת עמדת הממונה ביחס למחלוקות נשוא הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. בחודש אפריל 2022 הוגשה עמדת הממונה הקובעת כי על חברות הביטוח מוטלת חובת גילוי של המידע בדבר הפרמיות שישלם המבוטח לאורך כל תקופת הביטוח. הצדדים חידשו את הליך הגישור. בחודש אוקטובר 2022 הגישו הצדדים לבית המשפט בקשה לאישור הסכם פשרה במסגרתו הוסכם, בין היתר, כי הראל ביטוח תשלם לחברי הקבוצה סכום פיצוי חד פעמי, על פי המנגנון הקבוע בהסכם הפשרה.
25. בחודש ינואר 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בבאר שבע תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח ונגד קרנות השוטרים בישראל בע"מ. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח לא המציאה, כביכול, למבוטחיה בפוליסת ביטוח חיים קבוצתי את פוליסות הביטוח וכי לא גילתה להם, כביכול, אודות שינויים שבוצעו בפוליסה אגב חידושה. התובעים לא מכמתים את הנזק הממוני הנטען לכלל חברי הקבוצות אותן הם מבקשים לייצג אולם מעריכים את הנזק הלא ממוני הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצות בכ-400 מיליוני ש"ח. בחודש דצמבר 2020 נמחקה על הסף בקשת האישור בהתייחס לקרנות השוטרים והתובענה והבקשה מתנהלות כעת כנגד הראל ביטוח בלבד. בחודש ספטמבר 2021 העביר בית המשפט את הבקשה לקבלת עמדת הממונה בשאלות העולות מבקשת האישור. בחודש ינואר 2022 הוגשה עמדת הממונה התומכת בעמדת הנתבעות לפיה ככל שקרנות השוטרים העבירו את הפוליסות ואת דף פרטי הביטוח, באמצעות דואר אלקטרוני ודואר רגיל, בהתאם לבחירת המבוטח וכפי שעולה מכתבי הטענות, הרי שקרנות השוטרים והראל ביטוח עמדו למעשה בדרישות הרשות בעניין אופן יידוע המבוטחים לגבי כניסתה לתוקף של פוליסת ביטוח חדשה. ביום 30 במאי 2022 דחה בית המשפט המחוזי בבאר שבע את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ביום 28 ביולי 2022 הומצא להראל ביטוח ערעור על פסק הדין, אשר הגישו המבקשים בבקשת האישור לבית המשפט העליון.
26. בחודש ינואר 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח ונגד שתי חברות ביטוח נוספות וחברת שרותי דרך (להלן ביחד: "הנתבעות") בטענה, כי הנתבעות מספקות, כביכול, ללקוחותיהן שמשות חלופיות שאינן מקוריות ואינן נושאות תו תקן, וזאת, כביכול, בניגוד להתחייבויותיהן כלפי לקוחותיהן בהסכמים עימם. התובעים לא מכמתים את הנזק הכולל הנתבע עבור כלל חברי הקבוצות אותן הם מבקשים לייצג, אך הם מעריכים כי הוא עולה במידה ניכרת על סך של 2.5 מיליוני ש"ח.
27. בחודש אפריל 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בחיפה תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח ונגד אחת עשרה חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות אינן משיבות למבוטחיהן בביטוחי רכב חובה, מקיף וצד ג' דמי ביטוח, אשר שולמו על ידיהם, לכאורה, ביתר, נוכח הפחתה מהותית, נטענת, ברמת הסיכון אליו חשופות הנתבעות החל מחודש מרץ 2020, לאור צמצום פעילות המשק עקב התפרצות וירוס הקורונה והפחתת היקף הנסועה בעקבותיו. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג כנגד הראל ביטוח בסכום של כ-130 מיליוני ש"ח, וכנגד כלל הנתבעות בסכום של כ-1.2 מיליארדי ש"ח. בחודש יוני 2020 הורה בית המשפט על העברת הדיון בבקשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב. בחודש אוקטובר 2021 הורה בית המשפט המחוזי בתל אביב על עיכוב ההליכים בהליך שבפניו, וזאת עד לאחר שפסק הדין בהליך שעניינו השבת דמי ביטוח למבוטחים בפוליסות ביטוח בתי עסק, ביטוח אחריות מעבידים וביטוח צד ג' בשל הפחתה נטענת ברמת הסיכון אליה חשופות הנתבעות עקב התפרצות וירוס הקורונה וההגבלות על פעילות המשק, במסגרתו דחה בית המשפט המחוזי בחיפה את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית נגד הראל ביטוח וחברות ביטוח נוספות, יהפוך לחלוט או ככל שיוגש ערעור על פסק הדין לבית המשפט העליון - עד למתן פסק דין בערעור. בחודש דצמבר 2021 הורה בית המשפט המחוזי על הסרת עיכוב ההליך, בעקבות הפיכת פסק הדין בהליך הנוסף לחלוט.

באור 7 - התחייבויות תלויות, ערבויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

28. בחודש אפריל 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח, נגד שש חברות ביטוח נוספות ונגד התאגיד המנהל של המאגר לביטוח רכב חובה ("הפולי") (להלן ביחד: "הנתבעים"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעים אינם משיבים למבוטחיהם בביטוחי רכב חובה, מקיף וצד ג' דמי ביטוח, אשר שולמו על ידיהם, לכאורה, ביתר, נוכח הפחתה קיצונית, נטענת, ברמת הסיכון אליה חשופים הנתבעים לאור ירידה דרמטית, לכאורה, במספר התביעות המוגשות לנתבעים בשל צמצום פעילות המשק עקב התפרצות וירוס הקורונה והפחתה נטענת של היקף התנועה בכבישים ושיעור תאונות הדרכים בישראל בעקבותיו. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנתען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג נגד הראל ביטוח בסכום של כ-110 מיליוני ש"ח, ונגד כלל הנתבעים בסכום של כ-720 מיליוני ש"ח. בחודש יוני 2020 הורה בית המשפט על העברת הדיון בבקשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב. בחודש אוקטובר 2021 הורה בית המשפט המחוזי בתל אביב על עיכוב ההליכים בהליך שבפניו, וזאת עד לאחר שפסק הדין בהליך שעניינו השבת דמי ביטוח למבוטחים בפוליסות ביטוח בתי עסק, ביטוח אחריות מעבידים וביטוח צד ג' בשל הפחתה נטענת ברמת הסיכון אליה חשופות הנתבעות עקב התפרצות וירוס הקורונה וההגבלות על פעילות המשק, במסגרתו דחה בית המשפט המחוזי בחיפה את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית נגד הראל ביטוח וחברות ביטוח נוספות, יהפוך לחלוט או ככל שיוגש ערעור על פסק הדין לבית המשפט העליון - עד למתן פסק דין בערעור. בחודש דצמבר 2021 הורה בית המשפט המחוזי על הסרת עיכוב ההליך, בעקבות הפיכת פסק הדין בהליך הנוסף לחלוט.

29. בחודש מאי 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל פנסיה וגמל ונגד שלוש עשרה חברות מנהלות נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות מסווגות, לכאורה, חלק מההפרשות עבור לקוחותיהן לקרנות ההשתלמות שהן מנהלות, כהפרשות חייבות במס, על אף שהן אינן כאלה. התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנתען ביחס לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג אך הם מעריכים אותו, על הצד הנמוך, בסך של מאות מיליוני שקלים. בחודש אפריל 2021 הוגשה בקשה למתן רשות להגשת הודעה לצד שלישי כנגד רשות המסים. בחודש אוגוסט 2021 השיבה רשות המסים לבקשה ובין היתר טענה כי לעמדתה, בקשת האישור צריכה היתה להיות מוגשת בהליך מתאים נגד רשות המסים ולא נגד הנתבעות וכי אין מקום לאישור הבקשה באופן בו הוגשה. כמו כן, ביקשה מבית המשפט להורות על צירופה של רשות המסים כמשיבה להליך ולהורות לה להגיש עמדתה לטענות המפורטות בבקשת האישור. בחודש פברואר 2022 הורה בית המשפט על צירופה של רשות המסים כמשיבה בהליך. בחודש אוגוסט 2022 הוגשה תשובתה של רשות המסים, ובין היתר טענה כי ההליך אינו מתאים לבירור כהליך ייצוגי וכי המשיבות פועלות בהקשרים אלו כ "צינור" להעברת כספים. הרשות דוחה את עמדת המבקשים לפיה החישוב צריך שיהיה שנתי, מבהירה כי החישוב על פי דין צריך שיהיה חודשי, ומסבירה כי בחוזרה לאורך השנים היא התירה ביצוע חישוב חודשי מצטבר. בחודש פברואר 2023 הודיעו הצדדים לבית המשפט על הסכמתם לפנות להליך גישור.

30. בחודש יוני 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברות הבנות הראל ביטוח והראל פנסיה וגמל (להלן ביחד "הנתבעות"), שעניינה בטענה, כי במסגרת הסכמי הלוואה של הנתבעות עם לקוחותיהן, בהלוואות הצמודות למדד המחירים לצרכן (להלן: "המדד"), נקבע, על פי הנתען, כי במקרה של ירידה במדד, תשלומי הקרן והריבית לא יירדו מערכם הנקוב בלוח הסילוקין של הלוואה. זאת, כביכול, בניגוד לדיון ותוך שהדבר מהווה, לטענת התובע, תנאי מקפח בחוזה אחיד. התובע אינו מכמת את הנזק הכולל הנתען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג אך הוא מעריך כי הוא עולה על סך של 3 מיליוני ש"ח. הליך הגישור שהתנהל בין הצדדים לא צלח. בחודש אוקטובר 2022 הורה בית המשפט לממונה לתת עמדתו ביחס לסוגיות שבמחלוקת. ביום 13 במרץ 2023 הוגשה עמדת הממונה לפיה ככל וייקבע כי מנגנון ההצמדה לא עמד בהוראות הדיון, ותידרש השבה של הכספים שנגבו ביתר, יכול שכספים אלה יושבו מכספי קופת הגמל או מכספי המבוטחים. בהתאם להחלטת בית המשפט, ביום 23 באפריל 2023, הועבר הדיון בתובענה לבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב.

31. בחודש יולי 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח ונגד ארבע חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"), שעניינה בטענה, כי הנתבעות אינן מפחיתות, לכאורה, את פרמיות הביטוח למבוטחים שנקבעו להם החרגות בגין מצב רפואי קיים, על אף שההחרגות מפחיתות, על פי הנתען, את הסיכון הביטוחי ביחס לסיכון בפוליסות ביטוח של מבוטחים שלא נקבעו להם החרגות דומות. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנתען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג נגד הראל ביטוח בסכום של כ-760 מיליוני ש"ח, ונגד כלל הנתבעות בסכום כולל של 1.9 מיליארדי ש"ח.

32. בחודש אוגוסט 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח מתנה, כביכול, בירור תביעות בגין נכות במסגרת פוליסת ביטוח תאונות אישיות בהגשת חוות דעת רפואית מטעם המבוטחים וכי היא מסרבת להשיב למבוטחים את עלות חוות הדעת, וזאת, כביכול, בניגוד להוראות הפוליסה וכן בטענה, כי הראל ביטוח בוחנת, כביכול, כל אחד מרכיבי התביעה בנפרד, בניגוד להוראות הדיון. התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנתען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג אך הם מעריכים כי הוא עולה על סך של 3 מיליוני ש"ח. הצדדים מנהלים הליך גישור.

באור 7 - התחייבויות תלויות, ערבויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

33. בחודש ספטמבר 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח אינה מגלה, כביכול, למבוטחיה בביטוח נסיעות לחו"ל, כי המגבלה, במסגרת ביטוח הכבודה, ביחס לסכום הפיצוי המקסימלי בגין אובדן או גניבה של פריט, חלה גם ביחס לאובדן או גניבה של דבר ערך. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג בסכום כולל של כ-447 מיליוני ש"ח. בחודש דצמבר 2021 העביר בית המשפט את הבקשה לקבלת עמדת הממונה ביחס למחלוקת נשוא הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. בחודש מרץ 2022 הוגשה עמדת הממונה לפיה פרשנות הראל אינה עולה בקנה אחד עם נוסחה הפשוט של הפוליסה.

34. בחודש דצמבר 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב יפו תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל פנסיה וגמל. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל פנסיה וגמל אינה מקיימת, כביכול, את הוראות הדין לעניין איתור עמיתים שהקשר עמם נותק ולעניין איתור ויידוע מוטבים ויורשים של עמיתים אשר הלכו לעולמם. עוד נטען, כי הראל פנסיה וגמל גבתה, כביכול, דמי ניהול ביתר באופן המנוגד להוראות הדין. התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג אולם הם מעריכים אותה בעשרות ואף מאות מיליוני שקלים. ביום 4 בספטמבר 2022 אישר בית המשפט המחוזי בתל אביב באופן חלקי את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית. הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה הייצוגית הינה כל המוטבים ו/או היורשים על פי דין של עמיתים שנפטרו, וכן כלל העמיתים שהקשר עמם נותק ואשר הראל פנסיה וגמל גבתה מחשבונותיהם דמי ניהול בשיעור העולה על השיעור המותר בדין וזאת, החל משנת 2006 ועד למועד הגשת בקשת האישור. הצדדים מנהלים הליך גישור.

35. בחודש מרץ 2021 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח דוחה, כביכול, שלא כדין, תביעות של מבוטחים בפוליסות ביטוח תאונות אישיות לתשלום פיצוי בגין ימי אשפוז במרכז רפואי שאינו בית חולים כללי, בטענה ש"בית חולים" על פי הגדרתו בפוליסה הינו בית חולים כללי בלבד, וכי הפוליסה נוסחה, כביכול, באופן מטעה ובניגוד לדין, תוך הפרת חוזר המפקח על הביטוח 2001/9 שעניינו "גילוי נאות למבוטח בעת הצטרפות לפוליסה לביטוח בריאות". התובע אינו מכמת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג אך הוא מעריך כי הוא עולה על סך של 2.5 מיליוני ש"ח. בחודש מרץ 2023 הודיעו הצדדים לבית המשפט על הסכמתם לפנות להליך גישור.

36. בחודש מרץ 2021 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח דוחה, כביכול, שלא כדין, תביעות לקבלת תגמולי ביטוח בגין כיסוי אביזר רפואי, של מבוטחים בפוליסת ביטוח בריאות קבוצתי לחברי הסתדרות המורים, בטענה למיצוי תקרת הכיסוי בפוליסה וזאת, כביכול, על פי סעיף בפוליסה, אשר, לטענת התובעת, לא היה קיים בפוליסה המקורית והוחל, על פי הנטען, באופן רטרואקטיבי. התובעת אינה מכמתת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג אך היא מעריכה כי הוא עולה על סך של 2.5 מיליוני ש"ח. ביום 3 בינואר 2023 הגישו הצדדים לבית המשפט המחוזי בתל אביב בקשה לאישור הסכם פשרה במסגרתו הוסכם, בין היתר, כי ישולמו לחברי הקבוצה, כהגדרתה בהסכם הפשרה, תגמולי ביטוח נוספים בגין רכישת אביזר רפואי, לולא הוחלה תקרת הביטוח.

37. בחודש מרץ 2021 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח ונגד שתי חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות דוחות, על פי הנטען, תביעות של מבוטחים בביטוח בריאות, הכולל כיסוי לתרופות שאינן כלולות בסל הבריאות, בגין עלויות קנאביס רפואי, על אף שעל פי הנטען, קנאביס רפואי עונה, לכאורה, להגדרת "תרופה" בפוליסות הביטוח. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג נגד כלל הנתבעות בסכום כולל של כ-79 מיליוני ש"ח. הצדדים מנהלים הליך גישור.

38. בחודש אפריל 2021 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד 14 גופים פיננסיים שונים - תאגידים בנקאיים, חברות ביטוח, בתי השקעה, חברות אשראי וחברות כרטיסי אשראי (להלן ביחד: הנתבעים). עניינה של התובענה בטענה, כי מידע אישי של לקוחות הנתבעים, העושים שימוש בשירותים הדיגיטליים באתרי האינטרנט וביישומונים שמפעילים הנתבעים, מועבר, לכאורה, לצדדים שלישיים, ובפרט לחברת גוגל ולשירות הפרסומות שלה, ללא הסכמה מפורשת של הלקוחות. התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג אולם הם מעריכים אותו במיליוני שקלים. הצדדים מנהלים הליך גישור.

באור 7 - התחייבויות תלויות, ערבויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

39. בחודש אפריל 2021 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח שיווקה, כביכול, פוליסות ביטוח תאונות אישיות באופן פסול ומטעה ובניגוד להוראות חוזרי הממונה על שוק ההון המסדירים את הליך צירוף המבוטחים לביטוח. התובעת אינה מכמתת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג אולם היא מעריכה אותו במיליוני שקלים.
40. בחודש יולי 2021 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח ונגד שש חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי בעת חישוב הגמלא החודשית המשולמת למבוטחים בפוליסות ביטוח חיים "משתתפות ברווחי תיק השקעות", מנכות הנתבעות, כביכול, מהתשואה החודשית הנצברת למבוטחים, ריבית, ללא עיגון מתאים, כביכול, בתנאי הפוליסה ומבלי ששיעורה מצויין בהם. התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג אך הם מעריכים כי הוא עולה על סך של 2.5 מיליוני ש"ח.
41. בחודש ספטמבר 2021 הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברות הבנות, הראל פנסייה וגמל והראל ביטוח (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות משגרות, כביכול, הודעות פרסומת במסרונים ובדואר אלקטרוני וזאת, לכאורה, מבלי לקבל את הסכמת הנמענים לקבלת דבר פרסומת, מבלי לציין שמדובר בפרסומת, מבלי לכלול הודעה לעניין הזכות לסרב לקבלת פרסומת וללא מתן אפשרות לסרב בפועל. זאת, בניגוד, כביכול, להוראות חוק התקשורת (בזק ושידורים), התשמ"ב - 1982. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג בסך של כ-10 מיליוני ש"ח. בחודש אוגוסט 2022 הודיעו הצדדים לבית המשפט על הסכמתם לפנות להליך גישור.
42. בחודש אוקטובר 2021 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז בלוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח ונגד חברת ביטוח נוספת (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות דוחות, לכאורה, שלא כדין, תביעות ביטוח של ילדים עם צרכים מיוחדים, במסגרת פוליסת ביטוח סיעודי, על אף שהם עונים, לטענת התובעים, על הגדרת "תשושי נפש" על פי הפוליסה, וזאת מבלי לבצע בדיקה האם מצבם תואם להגדרה זו. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג נגד שתי הנתבעות ביחד בסך כולל של כ-2.97 מיליארדי ש"ח.
43. בחודש אוקטובר 2021 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, בין היתר, כי הראל ביטוח אינה משלמת, כביכול, למבוטחים בפוליסות ביטוח חיים משתתפות ברווחים, אשר במסגרתן תגמולי הביטוח משולמים על יסוד נוסחת Rm, את מלוא התשלומים בגין רווחי השקעות בהתאם להוראות הפוליסה וכי אינה מחשבת, כביכול, את שיעורי התשואה בהתאם להוראות הפוליסה. תובענה זו עוסקת בעילות המקבילות בחלקן לעילות בהן עוסקת תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית קודמת - עניין בן עזרא ("התביעה הראשונה"), אשר אושרה לניהול כתביעה ייצוגית באופן חלקי ביום 27 במרץ 2019 על ידי בית המשפט המחוזי בתל-אביב ("החלטת האישור"), ואשר תחולתה צומצמה על-ידי בית המשפט העליון למספר פוליסות ספציפיות בלבד (ראו סעיף (א) (4) לעיל). לפיכך, הוגשה תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית זו בהתייחס ליתר הפוליסות, אשר אינן כלולות עוד בתביעה הראשונה. התובע מעריך את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בסכום של כ-1.4 מיליארדי ש"ח.
44. בחודש נובמבר 2021 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח מסרבת, כביכול, ליתן למבוטחי הפוליסת ביטוח רפואי קבוצתי כיסוי ביטוחי בגין אובדן כושר עבודה חלקי וזאת, כביכול, בניגוד להוראות הפוליסה. התובעת אינה מעריכה את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג.
45. בחודש דצמבר 2021 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז בלוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח מעלה, כביכול, את דמי הביטוח הנגבים ממבוטחי הפוליסות ביטוח מבנה דירה, בעת חידושה, מבלי לקבל את הסכמתם המפורשת מראש להעלאתם. התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג אך הם מעריכים כי הוא עולה על סך של 2.5 מיליוני ש"ח. הצדדים ניהלו הליך גישור שלא צלח והדין בתובענה שב להתנהל בבית המשפט.

באור 7 - התחייבויות תלויות, ערבויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

46. בחודש דצמבר 2021 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בחיפה תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח גובה, כביכול, ממבוטחיה בפוליסות ביטוח חיים, בעת ניווד או משיכה של כספי החיסכון, סכומים בגין "קנס משיכה", וזאת, לכאורה, בניגוד להוראות הדין והפוליסה ומבלי שהתריעה על כך טרם ניווד הכספים. התובע מעריך את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בסכום של כ-3.55 מיליוני ש"ח.
47. בחודש מרץ 2022 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח גבתה וגובה כביכול מהמבוטחים, שלא כדין, פרמיה עבור כיסוי ביטוחי בגין ניתוח מניעתי. התובע לא מכמת את הנזק הכולל הנתבע עבור כלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג, אך הוא מעריך כי הוא עולה במידה ניכרת על סך של 2.5 מיליוני ש"ח.
48. בחודש אפריל 2022 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח מפרה את חובתה לשלם הפרשי הצמדה כדין בגין תגמולי ביטוח המשולמים בענפי הביטוח הכללי, ביחס לתקופה שבין מועד קרות מקרה הביטוח לבין מועד תשלום תגמולי הביטוח. התובע לא מכמת את הנזק הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. ביום 12 בינואר 2023 התקיים דיון במסגרתו הצדדים הודיעו לבית המשפט כי החליטו לפנות להליך גישור.
49. בחודש אוגוסט 2022 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי אתר האינטרנט של החברה אינו נגיש עבור אנשים עם מוגבלות, בניגוד להוראות הדין. התובע לא מכמת את הנזק הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג.
50. בחודש אוגוסט 2022 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענות, כי הראל ביטוח מטעה, כביכול, את מבוטחיה בכך שהיא מציגה בצורה מוטעית כי מבצע שהיא עורכת הינו מבצע שתוקפו לזמן קצר בלבד, וכן, כביכול, משווקת מבצע שאינו מעניק את המוצג בפרסום. התובע מעריך את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בסכום של כ-2.660 מיליוני ש"ח. הצדדים מנהלים מגעים לפשרה.
51. בחודש אוגוסט 2022 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח שומרת ושולחת, לכאורה, מידע אישי של לקוחותיה, בניגוד להוראות הדין ותוך פגיעה בפרטיותם. סכום התובענה מוערך במעל ל-500 מיליוני ש"ח (אומדן בלבד עד שיתקבלו נתונים נוספים).
52. בחודש ספטמבר 2022 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח ונגד ארבע חברות ביטוח נוספות. עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות משפות רק מבוטחות נשים בגין הוצאות על בדיקות לעובר ולתינוק, ובכך מפלות, לכאורה, גברים המבוטחים בפוליסת הבריאות שלהן. התובע אינו מעריך את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג אולם הוא מעריך אותו בסכום של למעלה מ-2.5 מיליוני ש"ח.
53. בחודש ספטמבר 2022 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח אינה משלמת, כביכול, למבוטחי פוליסת בריאות מסוג "פרפרד בונוס" (להלן: "הפוליסה") את מלוא דמי הביטוח המצטברים, בניגוד להוראות הפוליסה, וכי הראל ביטוח גובה, כביכול, דמי ביטוח ביתר ממבוטחי פוליסה זו. התובע אינו מעריך את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג.

תובענות שהוגשו בתקופת הדוח

54. בחודש פברואר 2023 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח אינה משלמת, כביכול, למבוטחיה בביטוח רכב ולצדדים שלישיים, את מלוא שכר טרחת השמאי, אשר ערך שומת נזק לרכב, בניגוד להוראות הפוליסה והדין. התובע אינו מכמת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג.
55. בחודש מרץ 2023 הוגשה לבית המשפט המחוזי בחיפה תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות גבו ממבוטחיהן בביטוחי אובדן כושר עבודה דמי ביטוח חודשיים עבור מספר החודשים האחרונים החופפים את משך תקופת ההמתנה האחרונה האפשרית המוגדרת בכל חוזה ביטוח לאובדן כושר עבודה, תקופה בה, על פי חוזה הביטוח, על הנתבעות לא חלה כל חבות לשלם תגמול ביטוח כלשהו. התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג, אך העריכו כי סכומי התביעות עומדים על מעל 2.5 מיליוני ש"ח כנגד כל אחת מהנתבעות.
56. בחודש מאי 2023 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח שיווקה, כביכול, פוליסת ביטוח בריאות בה נקבע כי ילד רביעי ואילך יקבל כיסוי ביטוחי חנים ועל אף זאת, חייבה כביכול בתשלום עבור פוליסת ביטוח בריאות לילד רביעי ואילך שנולד לאחר שנת 2016. התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג, אך הם מעריכים כי הוא עולה על סך של מעל 2.5 מיליוני ש"ח.

באור 7 - התחייבויות תלויות, ערבויות והתקשרויות (המשך)

ב. התחייבויות תלויות – שירביט

להלן פרטים על החשיפה בגין תובענות ייצוגיות ובקשות להכרה בתובענות כייצוגיות שהוגשו כנגד שירביט חברה לביטוח בע"מ (להלן: "שירביט") אשר פעילותה הביטוחית נרכשה על ידי הראל ביטוח ביום 1 בדצמבר 2021.

1. בחודש ספטמבר 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד שירביט ונגד חברת ביטוח נוספת. עניינה של התובענה בטענה כי שירביט נמנעת, כביכול, מלשלם תגמולי ביטוח למבוטחיה, בצירוף הפרשי הצמדה וריבית, בגין התקופה שממועד קרות מקרה הביטוח ועד למועד תשלום תגמולי הביטוח, ולחילופין, בגין התקופה שהחל מחלוף 30 יום ממועד תביעת הביטוח ועד למועד תשלום תגמולי הביטוח בפועל. הנזק הנטען הכולל לחברי הקבוצה כנגד שירביט הינו כ-10 מיליוני ש"ח. ביום 26 במאי 2021 קיבל בית המשפט המחוזי בתל-אביב את בקשת האישור. הגדרת הקבוצה על פי פסק הדין הינה כל זכאי (מבוטח, מוטב או צד שלישי) אשר במהלך התקופה שתחילתה שלוש שנים קודם להגשת התובענה וסיומה ביום אישורה של התובענה כייצוגית, קיבל משירביט, שלא על פי פסק דין שנ ניתן בעניינו, תגמולי ביטוח מבלי שצורפה להם ריבית כדין. בחודש ספטמבר 2021 הגישה שירביט, יחד עם חברות ביטוח נוספות שנתבעו במספר בקשות לאישור בטענה זהה ("הנתבעות"), בקשה לעיכוב ההליכים בתובענה, עד להכרעה בערעור שהוגש לבית המשפט העליון במסגרת תובענה ייצוגית אחרת שאושרה בעניין זהה נגד חברות ביטוח אחרות, בהן הראל ביטוח (ראו סעיף (א)(3) לעיל). בחודש אוקטובר 2021 דחה בית המשפט את הבקשה לעיכוב ההליכים. בחודש ינואר 2022 הגישו הנתבעות בקשה נוספת לעיכוב ההליכים. בחודש מרץ 2022 הורה בית המשפט המחוזי על עיכוב ההליכים עד למתן הכרעה בערעור שהוגש לבית המשפט העליון בתביעה מקבילה והורה על ניהול משותף של התובענה לאחר ההכרעה בערעור. בחודש נובמבר 2022 דחה בית המשפט העליון את הערעור על פסק הדין החלקי בתביעה המקבילה, בהיעדר עילה להתערבות שיפוטית בהחלטת ביניים. עוד נקבע כי המקום המתאים לביטוח טענות הערעור הינן בגדרי ערעור על פסק הדין הסופי. בחודש מאי 2023 ביטל בית המשפט את החלטתו בדבר ניהול משותף של התובענה עם התביעה המקבילה והורה על הפרדת הדיון בין התביעות.

2. בחודש ינואר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד שירביט. עניינה של התובענה בטענה, כי שירביט אינה מגלה למבוטחיה בביטוח רכב, אשר עומדים לחצות מדרגת גיל או ותק נהיגה הנהוגות אצלה, במהלך תקופת הביטוח, כי באפשרותם לעדכן את גיל הנהג או את ותק הנהיגה ולקבל פרמיה עודפת, וכי כתוצאה מכך משלמים מבוטחיה אלו פרמיה ביתר נוכח העדר עדכון הפרמיה במהלך תקופת הביטוח בעקבות שינוי מדרגת הגיל או הוותק. התובעים מעריכים את הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג בכ-43.31 מיליוני ש"ח. ביום 16 בפברואר 2022 ניתן פסק דין בבית המשפט מחוזי מרכז, אשר במסגרתו נדחתה תביעה ייצוגית שהוגשה נגד חברת ביטוח אחרת בעניין דומה ("התביעה המקבילה"). בחודש מרץ 2022 הורה בית המשפט המחוזי על עיכוב ההליכים עד למתן הכרעה בערעור שיוגש בתביעה המקבילה.

3. בחודש ינואר 2018 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד שירביט ונגד חמש חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות") בהן הראל ביטוח (ראו סעיף (א)(16) להלן). עניינה של התובענה היה בטענה, כי הנתבעות נמנעות, כביכול, שלא כדין, מלשלם תגמולי ביטוח למבוטחים, לצדדי ג' ולמוטבים בגין רכיב המע"מ החל על עלות הנזקים במקרים בהם הנזקים לא תוקנו בפועל. התובעת מעריכה את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג נגד הראל ביטוח בסך של כ-19 מיליוני ש"ח בגין כל שנה והתקופה בגינה היא מבקשת לתבוע הינה מיום 4 ביוני 2001 ולחילופין החל מ-7 שנים לפני מועד הגשת התביעה הקודמת ו/או 7 שנים לפני מועד הגשתה של בקשה זו. התובענה והבקשה לאישור הינן באותה עילה בגינה הוגשה תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית קודמות כנגד הנתבעות, אשר ביום 3 בינואר 2018 נדחה על ידי בית המשפט העליון ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד מיום 20 בפברואר 2017, במסגרתו נמחקה הבקשה. ביום 4 בינואר 2022 דחה בית המשפט המחוזי מרכז לוד את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ביום 12 באפריל 2022 הגישה המבקשת ערעור לבית המשפט העליון על החלטת בית המשפט המחוזי.

4. בחודש דצמבר 2020 הוגשו כנגד שירביט ארבע בקשות לאישור תובענות כייצוגיות (שלוש בקשות לאישור תובענות כייצוגיות הוגשו לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד ובקשה לאישור תובענה כייצוגית אחת הוגשה לבית המשפט המחוזי תל אביב), בטענה דומה לכשל באבטחת מידע על רקע אירוע פריצה לשרתי שירביט על ידי האקרים ופרסום מידע אישי השייך ללקוחות שירביט. בחודש יוני 2021 הגישו המבקשים בארבע הבקשות לאישור תובענות כייצוגיות, בקשת אישור מאוחדת מטעמם. עניינה של התובענה המאוחדת בטענה, כי מחדלי אבטחה, לכאורה, בשירביט גרמו לדליפת מידע ונתונים שהיו בידי שירביט. התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג אך הם מעריכים כי הוא עולה על סך של 2.5 מיליוני ש"ח. בחודש ינואר 2022 הודיעו הצדדים לבית המשפט על הסכמתם לפנות להליך גישור.

באור 7 - התחייבויות תלויות, ערבבויות והתקשרויות (המשך)

ב. התחייבויות תלויות – שירביט (המשך)

5. בחודש אפריל 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בחיפה תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד שירביט ונגד אחת עשרה חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות") בהן הראל ביטוח (ראו סעיף (א)(27) לעיל). עניינה של התובענה בטענה כי הנתבעות אינן משיבות למבוטחיהן בביטוחי רכב חובה, מקיף וצד ג' דמי ביטוח אשר שולמו על ידיהם, לכאורה, ביתר, נוכח הפחתה מהותית, נטענת, ברמת הסיכון אליו חשופות הנתבעות החל מחודש מרץ 2020, לאור צמצום פעילות המשק עקב התפרצות וירוס הקורונה והפחתת היקף הנסועה בעקבותיו. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג כנגד שירביט בסכום של כ-38 מיליוני ש"ח, וכנגד כלל הנתבעות בסכום של כ-1.2 מיליארדי ש"ח. בחודש יוני 2020 הורה בית המשפט על העברת הדיון בבקשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב. בחודש אוקטובר 2021 הורה בית המשפט המחוזי בתל אביב על עיכוב ההליכים בהליך שבפניו, וזאת עד לאחר שפסק דין בהליך ששירביט איננה צד לו ושעניינו השבת דמי ביטוח למבוטחים בפוליסות ביטוח בתי עסק, ביטוח אחריות מעבידים וביטוח צד ג' בשל הפחתה נטענת ברמת הסיכון אליה חשופות הנתבעות עקב התפרצות וירוס הקורונה וההגבלות על פעילות המשק, במסגרתו דחה בית המשפט המחוזי בחיפה את הבקשה לאישור תובענה כייצוגית שהוגשה נגד חברות ביטוח אחרות, יהפוך לחלוט ("פסק הדין בהליך הנוסף") או ככל שיוגש ערעור על פסק הדין בהליך הנוסף לבית המשפט העליון - עד למתן פסק דין בערעור. בחודש דצמבר 2021 הורה בית המשפט המחוזי על הסרת עיכוב ההליך, בעקבות הפיכת פסק הדין בהליך הנוסף לחלוט.

טבלה מסכמת:

להלן טבלה מסכמת של הסכומים הנתבעים במסגרת בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות, תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית ותביעות מהותיות אחרות נגד החברה ו/או החברות המאוחדות, כפי שצויינו על-ידי התובעים בכתבי הטענות שהוגשו מטעמם. מובהר, כי הסכום הנתבע אינו מהווה בהכרח כימות של סכום החשיפה המוערכת על-ידי החברה, שכן המדובר בהערכות מטעם התובעים אשר דינן להתברר במסגרת ההליך המשפטי.

סוג	כמות תביעות	הסכום הנתבע במיליוני ש"ח
<u>תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית:</u>		
צוין סכום המתייחס לחברה ו/או לחברות מאוחדות	7	1,267
התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לחברה ו/או לחברות מאוחדות	1	48
לא צוין סכום התביעה	3	
<u>בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות:</u>		
צוין סכום המתייחס לחברה ו/או לחברות מאוחדות	22	4,979
התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לחברה ו/או לחברות מאוחדות	4	5,329
לא צוין סכום התביעה	24	

סכום ההפרשה הכולל עבור התביעות שהוגשו כנגד החברה וכנגד שירביט כמפורט לעיל לימים 31 במרץ 2023, 31 במרץ 2022 ו-31 בדצמבר 2022 מסתכם בכ-155 מיליוני ש"ח, בכ-110 מיליוני ש"ח וכ-156 מיליוני ש"ח, בהתאמה.

באור 7 - התחייבויות תלויות, ערבויות והתקשרויות (המשך)

ג. תביעות שהגיעו לסיומן בתקופת הדוח

1. בחודש נובמבר 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה היה בטענה, כי הראל ביטוח אינה מאפשרת, כביכול, לבטל כתבי שירות בפוליסה בנפרד מיתר רכיבי תוכנית הביטוח וכי אינה מבצעת, כביכול, גילוי נאות טרם ההתקשרות לעניין ביטול כתבי השירות. ביום 22 בדצמבר 2022 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז בקשה מוסכמת להסתלקות מבקשת האישור נגד הראל ביטוח, במסגרתה התבקש בית המשפט לאשר את הסתלקות מבקשת האישור ולהורות על דחיית תביעתה האישית. במסגרת בקשת ההסתלקות הסכימה הראל ביטוח ליתן גילוי אודות אפשרות ביטול כתב שירות לבדו בכל עת. ביום 9 בינואר 2023 אישר בית המשפט המחוזי מרכז את בקשת ההסתלקות מבקשת האישור והורה על דחיית תביעתה האישית של המבקשת.
2. בחודש אפריל 2020 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח ונגד חברת ביטוח נוספת (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה היה בטענה, כי הנתבעות מסרבות, כביכול, להאריך את תוקף הכיסוי הביטוחי למבוטחים בביטוחי אובדן כושר עבודה, שנרכשו לפני שנת 2017, ואשר תום תקופת הביטוח בהם הינו גיל 65, ולשלם להם תגמולי ביטוח עד לגיל הפרישה שעלה בשנת 2004 לגיל 67 לשכירים ולגיל 70 לעצמאים. ביום 18 באפריל 2022 דחה בית הדין האזורי לעבודה בתל אביב את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ביום 31 במאי 2022 הומצא להראל ביטוח ערעור על פסק הדין, אשר הגיש המבקש בבקשת האישור לבית הדין הארצי לעבודה. ביום 12 בפברואר 2023 דחה בית הדין הארצי לעבודה את הערעור.
3. בחודש אפריל 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח ונגד שתיים עשרה חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של היה התובענה בטענה, כי על הנתבעות להשיב למבוטחיהן בביטוחי רכב ודירה חלק מדמי הביטוח אשר, לכאורה, שולמו על ידיהם ביתר, נוכח הפחתה משמעותית, נטענת, בסיכון אותו נטלו על עצמן הנתבעות עת נקבעו על ידיהן דמי הביטוח בפוליסות אלו. זאת, עקב התפרצות מגפת הקורונה והגבלות התנועה והפעילות, אשר הוטלו בעקבותיה, אשר הובילו, על פי הנתען, להפחתת היקף הנסועה ולירידה משמעותית בנוקי גוף ורכוש כתוצאה מכך. בחודש פברואר 2021 הורה בית המשפט על סילוק הבקשה בעניין ביטוחי הרכב ביחס להראל ביטוח ויתר המשיבות (פרט לחברת ביטוח אחת), וכי הבקשה תמשיך להתברר בעניין פוליסות ביטוח דירות. בית המשפט הורה כי על התובעים לשקול המשך צעדיהם ביחס לאופן ניהול בקשת האישור, לאור ההחלטה. בחודש אפריל 2021 הגישו התובעים ערעור לבית המשפט העליון על החלטת בית המשפט המחוזי. בחודש אוקטובר 2021 הורה בית המשפט המחוזי בתל אביב על עיכוב ההליכים בהליך שבפניו, וזאת עד לאחר שפסק הדין בהליך שעניינו השבת דמי ביטוח למבוטחים בפוליסות ביטוח בתי עסק, ביטוח אחריות מעבידים וביטוח צד ג' בשל הפחתה נטענת ברמת הסיכון אליה חשופות הנתבעות עקב התפרצות וירוס הקורונה וההגבלות על פעילות המשק, במסגרתו דחה בית המשפט המחוזי בחיפה את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית נגד הראל ביטוח וחברות ביטוח נוספות, יהפוך לחלוט ("פסק הדין בהליך הנוסף") או ככל שיוגש ערעור על פסק הדין בהליך הנוסף לבית המשפט העליון - עד למתן פסק דין בערעור. בחודש דצמבר 2021 הורה בית המשפט המחוזי על הסרת עיכוב ההליך, בעקבות הפיכת פסק הדין בהליך הנוסף לחלוט. ביום 22 בפברואר 2023 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב בקשה מוסכמת להסתלקות מבקשים מבקשת האישור נגד הנתבעות, במסגרתה מתבקש בית המשפט לאשר את הסתלקות המבקשים מבקשת האישור ולהורות על דחיית תביעתם האישית. ביום 27 בפברואר 2023 אישר בית המשפט המחוזי בתל אביב את בקשת ההסתלקות מבקשת האישור והורה על דחיית תביעתם האישית של המבקשים.
4. בחודש דצמבר 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה היה בטענה, כי הראל ביטוח מצמידה, כביכול, את דמי הביטוח ואת תגמולי הביטוח למבוטחים בפוליסת הביטוח הסייעודי הקבוצתי לחברי שרותי בריאות כללית - סיעודי מושלם פלוס, למדד שגוי וזאת כביכול, בניגוד להוראות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (ביטוח סיעודי קבוצתי לחברי קופת חולים), תשע"ו - 2015. בחודש מרץ 2022 הורה בית המשפט על העברת הסוגיות שבמחלוקת לעמדת הממונה. בחודש אוגוסט 2022 הוגשה עמדת הממונה לפיה ביחס לסוגיות הצמדת תגמולי הביטוח, ככל שבית המשפט ימצא כי אכן בוצע תשלום בחסר, יש להשיב סכומים אלו למבוטחים הזכאים. ביום 22 בפברואר 2022 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז לוד בקשה מוסכמת להסתלקות מבקשים מבקשת האישור נגד הראל ביטוח, במסגרתה מתבקש בית המשפט לאשר את הסתלקות המבקשים מבקשת האישור ולהורות על דחיית תביעתם האישית ועל מחיקת בקשת האישור. במסגרת בקשת ההסתלקות הסכימה הראל ביטוח להציג את תעריפי דמי הביטוח לאחר הצמדתם למדד הרלוונטי, ולהשיב את תגמולי הביטוח ששולמו בחסר. ביום 2 במרץ 2023, אישר בית המשפט המחוזי מרכז את בקשת ההסתלקות מבקשת האישור והורה על דחיית תביעתם האישית של המבקשים.
5. בחודש יולי 2021 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הנכדה הראל ביטוח מימון והנפקות בע"מ ("הראל מימון והנפקות"). עניינה של התובענה היה בטענה, כי הראל מימון והנפקות אינה מנגישה, כביכול, את דיווחיה במערכות המידע האינטרנטיות המופעלות על ידי הרשות לניירות ערך ועל ידי הבורסה (מערכות המגנה והמאיה בהתאמה) ובכך מונעת או מצמצמת, כביכול, את האפשרות של אנשים עם מוגבלות לקבל מידע מדיווחים אלו. זאת, בניגוד, כביכול, להוראות חוק שוויון זכויות אנשים עם מוגבלות, תשנ"ח-1998 ותקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות לשירות), תשע"ג-2013. ביום 5 במרץ 2023, דחה בית המשפט המחוזי בתל אביב את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית.

באור 7 - התחייבויות תלויות, ערבויות והתקשרויות (המשך)

ד. תביעות שהגיעו לסיומן לאחר תקופת הדוח

1. בחודש פברואר 2022 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה היה בטענה, כי הראל ביטוח משלמת, כביכול, למבוטחים בפוליסת בריאות קבוצתי לחברי הסתדרות המורים, החזר חלקי של הפרש שבין הסכום המלא ששולם למומחה עבור התייעצות, לבין הסכום בו השתתפה קופת החולים בה הם חברים. בדיון אשר התקיים ביום 1 במאי 2023, קיבל בית המשפט המחוזי מרכז את בקשת המבקש להסתלק מהתובענה ומהבקשה לאישורה כייצוגית, והורה בהתאם על מחיקת הבקשה לאישור דחיית תביעתו האישית של המבקש.

ה. תביעות שהגיעו לסיומן בתקופת הדוח – שירביט

1. בחודש אפריל 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד שירביט ונגד שתיים עשרה חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות") בהן הראל ביטוח (ראו סעיף (ג)(3) לעיל). עניינה של התובענה היה בטענה, כי על הנתבעות להשיב למבוטחיהן בביטוחי רכב ודירה חלק מדמי הביטוח אשר, לכאורה, שולמו על ידיהם ביתר, נוכח הפחתה משמעותית, נטענת, בסיכון אותו נטלו על עצמן הנתבעות עת נקבעו על ידיהן דמי הביטוח בפוליסות אלו. זאת, עקב התפרצות מגפת הקורונה והגבלות התנועה והפעילות, אשר הוטלו בעקבותיה, אשר הובילו, על פי הנתען, להפחתת היקף הנסועה ולירידה משמעותית בנזקי גוף ורכוש כתוצאה מכך. בחודש פברואר 2021 הורה בית המשפט על סילוק הבקשה בעניין ביטוחי הרכב ביחס לשירביט ויתר המשיבות (פרט לחברת ביטוח אחת), וכי הבקשה תמשיך להתברר בעניין פוליסות ביטוח דירות. בית המשפט הורה כי על התובעים לשקול המשך צעדיהם ביחס לאופן ניהול בקשת האישור, לאור ההחלטה. בחודש אפריל 2021 הגישו התובעים ערעור לבית המשפט העליון על החלטת בית המשפט המחוזי. בחודש אוקטובר 2021 הורה בית המשפט המחוזי בתל אביב על עיכוב ההליכים בהליך שבפניו, וזאת עד לאחר שפסק דין בהליך ששירביט איננה צד לו ושעניינו השבת דמי ביטוח למבוטחים בפוליסות ביטוח בתי עסק, ביטוח אחריות מעבידים וביטוח צד ג' בשל הפחתה נטענת ברמת הסיכון אליה חשופות הנתבעות עקב התפרצות וירוס הקורונה וההגבלות על פעילות המשק, במסגרתו דחה בית המשפט המחוזי בחיפה את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית נגד חברות ביטוח אחרות, יהפוך לחלוט ("פסק הדין בהליך הנוסף") או ככל שיוגש ערעור על פסק הדין בהליך הנוסף לבית המשפט העליון - עד למתן פסק דין בערעור. בחודש דצמבר 2021 הורה בית המשפט המחוזי על הסרת עיכוב ההליך, בעקבות הפיכת פסק הדין בהליך הנוסף לחלוט. ביום 22 בפברואר 2023 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב בקשה מוסכמת להסתלקות המבקשים מבקשת האישור נגד הנתבעות, במסגרתה מתבקש בית המשפט לאשר את הסתלקות המבקשים מבקשת האישור ולהורות על דחיית תביעתם האישית. ביום 27 בפברואר 2023 אישר בית המשפט המחוזי בתל אביב את בקשת ההסתלקות מבקשת האישור והורה על דחיית תביעתם האישית של המבקשים.

באור 8 - ניהול ודרישות הון

1. משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II

על הראל ביטוח חל משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II וזאת בהתאם להוראות יישום שפורסמו בחודש יוני 2017 ועודכנו בחודש אוקטובר 2020 (להלן: "הוראות משטר כושר פירעון כלכלי").

יחס כושר פירעון כלכלי:

יחס כושר פירעון כלכלי מחושב כיחס שבין ההון העצמי הכלכלי המוכר של הראל ביטוח לבין ההון הנדרש לכושר פירעון (SCR).

ההון העצמי הכלכלי המוכר נקבע כסיכום ההון העולה מהמאזן הכלכלי ומכשירי חוב הכוללים מנגנונים לספיגת הפסדים (הון רוברד 1 נוסף, מכשיר הון רוברד 2, הון משני נחות, הון משני מורכב והון שלישוני).

סעיפי המאזן הכלכלי מחושבים לפי שווי כלכלי, כאשר ההתחייבויות הביטוחיות מחושבות על בסיס הערכה מיטבית של מכלול התזרימים העתידיים הצפויים מהעסקים הקיימים, ללא מרווחי שמרנות, ובתוספת מרווח סיכון (Risk Margin).

ההון הנדרש לכושר פירעון (SCR) נועד לאמוד את החשיפה של ההון העצמי הכלכלי לסדרת תרחישים שנקבעה בהוראות משטר כושר פירעון כלכלי המשקפים סיכונים ביטוחיים, סיכוני שוק ואשראי וכן סיכונים תפעוליים.

משטר כושר פירעון כלכלי כולל, בין היתר, הוראות מעבר בקשר לעמידה בדרישות ההון המאפשרות את הגדלת ההון הכלכלי באמצעות ניכוי מעתודות הביטוח של סכום המחושב בהתאם להוראות משטר כושר פירעון כלכלי (להלן: "הניכוי"). הניכוי ילך ויקטן בצורה הדרגתית, עד לשנת 2032 (להלן: "תקופת הפריסה"). בנוסף לדרישת הון מוקטנת, שתלך ותגדל באופן הדרגתי עד לשנת 2023, על סוגים מסוימים של השקעות ומגבלת הכרה מקסימלית שונה עבור הון רוברד 2.

בהתאם לחוזר המאוחד יכלול דוח יחס כושר פירעון כלכלי בגין נתוני 31 בדצמבר ו-30 ביוני של כל שנה במסגרת הדוח התקופתי העוקב למועד החישוב.

ביום 29 במאי 2023 פרסמה הראל ביטוח את דוח יחס כושר פירעון כלכלי בגין נתוני 31 בדצמבר 2022 באתר האינטרנט שלה (כתובת האתר: <https://www.harel-group.co.il/about/harel-group/harel/investor-relations/Pages/repayment-ability.aspx>).

בהתאם לדוח, להראל ביטוח יש עודף הון גם ללא התחשבות בהוראות המעבר.

החישוב שערכה הראל ביטוח בגין נתוני 31 בדצמבר 2022, נבדק בהתאם לתקן בינלאומי ISAE 3400 - בדיקה של מידע כספי עתידי. תקן זה רלבנטי לביקורת חישוב הסולבנסי ואיננו מהווה חלק מתקני הביקורת החלים על דוחות כספיים. בדוח המיוחד של רואי החשבון המבקרים, הודגש כי התחזיות וההנחות מבוססות, בעיקרן על ניסיון העבר, כפי שעולה ממחקרים אקטוארים הנערכים מעת לעת. נוכח הרפורמות בשוק ההון, הביטוח והחיסכון והשינויים בסביבה הכלכלית, נתוני העבר אינם משקפים בהכרח את התוצאות העתידיות. המידע מתבסס לעיתים על הנחות לגבי אירועים עתידיים ופעולות ההנהלה שלא בהכרח יתממשו או שיתממשו באופן שונה מההנחות אשר שימשו בסיס למידע. כמו כן, התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מהמידע, מאחר והתרחישים המשולבים של אירועים עשויים להתממש באופן שונה מהותית מההנחות במידע.

בדוח המיוחד של רואי החשבון המבקרים צוין כי הם לא בדקו את נאותות סכום הניכוי בתקופת הפריסה ליום 31 בדצמבר 2022, פרט לבדיקה כי סכום הניכוי אינו עולה על הסכום המהוון הצפוי של מרווח הסיכון וההון הנדרש לכושר פירעון בגין סיכוני חיים ובריאות בשל עסקים קיימים במשך תקופת הפריסה בהתאם לדפוס ההתפתחות העתידי של ההון הנדרש המשפיע הן על חישוב שחרור ההון הצפוי והן על שחרור מרווח הסיכון הצפוי כמפורט בהוראות לעניין חישוב מרווח הסיכון. כמו כן, מופנית תשומת לב לאמור בדוח יחס כושר פירעון בדבר אי הודאות הנגזרת משינויים רגולטוריים וחשיפה לתלויות שלא ניתן להעריך את השפעתן על יחס כושר הפירעון.

יצוין כי למודל במתכונתו הנוכחית, רגישות גבוהה לשינויים במשתני שוק ואחרים, כגון שינויים בריבית, שינויים ברווחי השקעות, עדכוני הנחות אקטואריות ושינויים הקשורים בפעילות הראל ביטוח.

באור 8 - ניהול ודרישות הון (המשך)

2. מדיניות ניהול ההון של הראל ביטוח

מדיניות הראל ביטוח היא להחזיק בסיס הון איתן להבטחת כושר הפירעון שלה ויכולתה לעמוד בהתחייבויותיה למבוטחים, לשמר את יכולת הראל ביטוח להמשיך את פעילותה העסקית וכדי שתוכל להניב תשואה לבעלי מניותיה. הראל ביטוח כפופה לדרישות ההון והרגולציה הנקבעת לעניין חלוקת דיבידנד.

ביום 29 במאי 2023 אישר דירקטוריון הראל ביטוח את עדכון התכנית לניהול הון ונקבעו בשלב זה, כללי סף לחלוקת דיבידנד, הכוללים יחס כושר פירעון כלכלי מינימאלי, בהתחשב בהוראות הפריסה, בשיעור של 135% ויחס כושר פירעון מינימאלי, ללא התחשבות בהוראות בתקופת הפריסה בשיעור של 110%.

לפרטים בדבר מדיניות חלוקת דיבידנד שאושרה על ידי דירקטוריון החברה ודירקטוריון הראל ביטוח ביום 28 בפברואר 2021, ראו באור 15 בדוחות השנתיים.

3. חברות מאוחדות המנהלות קרנות נאמנות ותיקי השקעות מחויבות בהון מזערי בהתאם להנחיות הרשות לניירות ערך. החברות פועלות באופן שוטף לעמידה בדרישה זאת. נכון ליום 31 במרץ 2023, עומדות החברות המאוחדות בדרישות אלו.

4. תכנית רכישה עצמית של מניות

בהמשך לאמור בבאור 15 בדוחות השנתיים, נכון ליום 31 במרץ 2023, רכשה החברה סך של 443,228 מניות בעלות המסתכמת לסך של כ-15 מיליוני ש"ח. נכון למועד פרסום הדוח, רכשה החברה סך של 1,118,228 מניות בעלות המסתכמת לסך של כ-35 מיליוני ש"ח.

5. דיבידנד שהוכרז מהחזקות במשכנתאות בע"מ

בחודש מאי 2023, לאחר תקופת הדוח, אישר דירקטוריון החזקות במשכנתאות בע"מ חלוקת דיבידנד בסך של 60 מיליוני ש"ח.

באור 9 - אירועים מהותיים בתקופת הדוח

1. השפעות שינויים בריבית ושינויים בפער בין השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים לערכם בספרים על ההתחייבויות הביטוחיות מפורטות להלן:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ	
	2022	2023
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
227	-	-
227	-	-
764	764	-
778	-	-
1,542	764	-
524	167	*186
524	167	186
2,293	931	186
1,509	613	122

ביטוח חיים - קיטון בהתחייבויות הביטוחיות בעקבות:

עדכון שיעור הריבית המשמש בחישוב העתודות לגמלה ואובדן כושר עבודה

סך הכל ביטוח חיים

ביטוח בריאות- קיטון בהתחייבויות הביטוחיות בעקבות:

בדיקת נאותות העתודות (LAT) - סיעוד פרט

עדכון שיעור הריבית המשמש בחישוב עתודת פעילים ועתודת תביעות בתשלום - סיעוד פרט

סך הכל ביטוח בריאות

ביטוח כללי- קיטון בהתחייבויות הביטוחיות בעקבות:

השפעות ריבית

סך הכל ביטוח כללי

סך הכל השפעות הריבית על הרווח והרווח הכולל לפני מס

סך הכל השפעות הריבית על הרווח והרווח הכולל לאחר מס

*בהמשך לאמור בבאור 36ה4 בדוחות השנתיים, ברבעון השני של שנת 2022 עדכנה הראל ביטוח את נוהל ההקצאה של הנכסים הלא סחירים. בהתאם לנוהל המעודכן, הראל ביטוח יכולה לבצע העברות מעת לעת, ובהתאם לצורך, בין הנכסים המיוחסים למגזרים השונים, באופן שיביא לניצול מרבי של השווי העודף, בכפוף למגבלת הנכסים. בתקופת הדוח נרשם קיטון בהתחייבויות הביטוחיות במגזר ביטוח כללי בסך של כ-105 מיליוני ש"ח לפני מס כתוצאה מתוספת עודף שווי הוגן של נכסים לא סחירים אשר הוקצו בעבר למגזר ביטוח בריאות וכעת מוקצים למגזר ביטוח כללי. יצוין כי, יתרת העתודות בביטוח כללי לאחר קיזוז עודף השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים אינה יורדת אל מתחת לאומדן המיטבי (Best Estimate) של העתודות.

2. בשל ירידות שחלו בשוקי ההון בתקופת הדוח, נרשמו תשואות ריאליות שליליות בפוליסות משתתפות ברווחים שנמכרו בין השנים 1991-2003. בהתאם למנגנון גביית דמי הניהול הקבוע בהסדר התחיקתי, חברת ביטוח לא תגבה דמי ניהול משתנים בגין פוליסות תלויות תשואה שנמכרו בין השנים 1991-2003 עד להשגת רווחי השקעה בגין הנכסים העומדים כנגד התחייבויות תלויות תשואה, שיכסו את הפסדי ההשקעה שנצברו. בהתאם למנגנון שתואר, הראל ביטוח לא רשמה דמי ניהול משתנים מתחילת שנת 2022, אלא דמי ניהול קבועים בלבד. נכון ליום 31 במרץ 2023, אומדן דמי הניהול שלא יגבו בשל התשואה הריאלית השלילית עד להשגת תשואה חיובית מצטברת, הסתכם בסך של כ-403 מיליוני ש"ח. ראו גם באור 10(1).

3. רכישה עצמית של מניות

לעניין רכישות עצמיות של מניות שבוצעו במהלך תקופת הדוח ולאחר תקופת הדוח, ראו באור 8.

באור 9 - אירועים מהותיים בתקופת הדוח (המשך)

4. התקשרות בהסכם לרכישת ישראלכרט בע"מ (להלן: "ישראלכרט")

ביום 12 בפברואר 2023 התקשרה החברה עם ישראלכרט וחברה בת ייעודית בבעלות מלאה של החברה (להלן: "חברת היעד"), בהסכם מחייב מכוחו תרכוש החברה את מלוא (100%) הון המניות המונפק של ישראלכרט, בדילול מלא. התמורה הכוללת שהחברה צפויה לשלם לבעלי המניות בישראלכרט בגין העסקה תהיה כ-2.934 מיליארד ש"ח (להלן: "התמורה הכוללת"), בתוספת ריבית והצמדה (להלן: "העסקה").

ביום 19 במרץ 2023, מסרה החברה לישראלכרט הודעה בדבר העלאת התמורה למניה במזומן כך שהתמורה הכוללת תהיה הגבוהה מבין:

א. כ-3.164 מיליארדי ש"ח כאשר סכום זה עשוי להשתנות בעקבות ההצמדה של התמורה למניה במזומן וכן תוספת הריבית.

ב. כ-3.304 מיליארדי ש"ח.

ביום 27 במרץ 2023 ישראלכרט דיווחה כי האסיפה הכללית שלה אישרה את העסקה, ובכך הושלם אחד מהתנאים המתלים להשלמת העסקה.

השלמת העסקה עודנה כפופה להתקיימות תנאים מתלים עד למועד ההשלמה, לרבות כמפורט להלן: (א) קבלת אישורים רגולטורים ככל הנדרש - הממונה על התחרות, המפקח על הבנקים והממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון; (ב) קבלת אישורי הצדדים להסכמים מהותיים של ישראלכרט כפי שהוגדרו בהסכם; (ג) נכון למועד ההשלמה לא יחול בישראלכרט שינוי מהותי מאוד לרעה.

לפרטים נוספים ראו דיווחים מיידיים של החברה מיום 12 בפברואר 2023, מיום 19 במרץ 2023 ומיום 27 במרץ 2023, אסמכתאות 2023-01-013969, 2023-01-024046 ו-2023-01-028774, בהתאמה.

5. תשלום מבוסס מניות

ביום 16 בפברואר 2023 הוקצו 180,000 כתבי אופציה ל-5 מעובדי הראל ביטוח במסגרת התכנית המתוארת בבאור 39 בדוחות השנתיים. מחיר המימוש של כל אופציה למועד ההענקה, הינו 34.04 ש"ח. השווי ההוגן של כתבי האופציה במועד ההענקה הסתכם לסך של כ-1.6 מיליוני ש"ח.

6. העמדת מסגרת אשראי לחברה בת – "המצפן - שותפים לדרך בע"מ".

בחודש דצמבר 2019 התקשרה המצפן עם הראל ביטוח בהסכם לקבלת מסגרת אשראי בסך 150 מיליוני ש"ח לצורך העמדת אשראי ללקוחותיה, בחודש ספטמבר 2020 הוגדלה מסגרת האשראי ב-100 מיליוני ש"ח נוספים, בחודש נובמבר 2021 הוגדלה מסגרת האשראי ב-50 מיליוני ש"ח נוספים ובחודש דצמבר 2022 הוגדלה מסגרת האשראי ב-50 מיליוני ש"ח נוספים. כבטוחה להעמדת מסגרת אשראי זו חתמה החברה על כתב התחייבות להשקיע בהון המצפן את הסכומים הנדרשים מעת לעת על מנת שההון העצמי של המצפן לא יפחת בכל עת מ-15% מסך המאזן של המצפן. נכון ליום 31 במרץ 2023 ולמועד פרסום הדוח, יתרת האשראי שהעמידה הראל ביטוח להמצפן הסתכמה לסך של כ-320 מיליוני ש"ח.

באור 10 - אירועים מהותיים לאחר תקופת הדוח

1. בהמשך לאמור בבאור 29(2), סמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים אומדן דמי הניהול שלא יגבו בשל התשואה הריאלית השלילית עד להשגת תשואה חיובית מצטברת, הסתכם בסך של כ-385 מיליוני ש"ח.

2. לעניין פרסום דוח יחס כושר פירעון ליום 31 בדצמבר 2022 על ידי הראל ביטוח, ראו באור 8.

3. תשלום מבוסס מניות

ביום 27 באפריל 2023, הוקצו 460,000 כתבי אופציה ל-22 מעובדי הראל ביטוח וליועצת חיצונית במסגרת התכנית המתוארת בבאור 39 בדוחות השנתיים. מחיר המימוש של כל אופציה למועד ההענקה, הינו 31.5 ש"ח. השווי ההוגן של כתבי האופציה במועד ההענקה הסתכם לסך של כ-3.9 מיליוני ש"ח.

4. לעניין דיבידנד שהוכרז מהחזקות במשכנתאות בע"מ, ראו באור 8.

5. לעניין החלטה על פדיון מוקדם מלא לאגרות חוב (סדרה ו') שהונפקו על ידי הראל הנפקות, ראו באור 6.

6. לעניין הרחבת אגרות חוב סדרה ג' של הראל פיקדון סחיר בע"מ, ראו באור 6.

באור 10 - אירועים מהותיים לאחר תקופת הדוח (המשך)

7. עדכון תנאי העסקתו של עידן טמיר, קרובו של בעל שליטה ביום 22 במאי 2023 וביום 29 במאי 2023 אישרו ועדות התגמול והדירקטוריונים של החברה ושל הראל ביטוח, בהתאמה, את עדכון תנאי העסקתו של עידן טמיר, קרובו של מר יאיר המבורגר, מבעלי השליטה בחברה. עדכון תנאי העסקה כאמור כפוף לאישור האסיפה הכללית של החברה, המזומנת ליום 5 ביולי 2023 ואשר הדיווח המיידית על זימונה מפורסם בד בבד עם דוח כספי זה.
8. לעניין בחינת אפשרות הנפקת אגרות חוב (סדרה א') של החברה על דרך של הרחבת סדרה, ראו באור 6.
9. לעניין אישור נטילת אשראי בנקאי נוסף בחברה, ראו באור 6.

**הראל השקעות בביטוח
ושירותים פיננסים בע"מ**

נספחים לתמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים

נספח א - פירוט נכסים עבור השקעות פיננסיות אחרות בקבוצה

א. פירוט השקעות פיננסיות אחרות

ליום 31 במרץ 2023 (בלתי מבוקר)				
סך הכל	נכסים הנמדדים בעלות מופחתת	זמינים למכירה	משוערכים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
11,151	-	9,572	1,579	נכסי חוב סחירים (1א)
20,501	15,505	-	4,996	נכסי חוב שאינם סחירים (*)
2,087	-	1,590	497	מניות (2א)
4,193	-	3,638	555	אחרות (3א)
37,932	15,505	14,800	7,627	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות

ליום 31 במרץ 2022 (בלתי מבוקר)					
סך הכל	נכסים לא סחירים הנמדדים בעלות מופחתת	מוחזקים לפידיון	זמינים למכירה	משוערכים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
13,141	-	14	13,102	25	נכסי חוב סחירים (1א)
17,682	13,912	-	-	3,770	נכסי חוב שאינם סחירים (*)
2,757	-	-	1,947	810	מניות (2א)
3,868	-	-	3,441	427	אחרות (3א)
37,448	13,912	14	18,490	5,032	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות

ליום 31 בדצמבר 2022 (מבוקר)				
סך הכל	נכסים לא סחירים הנמדדים בעלות מופחתת	זמינים למכירה	משוערכים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
11,142	-	11,136	6	נכסי חוב סחירים (1א)
19,999	15,368	-	4,631	נכסי חוב שאינם סחירים (*)
1,814	-	1,721	93	מניות (2א)
3,999	-	3,652	347	אחרות (3א)
36,954	15,368	16,509	5,077	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות

(*) לפירוט הרכב נכסי חוב שאינם סחירים ברמת הדוחות המאוחדים של החברה ראו באור 6, "מכשירים פיננסיים"

נספח א - פירוט נכסים עבור השקעות פיננסיות אחרות בקבוצה (המשך)

1. נכסי חוב סחירים

עלות מופחתת			הערך בספרים		
ליום 31 בדצמבר	ליום 31 במרץ		ליום 31 בדצמבר	ליום 31 במרץ	
2022	2022	2023	2022	2022	2023
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
6,873	7,454	7,170	6,333	7,497	6,660
5,194	5,547	4,870	4,809	5,644	4,491
12,067	13,001	12,040	11,142	13,141	11,151
			-	-	-

אגרות חוב ממשלתיות

נכסי חוב אחרים:

נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה

סך הכל נכסי חוב סחירים

ירידות ערך שזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

2. מניות

עלות			הערך בספרים		
ליום 31 בדצמבר	ליום 31 במרץ		ליום 31 בדצמבר	ליום 31 במרץ	
2022	2022	2023	2022	2022	2023
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
1,123	1,835	1,425	1,237	2,308	1,490
-	-	81	-	-	81
377	314	315	577	449	516
1,500	2,149	1,821	1,814	2,757	2,087
			137	62	135

מניות סחירות

מניות שאינן סחירות מסווגות למסחר

מניות שאינן סחירות

סך כל המניות

ירידות ערך שזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

3. השקעות פיננסיות אחרות

עלות			הערך בספרים		
ליום 31 בדצמבר	ליום 31 במרץ		ליום 31 בדצמבר	ליום 31 במרץ	
2022	2022	2023	2022	2022	2023
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
449	772	435	461	807	471
2,356	1,992	2,477	3,538	3,061	3,722
2,805	2,764	2,912	3,999	3,868	4,193
			196	202	194
			325	164	244

השקעות פיננסיות סחירות

השקעות פיננסיות שאינן סחירות

סך כל ההשקעות הפיננסיות האחרות

ירידות ערך שזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

מכשירים נגזרים המוצגים בהתחייבויות פיננסיות

השקעות פיננסיות אחרות כוללות בעיקר השקעות בקרנות סל, תעודות השתתפות בקרנות נאמנות, קרנות השקעה, נגזרים פיננסיים, חוזים עתידיים, אופציות ומוצרים מובנים.

**הראל השקעות בביטוח
ושירותים פיננסים בע"מ**

**נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים
המיוחסים לחברה עצמה**

ליום 31 במרץ 2023

לכבוד

בעלי המניות של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ

הנדון: דוח מיוחד של רואי החשבון המבקרים על מידע כספי ביניים נפרד לפי תקנה ד'38 לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל - 1970

מבוא

סקרנו את המידע הכספי הביניים הנפרד המובא לפי תקנה ד'38 לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל - 1970 של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (להלן: "החברה"), ליום 31 במרץ 2023 ולתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה באותו תאריך. המידע הכספי הביניים הנפרד הינו באחריות הדירקטוריון וההנהלה של החברה. אחריותנו היא להביע מסקנה על המידע הכספי הביניים הנפרד לתקופת ביניים זו בהתבסס על סקירתנו.

לא סקרנו את המידע הכספי הביניים הנפרד מתוך הדוחות הכספיים של חברות מוחזקות אשר השקעות בהן הסתכמו לסך של כ- 684 מיליוני ש"ח ליום 31 במרץ 2023 ואשר הרווח מחברות מוחזקות אלה הסתכם לסך של כ-12 מיליוני ש"ח לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה באותו תאריך. הדוחות הכספיים של אותן חברות נסקרו על ידי רואי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו ומסקנתנו, ככל שהיא מתייחסת לדוחות הכספיים בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות הסקירה של רואי החשבון האחרים.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה (ישראל) 2410 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות". סקירה של מידע כספי נפרד לתקופות ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום של נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו ועל דוחות הסקירה של רואי חשבון אחרים, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הביניים הנפרד הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם להוראות תקנה ד'38 לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל - 1970.

סומך חייקין

רואי חשבון

29 במאי 2023

נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים על המצב הכספי ליום

31 בדצמבר		31 במרץ		
2022	2022	2023		
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)		
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח		
				נכסים
2	2	2		נכסים בלתי מוחשיים
21	22	20		רכוש קבוע
6,098	7,805	6,128		השקעות בחברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
881	878	867		הלוואות לחברות מוחזקות
29	28	32		נדל"ן להשקעה
929	101	65		חייבים ויתרות חובה
26	25	26		נכסים בשל הטבות לעובדים
				השקעות פיננסיות אחרות
630	320	1,269		נכסי חוב סחירים
13	-	33		נכסי חוב שאינם סחירים
183	196	186		מניות
133	182	102		אחרות
959	698	1,590		סך השקעות פיננסיות אחרות
175	385	317		מזומנים ושווי מזומנים
9,120	9,944	9,047		סך כל הנכסים
				הון
359	359	359		הון מניות ופרמיה על מניות
(237)	(175)	(237)		מניות באוצר
389	1,077	493		קרנות הון
7,824	7,620	7,759		עודפים
8,335	8,881	8,374		סך כל ההון
				התחייבויות
5	15	7		התחייבויות בגין מסים נדחים
38	37	39		התחייבויות בשל הטבות לעובדים
153	393	44		זכאים ויתרות זכות
2	8	7		התחייבויות מסים שוטפים
587	610	576		התחייבויות פיננסיות
785	1,063	673		סך כל ההתחייבויות
9,120	9,944	9,047		סך כל ההתחייבויות וההון

אריק פרץ
מנהל הכספים

מישל סיבוני
מנהל כללי

יאיר המבורגר
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים : 29 במאי 2023

נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים על הרווח וההפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ		
	2022	2023	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
35	19	12	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
140	37	36	הכנסות מדמי ניהול
175	56	48	סך כל ההכנסות
45	12	13	הוצאות הנהלה וכלליות
14	4	3	הוצאות מימון, נטו
59	16	16	סך כל ההוצאות
823	590	(70)	חלק החברה ברווחי (בהפסדי) חברות מוחזקות
939	630	(38)	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
33	10	10	מסים על ההכנסה
906	620	(48)	רווח (הפסד) לתקופה המיוחס לבעלים של החברה

נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים על הרווח הכולל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ		
	2022	2022	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
906	620	(48)	רווח (הפסד) לתקופה
			פריטי רווח (הפסד) כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח והפסד
(73)	(20)	-	שינוי נטו, בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה
(4)	(4)	-	שינוי נטו, בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד
8	1	-	הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד
11	3	4	הפרשי תרגום מטבע חוץ בגין פעילות חוץ
(962)	(298)	25	חלק הקבוצה ברווח (בהפסד) כולל של חברות מוחזקות
16	5	-	הטבת מס המתייחסים לנכסים פיננסיים זמינים למכירה
(1,004)	(313)	29	סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועבר או יועבר לרווח והפסד, נטו ממס
			פריטי רווח כולל אחר שלא יועברו לרווח והפסד
20	19	52	קרן הערכה מחדש לגבי פריטי רכוש קבוע בחברות מוחזקות
1	-	-	מדידה מחדש של תכנית הטבה מוגדרת
21	19	52	רווח כולל אחר לתקופה שלא יועבר לרווח והפסד, נטו ממס
(983)	(294)	81	רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה, נטו ממס
(77)	326	33	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה המיוחס לבעלים של החברה

נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים על השינויים בהון

הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ

סך הכל	יתרת עודפים	קרן הון בגין שיערוך רכוש קבוע	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	מניות באוצר	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	הון מניות ופרמיה
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ 2023 (בלתי מבוקר)								
8,335	7,824	339	(49)	(237)	31	(154)	222	359
-	(18)	-	-	-	-	-	18	-
8,335	7,806	339	(49)	(237)	31	(154)	240	359
הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה								
(48)	(48)	-	-	-	-	-	-	-
81	1	36	-	-	-	30	14	-
33	(47)	36	-	-	-	30	14	-
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה								
6	-	-	-	-	6	-	-	-
8,374	7,759	375	(49)	(237)	37	(124)	254	359
עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון תשלום מבוסס מניות								
יתרה ליום 31 במרץ 2023								

*ראו באור 1 ג' בדבר יישום לראשונה של תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 9, מכשירים פיננסיים. בהתאם לשיטת המעבר שנבחרה, מספרי השוואה לא הוצגו מחדש

המידע הנוסף המצורף לתמצית המידע הכספי הנפרד ביניים מהווה חלק בלתי נפרד ממנו.

סך הכל	יתרת עודפים	קרן הון בגין שיערוך רכוש קבוע	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	מניות באוצר	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	הון מניות ופרמיה	מיליוני ש"ח
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ 2022 (בלתי מבוקר)									
8,861	7,292	321	(49)	(163)	6	(252)	1,347	359	יתרה ליום 1 בינואר 2022
620	620	-	-	-	-	-	-	-	הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה
(294)	8	16	-	-	-	17	(335)	-	רווח לתקופה
326	628	16	-	-	-	17	(335)	-	רווח (הפסד) כולל אחר
(300)	(300)	-	-	-	-	-	-	-	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה
6	-	-	-	-	6	-	-	-	עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון
(12)	-	-	-	(12)	-	-	-	-	דיבידנדים שחולקו
8,881	7,620	337	(49)	(175)	12	(235)	1,012	359	תשלום מבוסס מניות
									רכישת מניות באוצר
									יתרה ליום 31 במרץ 2022

סך הכל	יתרת עודפים	קרן הון בגין שיערוך רכוש קבוע	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	מניות באוצר	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	הון מניות ופרמיה
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
8,861	7,292	321	(49)	(163)	6	(252)	1,347	359
906	906	-	-	-	-	-	-	-
(983)	26	18	-	-	-	98	(1,125)	-
(77)	932	18	-	-	-	98	(1,125)	-
(400)	(400)	-	-	-	-	-	-	-
25	-	-	-	-	25	-	-	-
(74)	-	-	-	(74)	-	-	-	-
8,335	7,824	339	(49)	(237)	31	(154)	222	359

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 (מבוקר)
יתרה ליום 1 בינואר 2022
הרווח (ההפסד) הכולל לשנה
 רווח לשנה
 רווח (הפסד) כולל אחר
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לשנה
עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון
 דיבידנדים שהוכרזו
 תשלום מבוסס מניות
 רכישת מניות באוצר
יתרה ליום 31 בדצמבר 2022

נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים על תזרימי המזומנים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ		נספח	
	2022	2023		
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)		
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח		
144	35	(20)	א	תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
(33)	(5)	(3)		לפני מסים על ההכנסה
111	30	(23)		מסים ששולמו
				מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) שוטפת
				תזרימי מזומנים מפעילות השקעה
(72)	(10)	(16)		השקעה בחברות מוחזקות
20	-	-		תמורה ממימוש השקעה בחברה מוחזקת המטופלת לפי שיטת השווי המאזני
(1)	-	-		השקעה ברכוש קבוע
1	-	-		תמורה ממימוש רכוש קבוע
317	251	502		דיבידנד וריבית מחברות מוחזקות
70	9	(226)		השקעות פיננסיות, נטו
40	29	19		פרעון הלוואות ושטרי הון שניתנו לחברות מוחזקות
375	279	279		מזומנים נטו שנבעו מפעילות השקעה
				תזרימי מזומנים מפעילות מימון
(74)	(12)	-		רכישה עצמית של מניות החברה על ידי החברה
(400)	(100)	(100)		דיבידנד לבעלי החברה
(27)	(13)	(13)		פרעון הלוואות מתאגידים בנקאיים ואחרים
(3)	(1)	(1)		פרעון התחייבויות חכירה
(9)	-	-		פרעון כתבי התחייבות
(513)	(126)	(114)		מזומנים נטו ששימשו לפעילות מימון
(27)	183	142		עליה (ירידה) נטו במזומנים ושווי מזומנים
202	202	175		יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה
175	385	317		יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים על תזרימי המזומנים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ		
	2022	2023	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
906	620	(48)	נספח א' - תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
			רווח (הפסד) לתקופה המיוחס לבעלי המניות של החברה
			פריטים שאינם כרוכים בתזרימי מזומנים
			חלק החברה בהפסדי (ברווחי) חברות מוחזקות המטופלות בשיטת השווי המאזני
(823)	(590)	70	הפסדים (רווחים), נטו מהשקעות פיננסיות
17	(6)	(2)	שינוי בשווי ההוגן של נדלין להשקעה
(3)	(2)	(3)	הכנסות מימון, נטו
(18)	(8)	(4)	מסים על ההכנסה
33	10	10	פחת והפחתות
3	1	1	שינויים בסעיפים מאזניים אחרים
			חייבים ויתרות חובה
22	(50)	(36)	זכאים ויתרות זכות
7	60	(9)	התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
-	-	1	סך ההתאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) שוטפת
(762)	(585)	28	סך הכל תזרימי מזומנים שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) שוטפת
144	35	(20)	

באור 1 - אופן עריכת הנתונים הכספיים מתוך הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה המיוחסים לחברה עצמה

א. כללי

להלן תמצית נתונים כספיים מתוך תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים של הקבוצה ליום 31 במרץ 2023 (להלן: "תמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים") המפורסמים במסגרת הדוחות התקופתיים, המיוחסים לחברה עצמה (להלן: "תמצית מידע כספי נפרד ביניים"), אשר מוצגים בהתאם להוראות תקנה 38ד' (להלן: "התקנה") והתוספת העשירית לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970 (להלן: "התוספת העשירית") בעניין תמצית המידע הכספי הנפרד ביניים של התאגיד. יש לקרוא את תמצית מידע כספי נפרד ביניים זה ביחד עם המידע הכספי הנפרד של החברה ליום 31 בדצמבר 2022 וביחד עם תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

ב. הגדרות

- החברה - הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ.
- חברות מאוחדות/ חברות בנות - חברות, לרבות שותפויות, שדוחותיהן מאוחדים באופן מלא, במישרין או בעקיפין, עם דוחות החברה.
- חברות מאוחדות וחברות מוחזקות - חברות מאוחדות וחברות, לרבות שותפויות, שהשקעת החברה בהן כלולה, במישרין או בעקיפין, מוחזקות על בסיס השווי המאזני.
- תאריך הדוח על המצב הכספי - תאריך הדוח על המצב הכספי.

ג. אופן עריכת הנתונים הכספיים

תמצית המידע הכספי הנפרד ביניים נערכה בהתאם למדיניות החשבונאית המפורטת בבאור 2 למידע הכספי הנפרד של החברה ליום 31 בדצמבר 2022.

בהמשך למפורט בבאור 3 לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים, החל מיום 1 בינואר 2023 החברה מיישמת בתמצית המידע הכספי הנפרד ביניים את תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 9, מכשירים פיננסיים (להלן: "IFRS 9" או "התקן") במקום את הוראות תקן חשבונאות בינלאומי IAS 39, מכשירים פיננסיים: הכרה ומדידה (להלן: "IAS 39").

החברה בחרה ליישם לראשונה את IFRS 9 כאמור לעיל, החל ממועד היישום לראשונה ללא תיקון של מספרי השוואה ותוך התאמת יתרת העודפים ומרכיבים אחרים של ההון למועד היישום לראשונה. השפעות המעבר ל- IFRS 9 על יתרות הפתיחה של העודפים ומרכיבים אחרים של ההון הינן מיון של יתרת קרן ההון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה ליום 1 בינואר 2023 בסך של כ-24 מיליוני ש"ח לפני מס (כ-18 מיליוני ש"ח לאחר מס) ליתרת העודפים.

באשר לשינויים במדיניות החשבונאית בתמצית המידע הכספי הנפרד ביניים בעקבות היישום לראשונה של IFRS 9, ראו באור 3א' לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים.

באור 2 - קשרים, התקשרויות ועסקאות מהותיות עם חברות מוחזקות

1. במהלך תקופת הדוח פרעה הראל קרנות נאמנות בע"מ, חברה בת של הראל פיננסיים, חברה בבעלות מלאה של החברה פירעון חלקי של שטר הון בסך 17 מיליוני ש"ח. הפירעון נעשה ממקורותיה העצמאיים של הראל קרנות נאמנות בע"מ.
2. במהלך תקופת הדוח פרעה הראל פיננסיים, חברה בבעלות מלאה של החברה פירעון חלקי של שטר הון בסך 3 מיליוני ש"ח. הפירעון נעשה ממקורותיה העצמאיים של הראל פיננסיים.
3. ביום 4 בינואר 2023, אישר דירקטוריון Harel UK חלוקת דיבידנד בסך של 302 אלפי דולר. הדיבידנד שולם ביום 4 בינואר 2023.
4. ביום 4 במאי 2023, לאחר תקופת הדוח, אישר דירקטוריון Harel UK חלוקת דיבידנד בסך של 378 אלפי דולר. הדיבידנד שולם ביום 5 במאי 2023.
5. ביום 5 במאי 2023, לאחר תקופת הדוח, פרעה הראל פנסיה וגמל בע"מ הלוואה לחברה בפירעון מוקדם בסך של 192 מיליוני ש"ח.
6. לעניין דיבידנד שהוכרז מהחזקות במשכנתאות בע"מ לאחר תקופת הדוח, ראו באור 8 בתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

באור 3 - אירועים מהותיים בתקופת הדוח

1. לעניין אשרור דירוג החברה ואגרות חוב סדרה א' של החברה על-ידי מידרוג, ראו באור 6 בתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.
2. לעניין התקשרות בעסקה לרכישת ישראלכרט בע"מ, ראו באור 9 בתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

באור 4 - אירועים מהותיים לאחר תקופת הדוח

1. לעניין דיבידנד שהתקבל מ-Harel UK, ראו באור 2.
2. לעניין פירעון מוקדם של הלוואה שניתנה ע"י החברה להראל פנסיה וגמל בע"מ, ראו באור 2.
3. לעניין דיבידנד שהוכרז מהחזקות במשכנתאות בע"מ, ראו באור 2.
4. לעניין בחינת אפשרות הנפקת אגרות חוב (סדרה א') של החברה על דרך של הרחבת סדרה, ראו באור 6 בתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.
5. לעניין אישור נטילת אשראי בנקאי נוסף בחברה, ראו באור 6 בתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ

**דוח בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית
על הדיווח הכספי ועל הגילוי**

דוח רבעוני בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי לפי תקנה 38ג(א):
 ההנהלה, בפקוח הדירקטוריון של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (להלן - התאגיד), אחראית לקביעתה והתקיימותה של בקרה פנימית נאותה על הדיווח הכספי ועל הגילוי בתאגיד.

לעניין זה, חברי ההנהלה הם:

- א. מר מישל סיבוני – מנכ"ל התאגיד, יו"ר הראל חברה לביטוח בע"מ.
- ב. מר אריק פרץ – סמנכ"ל הכספים של התאגיד, משנה למנכ"ל ומנהל חטיבת כספים ומשאבים של הראל חברה לביטוח בע"מ.
- ג. מר גלעד שפירא – יועץ משפטי של התאגיד ושל חברות בקבוצה, משנה למנכ"ל הראל חברה לביטוח בע"מ.
- ד. מר סמי בבקוב – סמנכ"ל בתאגיד ומנהל תחום ההשקעות בקבוצה, משנה למנכ"ל ומנהל חטיבת השקעות בהראל חברה לביטוח בע"מ.
- ה. גב' אסנת מנור זיסמן – מבקרת הפנים של התאגיד ושל חברות בקבוצה.
- ו. מר ניר כהן – מנכ"ל הראל חברה לביטוח בע"מ.
- ז. הגב' חגית ציטיאט לויך – מנכ"לית הראל פיננסיים אחזקות בע"מ.
- ח. מר תומר גולדברג - מנהל השקעות אסטרטגיות ואלטרנטיביות בקבוצה.

בקרה פנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי כוללת בקרות ונהלים הקיימים בתאגיד, אשר תוכננו בידי המנהל הכללי ונושא המשרה הבכיר ביותר בתחום הכספים או תחת פיקוחם, או בידי מי שמבצע בפועל את התפקידים האמורים, בפקוח דירקטוריון התאגיד ואשר נועדו לספק ביטחון סביר בהתייחס למהימנות הדיווח הכספי ולהכנת הדוחות בהתאם להוראות הדין, ולהבטיח כי מידע שהתאגיד נדרש לגלות בדוחות שהוא מפרסם על פי הוראות הדין נאסף, מעובד, מסוכם ומדווח במועד ובמתכונת הקבועים בדין.

הבקרה הפנימית כוללת, בין השאר, בקרות ונהלים שתוכננו להבטיח כי מידע שהתאגיד נדרש לגלותו כאמור, נצבר ומועבר להנהלת התאגיד, לרבות למנהל הכללי ולנושא המשרה הבכיר ביותר בתחום הכספים או למי שמבצע בפועל את התפקידים האמורים, וזאת כדי לאפשר קבלת החלטות במועד המתאים, בהתייחס לדרישת הגילוי.

בשל המגבלות המבניות שלה, בקרה פנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי אינה מיועדת לספק ביטחון מוחלט שהצגה מוטעית או השמטת מידע בדוחות תימנע או תתגלה.

הראל חברה לביטוח בע"מ וחברות בנות של התאגיד, הינן גופים מוסדיים אשר חלות עליהם הוראות הממונה על אגף שוק הון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר, בדבר הערכת אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי.

בהתייחס לבקרה הפנימית בחברות הבנות האמורות, מיישם התאגיד את ההוראות האלה:

- חוזר גופים מוסדיים 2010-9-7 חוזר מנובמבר 2010 "בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים";
- חוזר גופים מוסדיים 2010-9-6 חוזר מנובמבר 2010 "אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי - תיקון" (תיקון לחוזר גופים מוסדיים 2009-9-10);
- חוזר גופים מוסדיים 2009-9-10, חוזר מיוני 2009 "אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי".

בדוח השנתי בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי אשר צורף לדוח התקופתי לתקופה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 (להלן - הדוח השנתי בדבר הבקרה הפנימית האחרון), העריכו הדירקטוריון והנהלה את הבקרה הפנימית בתאגיד; בהתבסס על הערכה זו, הדירקטוריון והנהלת התאגיד הגיעו למסקנה כי הבקרה הפנימית כאמור, ליום 31 בדצמבר 2022 היא אפקטיבית.

עד למועד הדוח, לא הובא לידיעת הדירקטוריון והנהלה כל אירוע או עניין שיש בהם כדי לשנות את הערכת האפקטיביות של הבקרה הפנימית, כפי שהובאה במסגרת הדוח השנתי בדבר הבקרה הפנימית האחרון;

למועד הדוח, בהתבסס על הערכת האפקטיביות של הבקרה הפנימית בדוח השנתי בדבר הבקרה הפנימית האחרון, ובהתבסס על מידע שהובא לידיעת ההנהלה והדירקטוריון כאמור לעיל הבקרה הפנימית היא אפקטיבית.

הצהרה

אני, מישל סיבוני, מצהיר כי:

1. בחנתי את הדוח הרבעוני של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (להלן - התאגיד) לרבעון הראשון של שנת 2023 (להלן - הדוחות);
2. לפי ידיעתי, הדוחות אינם כוללים כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בהם מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בהם, לאור הנסיבות שבהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופת הדוחות;
3. לפי ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוחות משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות ותזרימי המזומנים של התאגיד לתאריכים ולתקופות שאליהם מתייחסים הדוחות;
4. גיליתי לרואה החשבון המבקר של התאגיד, לדירקטוריון ולוועדות הביקורת והדוחות הכספיים של התאגיד, בהתבסס על הערכתי העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי העלולים באופן סביר להשפיע לרעה על יכולתו של התאגיד לאסוף, לעבד, לסכם או לדווח על מידע כספי באופן שיש בו להטיל ספק במהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין; וכן -
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, שבה מעורב המנהל הכללי או מי שכפוף לו במישרין או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי;
 5. אני, לבד או יחד עם אחרים בתאגיד:
 - א. קבעתי בקרות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם תחת פיקוחי של בקרות ונהלים, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לתאגיד, לרבות חברות מאוחדות שלו כהגדרתן בתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התשי"ע-2010, מובא לידיעתי על ידי אחרים בתאגיד ובחברות המאוחדות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוחות; וכן -
 - ב. קבעתי בקרות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם תחת פיקוחי של בקרות ונהלים, המיועדים להבטיח באופן סביר את מהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין, לרבות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים;
 - ג. לא הובא לידיעתי כל אירוע או עניין שחל במהלך התקופה שבין מועד הדוח האחרון (רבעוני או תקופתי, לפי העניין) לבין מועד דוח זה, אשר יש בו כדי לשנות את מסקנת הדירקטוריון וההנהלה בנוגע לאפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי של התאגיד.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

הצהרה

אני, אריק פרץ, מצהיר כי:

1. בחנתי את הדוחות הכספיים ביניים ומידע כספי אחר הכלול בדוחות לתקופת הביניים של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (להלן - התאגיד) לרבעון הראשון של שנת 2023 (להלן - "הדוחות" או "הדוחות לתקופת הביניים");
 2. לפי ידיעתי, הדוחות הכספיים ביניים והמידע הכספי האחר הכלול בדוחות לתקופת הביניים אינם כוללים כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בהם מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בהם, לאור הנסיבות שבהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופת הדוחות;
 3. לפי ידיעתי, הדוחות הכספיים ביניים והמידע הכספי האחר הכלול בדוחות לתקופת הביניים משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות ותזרימי המזומנים של התאגיד לתאריכים ולתקופות שאליהם מתייחסים הדוחות;
 4. גיליתי לרואה החשבון המבקר של התאגיד, לדירקטוריון ולוועדות הביקורת והדוחות הכספיים של התאגיד, בהתבסס על הערכתי העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי ככל שהיא מתייחסת לדוחות הכספיים ביניים ולמידע הכספי האחר הכלול בדוחות לתקופת הביניים, העלולים באופן סביר להשפיע לרעה על יכולתו של התאגיד לאסוף, לעבד, לסכם או לדווח על מידע כספי באופן שיש בו להטיל ספק במהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין; וכן -
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, שבה מעורב המנהל הכללי או מי שכפוף לו במישרין או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי;
 5. אני, לבד או יחד עם אחרים בתאגיד:
 - א. קבעתי בקרות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם תחת פיקוחי של בקרות ונהלים, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לתאגיד, לרבות חברות מאוחדות שלו כהגדרתן בתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010, מובא לידיעתי על ידי אחרים בתאגיד ובחברות המאוחדות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוחות; וכן -
 - ב. קבעתי בקרות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם תחת פיקוחי של בקרות ונהלים, המיועדים להבטיח באופן סביר את מהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין, לרבות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים;
 - ג. לא הובא לידיעתי כל אירוע או עניין שחל במהלך התקופה שבין מועד הדוח האחרון (רבעוני או תקופתי, לפי העניין) לבין מועד דוח זה, המתייחס לדוחות הכספיים ביניים ולכל מידע כספי אחר הכלול בדוחות לתקופת הביניים, אשר יש בו כדי לשנות, להערכתי את מסקנת הדירקטוריון וההנהלה בנוגע לאפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי של התאגיד.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.